

Odprte strani

str. 10 - 11 Ljubezen (spravnost) je tiha in skromna, sovraštvo pa glasno in napadalno

stran 13 Kdo je dobil v Elanu kredit na črno? Koliko in kdaj?

70 Ljubljanska banka

Gorenjska banka Kranj

GORENJSKA BANKA FORMULA PRIHRANKA

Koraki slovenske samostojnosti

Ce v veliki dvorani slovenske skupščine poslanci zapojejo novo slovensko himno Zdravljico, potem se mora zgoditi nekaj pomembnega. Pomembno je tudi to, ali jo poje dobra polovica dvorane, druga pa molči ali le mrmra, ali pa pesmi pritegnejo vsi ali vsaj velika večina. Takšna večina je v ponedeljek, ko je bila v skupščini precej nepričakovano sprejeta Deklaracija o suverenosti Republike Slovenije, stoji zapela. 187 poslancev je bilo za Deklaracijo, trije so bili proti, dva sta se vzdržala, 15 poslancev pa ni glasovalo.

Deklaracija je logičen nasledek vseh dosedanjih korakov k zagotavljanju državnosti in z njo suverenosti Republike Slovenije. Kar nekaj jih je že bilo: sprejem dopolnil k slovenski ustavi, prepoved lanskega mitinga v Ljubljani, sprejem zakona o politični strankah, aprilske večstrankarske volitve, ustavitev plačil za nerazvite...

Deklaracija o suverenosti Republike Slovenije, v njej je zapisano, da je suverenost republike razglašena, da politični, gospodarski in pravni sistem temelji na slovenski ustavi, zvezni zakoni pa veljajo le, če niso v nasprotju z republiški, da morajo vsi zvezni organi in organizacije v Sloveniji delovati skladno s slovenskim pravnim redom, republika Slovenija pa bo v enem letu dobila novo ustavo, je politično, simbolno dejanje, kar ne zmanjšuje njenega pomena. Dekla-

racija je obveza za vsa naša prihodnja dejanja, in če bomo trdno stali za njo, jo bodo morali upoštevati vsi, s katerimi se imamo namen pogovarjati in dogovarjati o skupnem življenju v konfederativni Jugoslaviji. Pomembno je tudi to, da je bil pri Deklaraciji dosežen konsenz v parlamentu zastopanih strank in izpolnitev pomembne volilne obljube, ki so jo tako ali drugače dajale vse stranke, nekatere bolj druge pa manj odločno, končno pa je to sedaj skupni in za vse obvezujoč izdelek.

Slovenija mora politična, deklarativna dejanja nadgraditi s praktičnimi. Morebitno pravno praznino bo treba čim prej zapolniti s svojimi zakoni in predpisi, saj spoznavamo, da je moč zvezne zakonodaje v Sloveniji velika. Računajmo tudi na reakcije dela Jugoslavije. Ugovori zoper slovenski sklep še niso dosegli vrlišča. Očitki, da gre za skupno dogovorjeno akcijo slovenskih in kosovskih separatistov (albanski delegati so isti dan razglasili kosovsko republiko), so bili pričakovani, konec koncev pa so tudi nameste Srbi, da z novo ustavo zaokroži svojo državnost, in se združi s Črno goro, uglasene na isti ton. Vprašanje je, kako bo reagiral Marković. Karkoli bo prinesla prihodnost, bo Sloveniji še naprej potrebna vztrajnost in predsem enotnost. Očitki, kdo je bolj korajžen in kdo je bojazljivec, tokrat res niso potrebni. ● J. Košnjek

Znova doma - V prostorih Društva slovenskih pisateljev je bil v torek zvečer redek dogodek: na literarnem večeru so se zbrali tako predstavniki pisateljev, pesnikov in mislecev kot predstavniki vseh, ki že desetletja ustvarjajo s slovensko besedo na vseh koncih sveta. Nekatere slovenska literatura dobro pozna, mnogim je izmenjava literarne besede preprečevala ideološka prepreka. Novi časi so očitno že prevetrili tudi doslej z nepotrebno navlako zatrpamo pot in omogočili spoznavanje literarne stvarjalnosti enega in drugega zdomskega bivanja, kulturnih povezav, katerih kali so vedno obstajale, le rasti ni bilo prave. - L. M. - Foto: Gorazd Šinik

Mlekarina

ŽIVILA, Kranj
trgovina in gostinstvo

DEŽURNE TRGOVINE

Občina RADOVLJICA

SOBOTA
SP MLINO Bled do 19. ure
SP ŠKRBINA Bled do 19. ure
PC Radovljica do 17. ure
SP ZAKA Bled do 20. ure
PC Zg. Gorje do 17. ure
SP CENTER Bled do 17. ure

NEDELJA
SP MLINO Bled od 9. do 12. ure
SP ZAKA Bled od 7. do 19. ure

OBČINA JESENICE
SOBOTA
SP ŠKRLATICA Kr. Gora do 19. ure
SP VITRANC Kr. Gora do 19. ure
SP Jesenice do 17. ure

NEDELJA
SP VITRANC Kr. Gora od 8. do 12. ure

OBČINA ŠKOFJA LOKA
NEDELJA
SP PRI ZIHERLU od 8. do 11. ure

OBČINA TRŽIČ
SOBOTA
SP JELKA do 17. ure

Zavrtnjena pritožba Slovenske obrtniške stranke

Ljubljana, 5. julija - Sekretariat za občo upravo občine Ljubljana - Center je, potem ko je proučil pritožbo Slovenske obrtniške stranke zoper vpis dopolnitve imena ZSMS - Liberalna stranka v register političnih organizacij, izdal odločbo. S to odločbo je zavrnil pritožbo Slovenske obrtniške stranke. Iz odločbe povzema mo trditev, da je naloga stranke, preden se vpiše v register, da pazi, da se njeno ime jasno razlikuje od imen drugih političnih organizacij. Slovenska obrtniška stranka se je s sklepom svoje skupščine 7. 6. letos preimenovala v Liberalno stranko, teden kasneje pa se je pritožila na omenjeni sekretariat in zahtevala spremembo imena ZSMS - Liberalne stranke. Ker se je ZSMS preimenovala v ZSMS - Liberalna stranka že 22. 3. letos, torej znatno pred preimenovanjem Slovenske obrtniške stranke v Liberalno stranko, pa tudi zato, ker le stranka sama lahko spremeni svoje ime, je sekretariat za občo upravo pritožbo Slovenske obrtniške stranke zavrnil.

Maša za vse padle in pobite v vojni

Vabilo k spravi

Ljubljana, 5. julija - Člani predsedstva Republike Slovenije so se z ljubljanskim nadškofom in metropolitom dr. Alojzijem Šuštarjem dogovorili, da bo simbolno dejanje, ki so ga imenovali vabilo k spravi, pojutrišnjem, 8. julija, v Kočevskem Rogu. Nadškof se bo pri maši za umrle, pri njihovem simbolnem pokopu, v molitvi spomnil vseh mrtvih, padlih in ubitih v vojni in po njej. Milan Kučan, predsednik predsedstva Republike Slovenije, pa bo spregovoril o spravi s stališča države, ki edina lahko zagotovi, da Slovenija končno postane domovina vseh Slovencev, kjerkoli že so. Zakaj bo simbolno dejanje, vabilo k spravi, prav v Kočevskem Rogu? Zato, ker je Rog največje grobišče domobrancev in hkrati tudi prizorišče težkih partizanskih bojev in ker tod v zemlji počivajo nekdanji nasprotniki in sovražniki.

Ker sprave ni mogoče organizirati ali celo vsiliti in ker sprava ni možna kot enkratna poteza, so nedeljsko simbolno dejanje naslovili kot vabilo k spravi, vabilo k temu, da slovenski narod "skupaj pokoplje preteklost, ki je bila velika, a hkrati tragična, saj je zaradi razdeljenosti slovenskih ljudi med vojno in po njej izzvala določene travme v ljudeh" (Ciril Zlobec).

Sprava je predvsem zahtevno moralno, nadrazumsko dejanje, sprava je odpustanje, spoštovanje razlik in iskanje zgodovinske resnice, sprava je tudi pravica do javnega spominjanja vseh padlih in pobitih v vojni in po njej, pravica vseh Slovencev, kjerkoli že živijo, da jim Slovenija ne bo le mačeha, ampak dobra mati, sprava je tudi popravljanje materialnih krivic... ● C. Zaplotnik

Cerklje - 4. julija - Zvečer so v Osnovni šoli Davorina Jenka v Cerkljah zaprli 24. razstavo lovstva, ribištva, čebelarstva in obrti pod pokroviteljstvom krajevne skupnosti Cerklje, ki jo je vzorno pripravilo turistično društvo Cerklje. Razstavo si je v petih dneh ogledalo 7500 obiskovalcev. Zelo zanimiv in bogat je bil prikaz starih obrti in običajev, ki so ji pripravili na pobudo domačina Janeza Globočnika (na sliki). Foto: Janez Kuhar

VIDEOTEKA

BARVE, LAKI, ČISTILA
v trgovini
LILA

Kranj, Jezerska 121.

tel.: 34-770

Ob Deklaraciji o suverenosti Republike Slovenije Temelj državnosti je vgrajen

Slovenska javnost z odobravanjem sprejema na ponedeljkovi seji republiške skupščine izglasovano Deklaracijo o suverenosti Republike Slovenije, čeprav je tako hiter sprejem marsikoga presenetil, Jugoslavija pa se je odzvala pričakovano, od glasnega in tihega odobravanja do grobih in žaljivih napadov ter sklepanj, da gre za povezavo med Ljubljano in Prištino.

Jugoslavija je od ponedeljka dalje drugačna, kot je bila doslej, čeprav že pred tem dnevom ni bila več taka, kot je bila štiri desetletja pred tem. Slepec je, kdor tega ne vidi in kdor taji, da Jugoslavija takšna, kot je, ne more preživeti, ampak lahko le tragično in za marsikoga pogubno umre. To vedno glasneje ponavlja tudi tujina, ki je še pred časom zagovarjala Jugoslavijo kot federacijo, sedaj pa ostalim republikam, razen Sloveniji in Hrvaški, daje napotke, da je demokratizacija vključno s svobodnimi volitvami prva in da se šele tako izvoljena oblast lahko dogovori o prihodnjih oblikah življenja v Jugoslaviji. Dokler pa takih volitev ne bo v vsej državi, pa ostaja Balkan nevaren tudi za Evropo in za vključevanje Jugoslavije v Evropo. Tako je med drugim rekel avstrijski zunanji minister dr. Alois Mock in v bistvu soglašal s stališčem predsednika slovenske vlade dr. Lojzeta Peterleta, ki je v Avstriji dejal, da je suverena Slovenija prispevek k stabilni Evropi. Besedo za demokratične procese v Jugoslaviji po vzoru Slovenije in Hrvaške je zastavil tudi ameriški državni sekretar James Baker ter dodal, da se obljuba jugoslovanskih in srbskih oblasti, da bodo kosovski problem reševali z dialogom, žal ne uresničuje. Kosovo ostaja nevarno. Že razmere pred ponedeljkom so bile takšne, sedaj, ko so albanski delegati v skupščini sprejeli deklaracijo o samostojnosti, v republiki Srbiji pa so izglasovali, da bodo ustavo sprejeli pred zakonom o političnem združenju (avtonomiji nova ustava še dodatno jemlje pristojnosti), pa lahko ponovno zavre, razen če ne bo prevladal razum. Ta naj pomaga, da se v Jugoslaviji dogovorimo ali razidemo kot zreli ljudje.

Deklaracija je akt oceptivne. Silijo nas v državljansko vojno, Izdaja, Deklaraciji sta odgovor na tisto, kar je Jugoslavijo pokopalo, napad na Srbijo je del naslovov člankov, ki obravnavajo zadnja dogodka v Ljubljani in Prištini. Vjesnik iz Zagreba je napisal, da se je začel jugoslovanski finiš, stvari pa so spet na začetku. Zgodovinski ponedeljek je prišel po Markovičevem petku, dodaja. Res pa je, da je Markovič zaznal dogajanja v Jugoslaviji in je tudi v svojem petkovem govoru opustil težnje po večanju pristojnosti države, ampak je pristal tudi na konfederacijo, na dogovarjanje enakopravnih partnerjev. V tem mu lahko slovenska poteza pomaga in pospeši dogovarjanje. Vedno več odprtih kart je na predvideni pogajalski mizi. Kakšne so slovenske in hrvaške, je znano. Srbija pogojuje svoje bivanje v skupni državi z mejami nekdanje velike Srbije, kar ugodno odmeva med črnogorsko uradno politiko, njenemu manjšemu delu in opoziciji pa je na duši samostojna Crna gora, Bosna in Hercegovina je za avnojsko Jugoslavijo, Makedonija pa v glavnem čaka in bi pristala na različne povezave, nikakor pa ne na vlogo kakršnegakoli satelita, pri čemer je Srbija najbolj uporna. ● J. Košnjek

O Deklaraciji so povedali:

FRANC MEGLIČ, predsednik tržiškega izvršnega sveta: "To je edina pot, da se Slovenci postavimo na lastne noge. Republika Slovenija je enota, ki mora biti samostojna, sicer se bo nadaljevala stara pesem. Delo na novi slovenski ustavi moramo pospešiti, pospešeno, vendar po zakoniti poti, izničiti veljavnost zveznih zakonov v Sloveniji in sprejeti svoje nove zakone. Nova ustava pa je po moje tak akt, ki ga sicer lahko sprejmejo poslanci kot izvoljeni predstavniki državljanov, vendar je bolje, da bi ga sprejeli na referendumu."

MARIJA LONČAR, poslanka v zboru združenega dela republiške skupščine: "Deklaracija je osnova, da se v Jugoslaviji začne pogovarjati o odnosih, ki bodo sloneli na pravih temeljih. Gre za pravno državo, za gospodarsko suverenost republik, za definiranje dogovora, kaj bomo v okviru konfederacije še imeli skupnega. Pogoji za konfederacijo pa je popolna suverenost vsakega dela konfederacije. Kar smo sedaj naredili, je veliko. Sedaj je treba narediti naslednje korake, vendar profesionalno, strokovno na vseh ravneh. Ne zdi se mi pa prav, da je parlament izglasoval, da se slovenski delegati ne udeležujejo več seji zveznega zbora. Še naprej se moramo pogovarjati in uveljavljati naša stališča."

PETER HAWLINA, predsednik škofjeleške občinske skupščine: "Sprejem Deklaracije me je presenetil. To je veliko dejanje, ki pa ga bo treba še opredeliti. Pred volitvami je bilo na obeh straneh veliko govora o suverenosti, vendar me je hitrost presenetila. Sicer pa postajajo naše zahteve glede na razmere v Jugoslaviji vedno bolj upravičene. Če se tega zavedamo, potem moramo še naprej delati zelo resno."

Dr. BOŽIDAR BRUDAR, predsednik jeseniške občinske skupščine: "Deklaracija je šele začetek. Prava suverenost bo dosežena šele, ko bodo resnično začeli veljati naši zakoni, zato menim, da je Deklaracija samo okvir za naše prihodnje ravnanje. Glede sprejema v skupščini pa nisem bil presenečen. Med ljudmi je to tlelo in je Deklaracija samo posledica teh hotenj."

INŽ. VITOMIR GROS, predsednik kranjske občinske skupščine: "Med prvomajskimi prazniki je Slovenska liberalna stranka oblikovala besedilo Deklaracije, ki je bilo bolj ostro in bolj precizno in je imelo kot sestavni del ustavni zakon. Deklaracija smo predlagali Demosu, ki je ni predložil skupščini, potem smo jo dali neposredno republiški skupščini v redno proceduro. Ker pa tega ni bilo, jo je skupina Demosovih poslancev predlagala na ponedeljkovi seji. Sedanje besedilo je nastalo po pogajanjih. Mi pa vseeno menimo, da bi se morali popolnoma osamosvojiti, brez konfederacije. Po moje je sprejem Deklaracije državnotvorno dejanje in je od 2. julija dalje Slovenija samostojna država."

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanovitelj in izdajatelj ČP Glas, Kranj, tisk ČGP Delo, TOZD TČR, Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Naročnina za 11. trimesečje 100,00 din

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Stefan Žargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (v.d. odgovorne urednika), **Vilma Stanovnik** (šport, turizem, poslovne informacije), **Danica Dolenc** (za dom in družino, zanimivosti, Tržič), **Danica Zavri Zlebir** (socialna politika, gorenjski kraji in ljudje), **Andrej Zalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, izolskih klopi, kronika, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, ekologija), **Vine Bešter** (notranja politika, kultura), **Jože Košnjek** (notranja politika, šport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo), **Gorazd Šinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Ivo Sekine** in **Mirjana Drakšler** (tehnično urejanje) in **Marijeta Vožlič** (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1

Telemail: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Sredi julija bo parlament obravnaval programske usmeritve slovenske vlade

Pogojna odgovornost Peterletovega moštva

Slovenska vlada skuša ravnati preudarno in si ne želi nakopati na glavo pretiranega bremena odgovornosti za vladanje oziroma za razmere v Sloveniji. S prevelikimi obljubami bi se kaj hitro ujela v lastno past, če bi hotela z glavo skozi zid in želela postati "bog i batina" za vsako ceno. Zato v programskih usmeritvah prevzema odgovornost za urejanje razmer in celovito upravljanje le ob pogoju suverene države Slovenije.

Ta bistveni pogoj vlade Lojzeta Peterleta je napisan že v uvodu 40 strani obsegajočih programskih usmeritev, k temu pa je dodano tudi opozorilo, da vladni program ni vrhovni odrešenik krize, ampak bo treba njemu ob bok postaviti projekte za posamezna področja, pa še posebej razvojno zasnovano Slovenije vključno s finančnimi izračuni. Vse skupaj bi šele lahko rekli program. Da gre za določene pogoje vlade, da prevzame polno odgovornost, je bilo razumeti tudi predsednika slovenske skupščine dr. Franceta Bučarja, ki je v ponedeljek, po sprejemu Deklaracije o suverenosti Republike Slovenije dejal, da je bila ta poteza nujna tudi zato, ker izvršni svet opozarja na številne ovire za uspešno uresničevanje programa.

Suverenost - tudi v konfederaciji

Izvršni svet razumeva minimalne pogoje za uresničitev državne suverenosti Slovenije v naslednjih točkah: samostojen in neodvisen pravni sistem ter primarnost pravnih aktov Slovenije pred akti drugih držav, lastna pravna država uprava, ki v celoti izpolnjuje naloge državne uprave na ozemlju Slovenije, kar pomeni, da na tem ozemlju ne morejo teh nalog opravljati organi neke druge države, učinkovit gospodarski sistem, lasten sistem javnih financ, celotna pristojnost na področju obrambe države in lastne oborožene sile, neodvisna zunanja politika, skrb za pripadnike avtohtonih narodov v Sloveniji in za Slovence po svetu ter lasten in neodvisen sistem javnega obveščanja. Takšno suverenost je mogoče zagotoviti tudi v konfederaciji, saj konfederacija predpostavlja obstoj suverenih držav, ki med seboj sklenejo konfederalno pogodbo. Prehod iz federacije v konfederacijo je možen na dva načina. Federacija bi lahko prenehala dejansko ali pa sporazumno. Vlada načeloma podpira oba načina.

Sedanji slovenski pravni sistem je tesno povezan z zveznim, oziroma mu je podrejen, kar še posebej velja za gospodarstvo. Izvršni svet pripravljata zakon, ki bo urejal kolizijo oziroma nasprotje zvezni in republiških zakonov ter predpisov in določil, da v takem primeru velja republiški zakon ali predpis. Vlada računa, da bo oblikovanje lastne zakonodaje trajalo od pet do deset let.

V ponedeljek zaseda skupščina

Osrednja tema razbremenitev gospodarstva

Škofja Loka, 5. julija - V ponedeljek, 9. julija, bo spet zasedal škofjeleški parlament. Osrednja tema je vsekakor razbremenitev gospodarstva. Izvršni svet predlaga glede na majske prispevne stopnje 12-odstotno razbremenitev za občinske programe, kar za gospodarstvo pomeni 13,7 milijona dinarjev prihranka.

Glede na živahno razpravo na prejšnjih treh skupščinah lahko pričakujemo tudi nova zanimiva delegatska vprašanja, "vroče" pa utegne biti tudi ob predlogu imenovanja novih oziroma razrešitvi sedanjih funkcionarjev občinske uprave. Za predsednika komiteja za družbeno planiranje in urejanje prostora je predlagan sedanji namestnik Anton Jenko, za sekretarja sekretariata za občo upravo in proračun Emil Okorn (tudi sedanji sekretar) in za načelnika oddelka za ljudsko obrambo in notranje zadeve Blaž Kujundžič (zdaj Fedja Vrančičar). ● H. J.

Za vojsko tretjino manj

Slovenska oblast mora dobiti pristojnosti do vseh oboroženih sil na svojem ozemlju, vojaški obvezniki morajo služiti vojaščino v Sloveniji, vojaški izdatki pa naj bi se zmanjšali za najmanj 30 odstotkov. Vlada namerava ukrepati v dveh smereh: dejavnost pri obrambnih pripravah, vojaški obveznosti, civilni zaščiti, požarnem varstvu, zvezah, opazovanju in obveščanju ter usposabljanju se bo nadaljevala, obenem pa se bo začel postopek za spremembo pravnih in materialnih osnov za reformo sistema. Končni cilj naj bi bila združitev republiškega štaba za teritorialno obrambo in republiškega sekretariata za ljudsko obrambo. Pomembna je namera izvršnega sveta, ki je sicer dolgoročneje narave in seveda odvisna od razmer v svetu, da bi s podpiranjem različnih študijskih in drugih mirovnih aktivnosti prispevali k iskanju takih poti k splošni varnosti, ki dolgoročno ne bo več temeljila na vojaški organizaciji.

Vlada se zavezuje, da bo uresničevala posebne pravice pripadnikov avtohtonih narodnosti na območju Slovenije in skrbela za Slovence po svetu. V novi vladi je že minister za to področje, odprli pa naj bi stalni urad za Slovence po svetu. Na novo je opredeljena slovenska zunanja politika z vsemi atributi samostojnosti, pri čemer so prvi cilji slovenska mednarodnopravna subjektiviteta, tako v odnosih do tujine kot Jugoslavije in njenih delov, ustanovitev stalnega sekretariata delovne skupnosti Alpe Jadrana v Ljubljani, odpiranje kulturnih, informativnih in političnih predstavništev v sosednjih državah ter odpiranje predstavništva teh držav oziroma njihovih delov pri nas.

Državna varnost pod kontrolo parlamenta

Slovenske policijske enote bodo prevzela nadzor in varovanje meje slovenske države je ena bistvenih programskih izhodišč vlade za notranjo in zunanjo varnost. Na novo bo organizirana in urejena slovenska obveščevalna in protiobveščevalna služba, ki bo varovala slovensko državo pred organizacijami iz tujine in posegi vanjo izven Slovenije. Povsem no-

va slovenska obveščevalna in protiobveščevalna služba bo neposredno odgovorna skupščini in predsedstvu Republike Slovenije in ne bo več podrejena sekretariatu za notranje zadeve. Izvršni svet pa se obvezuje, da bo takoj odpravil tiste pristojnosti sedanje službe državne varnosti, ki imajo značilnosti politične policije in omogočajo, da nenadzorovano, brez odločb na osnovi zakona, posegajo v pravice človeka in državljana.

Očitno tu ne bo šlo brez težav, na kar kažejo tudi poslanska vprašanja na zadnji seji republiške skupščine, ko je bilo največ vprašanj naslovljenih prav notranjemu ministru Igorju Bavčarju. Vprašanja so zadevala domnevni spor med službo državne varnosti in novim ministrom, na namigovanja o vpletanju službe državne varnosti v politiko, pa o možnosti, da je denar iz igralnice v Portorožu curljal v blagajno te službe. Minister je na del vprašanja že odgovorjal, na zadnjega pa je obljubil odgovor na prihodnji seji 18. julija.

Zaradi gospodarstva sivijo lasje

Podatki, na podlagi katerih je izvršni svet naredil "inventuro" gospodarstva, povsem zadoščajo za ugotovitve, da je bilo (kljub prizadevanjem prejšnjega izvršnega sveta) gospodarstvo ob prevzemu mandata pred razsulo, je zapisala sedanja vlada v programske usmeritve in dodala vzroke: na ideoloških konstrukcijah temelječi gospodarski sistem, prerazdeljevanje denarja od uspešnih k neuspešnim, neprilagodljiva gospodarska struktura, kadrovanje gospodarstvenikov na osnovi politične pripadnosti, pasivnost pri sistemskih in ekonomskopolitičnih ukrepih, pomanjkanje finančne discipline in poslovne morale, kvantitativno slabo usklajeni ukrepi protinflacijskega programa.

Peterletov kabinet vidi rešiteljsko vlogo v dveh smereh delovanja: prava je premostitev kriznega obdobja, ki se bo usmerila k posredovanju vlade pri preprečevanju stečajev, zmanjševanju davčnih obremenitev, k pravici republiškega proračuna do zadolževanja doma in na tujem, k pomoči tujega kapitala pri gospodarski infrastrukturi in k večjemu vplivu Slovenije na denarno politiko Narodne banke. Prvi korak k razbremenitvi je neplačevanje za nerazvite, drugi je manjše plačilo za družbeno sfero, za vojsko, pa tudi proračune. Druga poteza pa bo prenova gospodarstva in oživljanje gospodarske aktivnosti. Tu bo potrebna aktivna vloga države, ker bi zgolj stihijsko delovanje trga povzročilo prevelike pretrese, gospodarske in socialne. Strokovne osnove bodo naloga Agencije za prestrukturiranje, sicer pa bo slovensko gospodarstvo gradilo svojo prihodnost v pospeševanju kakovosti izvoza, v delu po standardih in zahtevah Evrope in razvitega sveta. Narejena bo nacionalna kmetijska politika, katere temelj bodo kmetije. Vlada vidi rešitev gospodarstva v novih enotah drobne gospodarstva, v turizmu, trgovini, infrastrukturi itd. Šele potlej bi dosegli, po sodbi vlade, končno etapo na poti zdravljenja gospodarskega bolnika, normalizacijo gospodarskega sistema in njegov razvoj. Seveda pa pri vseh teh procesih že odigrava in jo bo še odigraval dejavnik urejanja, pospeševanja in nadzora nad lastninjenjem. Vlada odklanja modele vsesplošnega podražavljanja in enkratne neodplačne razdelitve.

Programske usmeritve vlade seveda posegajo še na druga področja, vendar sta pravni in gospodarski sistem, predvsem glede želene državne suverenosti, bistvena tudi s stališča, da je tu nevarnost raznih zapletov največja. Zato gre razumeti vlado, da o ničemer ne želi odločati povsem sama, ampak prelaga del odgovornosti na najvišji zakonodajni organ oblasti, na parlament. ● Jože Košnjek

Nadaljevanje prekinjene seje

Kranj, julija - Prekinjeno zasedanje kranjske skupščine bodo nadaljevali v ponedeljek, 9. julija, ko se bo ob 14. uri sestel zbor združenega dela, ki bo ponovno obravnaval prenos ustanoviteljstva kranjskega radia na občinsko skupščino, saj na tem zboru na v sredo, 27. junija, prekinjenem zasedanju skupščine ni bilo sprejeto.

Vsi tri zbori pa bodo nato ob 15. uri začeli skupno zasedanje in obravnavali točke, ki jih zadnjič zaradi pozne ure niso: davčni zaključni račun za lansko leto, predlog imenovanja predsedstva skupščine za delovanje v vojnih razmerah, predlog za podelitev letošnjih občinskih nagrad in priznanj, predlog za imenovanje komisij in delovnih teles skupščine in razrešitev namestnika predsednika komiteja za planiranje, gospodarstvo in družbene dejavnosti. ● M. V.

Regres le iskrica

Na zboru delavcev kranjskega doma učencev in študentov so delavci izrekli nezaupnico ravnateljici in računovodkinji.

Kranj, 5. julija - Iskrico, ki je zanela nezaupnico, je prižgala sama ravnateljica, ko je na zboru delavcev 29. junija, ki ga je sklicala, povedala, da ni denarja za regrese. Omenila je tudi jensenske zamenjave med delavci.

Ko so delavci vprašali, zakaj ne bo regresa in terjali izplačilo, je ravnateljica zapustila zborovanje. Delavci so nadaljevali sami in na koncu izglasovali nezaupnico ravnateljici in računovodkinji. Očitno je bil regres samo povod zanjo, saj po besedah predstavnika sindikata z vodstvom že dalj časa niso zadovoljni. Očitajo, da niso seznanjeni s finančno situacijo, s financiranjem in pretokom denarja med dijaškim in študentskim domom in nasploh z odnosi vodstva do njih. Menijo, da so do regresa upravičeni, ker je denar iz republiške blagajne prišel in so ga v drugih domovih - kot so zvedeli na četrtkovem srečanju pedagoških delavcev v slovenskih domovih učencev - tudi izplačali. Vodstvu tudi očitajo, da jim ne predložijo plana odveh čnih delavcev in obnašanja v zaostrenih razmerah. Že zadnje leto dom ni bil poln, ko bo Gradbinec nehal novačiti fante iz drugih republik, pa bo to pomenilo tudi sto gojencev manj za dom.

Danes se je sestel delavski svet doma, ki bo med drugim delavcem dal odgovor, ali regres za letni dopust bo ali ne. A čeprav bo odgovor pritrديلen, delavci pravijo, da nezaupnice ne bodo umaknili.

O tem, kaj je v tem kolektivu narobe in kaj ne, bo v prihodnjih dneh razpravljali tudi svet doma. ● H. J.

Prve ugotovitve inšpekcijskega pregleda SDK v Elanu

Revizorji težko delajo, saj vseh dokumentov ni

Možnosti za prisilno poravnavo kopnijo in stečaj Elana je vse bližji.

Kranj, 2. julija - Na tiskovni konferenci v kranjski podružnici SDK so dodatno pojasnili suspenz Marjana Kralja in nas seznanili s prvimi ugotovitvami inšpekcijskega pregleda v Elanu, kamor so revizorje poslali 16. aprila. Pri svojem delu imajo veliko težav, saj dokumentacija v Elanu ni urejena, veliko ni knjižene, nekaj odnesene, pojavlja se prikrivanje, zlasti po aferi s stanovanjskimi posojili. Sodelovanje z inšpektorji UNZ je obojestransko koristno, pomagajo pridobiti dokumente, revizorji pa vsebinsko razčistiti.

Elan je imel lani 207 milijonov mark izgube, znesek pa še ni dokončen

Cilka Habjan, vodja inšpekcije kranjske podružnice SDK, je povedala, kakšne so prve ugotovitve inšpekcijskega pregleda Elan in pri tem poudarila, da kontrolni postopek še ni zaključen. Najprej so se lotili razčiščevanja terjatev in obveznosti bilance stanja, ker so tam zneski največji in ker se je pri prvem pregledu pojavil sum, da s terjatvami do povezanih podjetij v tujini nekaj ni v redu. Zato so zastavili razčiščevanje terjatev in obveznosti ter aktivnih časovnih razmejitev, ki še ni v celoti zaključeno, čaka pa jih še pregled osnovnih sredstev in zalog, ki v bilančni vsoti ne predstavljajo pomembnejšega zneska.

V bilanci stanja 1. 1. 1989 so našli navidezno terjatev do Elanovega Holdinga v Avstriji, v višini 96.587.000 mark, saj v Elanu verodostojne dokumentacije ni. Holding pa obveznosti nima knjižene. Odpisali so jo in begunjskemu Elanu se je tako poslovni sklad na začetku lanskega leta zmanjšal na 3.329.000 mark.

Lani je begunjski Elan izkazal 3.877.000 mark dobička.

**Pričakovali smo, da bo na tiskovni konferenci UNZ objavljen seznam prejemnikov Elanovih stanovanjskih posojil, na katerem je tudi Marjan Kralj, razočarani, da ne rečem, ogorčeni smo bili, ker se to ni zgodilo, je dejal Franc Podjed. Pričakujemo objavo, če ne iz njihovega pa iz kakšnega drugega vi-
ra.**

Revizorji so ugotovili, da bi ga morali povečati za 6.857.000 mark nekknjižene revalorizacije plasmajev v bankah. Več visokih zneskov pa ga zmanjšuje oziroma spreminja v izgubo: neobračunane in nekknjižene obresti 91.143.000 mark, neobračunane tečajne razlike 12.036.000 mark, navidezne terjatev do Elanovega podjetja Monark ZDA 16.485.000 mark (predstavljajo približno polovico terjatev v bilanci stanja 31. 12. 1989), tečajne razlike navidezne terjatev do Holdinga v Avstriji 96.975.000 mark in terjatev, ki ne bo realizirana iz naslova poslovanja z Obrtno za drugo Alpe-Adria Ljubljana v višini 1.100.000 mark.

Pod črto teh zneskov so ugotovili, da je imela begunjski Elan lani 207.005.000 mark izgube (po tečaju sedem din za marko).

Apartmenti, garaže?

Pri kontroli aktivnih časovnih razmejitev so revizorji ugotovili, da je bilo opravljenih veliko plačil, za katere dokumen-

tov niso uspeli dobiti, zato so po besedah Cilke Habjanove zadevo odstopili inšpektorjem UNZ, da dokumentacijo poskusijo dobiti. Brez nje bodo to ostale navidezne terjatev, saj razen nalogov za prenos dinarskih sredstev drugih dokumentov niso našli. Dejala je, da gre za velike zneske, ki pa se ne približujejo zneskom izgube.

Na vprašanje, zakaj spiska ni napravila SDK, je revizor Sašo Vrdoljak odgovoril, da iz Elanove bilance niso razvidna, ta sredstva se v njej pojavljajo kot poslovni depozit pri banki, gre za poslovni enoti Komercialne in hipotekarne banke v Litiji in v Kranju. Ozadje knjižbe je več pogodb in aneksov o povečanju depozita, navedeno je, da se naj se uporablja za dajanje posojil delavcem Elana in drugim osebam. Evidenca, kako so se sredstva uporabljala in morda tudi vračala, pa ni, je dejal Vrdoljak, očitno je v bankah, prineslo so jo delavci UNZ. Torej bi bil potreben vzporedni pregled o koriščenju depozitov v bankah.

Poleg tega pa so knjiženi tudi nakupi apartmajev, garaž, česar še niso uspeli razjasniti, zato še ne vedo, zakaj in na kakšen način so bili preneseni na druge uporabnike, predvsem na banke.

Blokada znaša 1.844 milijonov dinarjev

Elanov žiro račun je za tekoče posle odprt, vendar je po besedah Franca Podjeda, direktorja kranjske podružnice SDK, obseg skromen, za nemoten potek proizvodnje bi moral biti vsaj dvakrat tolikšen. Blokada trenutno znaša 1.844 milijonov dinarjev, upniki terjajo 1.711 milijonov dinarjev, razlika predstavlja neplačane obveznosti do družbene skupnosti. Sodišče se je odločilo za uvedbo prisilne poravnave, stikov z upraviteljem in izvedencem nimamo, ne vemo, kaj misli in pripravljata, vendar vse

bolj dvomimo v uspešnost prisilne poravnave, druga možnost je seveda samo stečaj, je dejal Podjed.

Upnikom v Sloveniji je Elan dolžan 1.004 milijonov dinarjev, na Hrvaškem 602 milijona dinarjev, v Srbiji 66 milijonov dinarjev, v Bosni in Hercegovini 27 milijonov dinarjev in v Makedoniji 10 milijonov dinarjev. V Črni gori in na Kosovu pa upnikov nima.

Zanimivo je, da se tiskovne konference ni udeležil nihče iz centralne SDK v Ljubljani, kar nemara ilustrira njihov odnos. Franc Podjed je povedal, da je generalnega direktorja obvestil o njej, za tiskovno konferenco pa so se odločili v soboto, nās so poklicali v pone-deljek.

Nič manj ni zanimiv pregled v Sloveniji. Upnikom v Ljubljani je Elan dolžan 708 milijonov dinarjev, na Gorenjskem 106 milijonov dinarjev, v Novi Gorici 60 milijonov dinarjev, v Kopru 50 milijonov dinarjev, v Celju 39 milijonov dinarjev, v Novem mestu 18 milijonov dinarjev, v Kočevju 9 milijonov dinarjev, v Postojni 5,7 milijona dinarjev, v Trbovljah 4,8 milijona dinarjev in v Mariboru 2,4 milijona dinarjev.

V Sloveniji je Elan največ dolžan poslovnim bankam in sicer 542 milijonov dinarjev, gospodarstvu 396 milijonov dinarjev in negospodarstvu 70 milijonov dinarjev.

V Ljubljani ima Elan 64 upnikov, na Gorenjskem 58, v Kopru 15, v Celju šest, v Novem mestu štiri, v Mariboru in Novi Gorici po tri, v Kočevju in Postojni po dva ter v Trbovljah in v Sevnici po enega. Stečaj Elana bi torej daleč najbolj prizadel Ljubljano in Gorenjsko.

Dodati velja še podatek, da je bilo zavrženih za 497 milijonov dinarjev menic, ki niso imele kritja in so bile protestirane, od tega je avaliranih za 131 milijonov dinarjev. Izterjane bodo seveda lahko le sodno, iz stečajne mase.

Zlata jama se je spremenila v brezno

Elan je bil lani zlata jama, saj ni omogočal samo ohranjanja vrednosti, velikodušno je dajal tudi obresti in upniki bi se morali zavedati, da velik dobiček pomeni tudi veliko tveganje, je dejal Franc Podjed. Iz bilance uspeha je razvidno, da je Elan za obresti porabil 85 odstotkov celotnega prihodka

Franco Podjed je dejal, da je osebno načelniku UNZ v Kranju Ivanu Hočevarju predlagal zaseg dokumentacije v Elanu, vendar pa so po dogovoru v odločili, da to ni potrebno.

(niso upoštewane prejete obresti), iz gotovinskega toka pa je razvidno, da je tretjino obresti plačal s pomočjo najetja novih posojil, v višini dobrih 400 milijonov dinarjev. Izračun pokaže, da je Elan poleg revalorizacije priznaval 10 do 15 odstotne obresti, je dejal Podjed, zato je razumljivo, da so tja plasirali denar, kar se jim je splačalo celo s poseganjem v dovoljeno obvezno rezervo. Zdaj se seveda sprašujejo, koliko bodo dobile nazaj, najbrž tudi ne bo moč ugotoviti, koliko je prihranila država, ker je Elan finančni vrhunski šport in prireditve,

velikodušno in brez pravega pregleda, kaj je sposoben in kaj ne, zato bi morala zdaj tudi država iz moralnih razlogov nekaj storiti zanj.

Kako velik je bil lani obseg Elanovega finančnega poslovanja, povesta podatka, da je njegov plačilni promet predstavlja polovico prometa Gorenjske banke in da je Elan za obresti plačal polovico toliko kot gorenjsko gospodarstvo.

Zaradi podjetij v tujini bi pregled moral biti revizijski

Menimo, da je pregled Elana, zlasti odkar ima podjetja v tujini, lahko le revizijski, v skrajnem primeru ocena zaključnega računa, ki je bila uvedena leta 1985; revizijski zaradi 71. člena zakona o SDK, ki govori o uporabi tujih posojil, in 76. člena, ki regulira vsakoletno obravnavo podjetij v tujini na revizijski način, je dejal Franc Podjed. Revizija pa je v celoti vodena v centrali SDK.

Temeljitega, revizijskega pregleda pa v Elanu ni bilo vse od leta 1978, bilo je le več inšpektorskih, zlasti bilanc podjetij v tujini, ki so predložili v Elanu, "prevedene" v dinarje, torej bilance, izdelane v matični hiši.

V SDK sodijo, da so razmerja med matičnim in podjetji v tujini pravno neurejena, kar se kaže tudi v tem, da medsebojni poslovni odnosi niso urejeni s kvalitativnimi pravnimi akti. Vse "visi v zraku" in temu primerni so tudi rezultati kontrole.

Zdaj so na inšpekcijski pregled poslali tudi revizorje, ki jih zadnja tri leta imajo v hiši, vendar njihovo delo razporeja centrala. V Elan so šli 16. aprila. Že prej pa so sami napravili analizo Elanovega gotovinskega prometa in bonitetno oceno. V začetku maja so imeli sestanek na centrali, padla je odločitev, da pregled opravijo naši

revizorji in inšpektorji, je dejal Podjed, konzultant pa je Marjan Odar s centrale. Predlagali smo, da bi nam zagotovili najbolj izkušene inšpektorje in revizorje, vendar je ostalo pri tem, z revizijo centrale sodelujemo le pri uporabi računalniške metode kontrole za osnovna sredstva in zaloge.

Pri delu imajo veliko težav, saj morajo v Elanu srečati tudi inšpektorjem UNZ, dodatne se pojavljajo po aferi s stanovanjskimi posojili, saj so na seznamu tudi delavci, ki sodelujejo v preiskavi. V Elanu dokumentacija ni urejena, veliko ni knjižene, delno je osumljeno, da je odnesena, pojavljajo se tudi prikrivanja ali zelo počasno prinašanje dokumentacije. Nedostopna je zlasti o podjetjih v tujini, zato ni možno napraviti popolne primerjave terjatev in obveznosti med matičnim in tujimi podjetji, SDK pa nima pooblastil za preglede podjetij v tujini.

Težave imajo tudi z reklasifikacijo bilanc, saj domača revizorja nista verzirana, revizorji z dolgoletno prakso so v kontroli v banki. Pojavlja se tudi devizna problematika, ki jo lahko razišče le devizna inšpekcija, te pa v Elanu ni, zato to se zadeve odstopili organom UNZ. Devizna inšpekcija je bila v Elanu leta 1987, vendar ni ugotovila nič pomembnejšega, razen nekaj stvari, ki so bile v škodo Elanu in jih je kasneje lahko uveljavil (povračilo carin).

Sodelovanje naših inšpektorjev UNZ je obojestransko koristno, je dejal Franc Podjed, pomagajo nam dobiti dokumentacijo, mi pa jim jo pomagamo vsebinsko razčistiti. ● M. Volčjak

Prva naloga - zmanjšati stroške

Delavski svet Železarne je prejšnji teden sprejel program sanacijskih ukrepov, ki so se ga takoj lotili. Zaradi manjše prodaje zmanjšali proizvodnjo, presežek delavcev poslali na dopust. Glavna naloga je zmanjšanje stroškov. V pričakovanju usodne odločitve v slovenski vladi: Železarstvo DA ali NE.

Program sanacijskih ukrepov temelji na tako imenovani McKinseyjevi študiji, ki jo je na pobudo slovenskih Železarn in po naročilu republiškega izvršnega sveta ter gospodarske zbornice izdelala svetovno znana raziskovalna organizacija. Vsebuje program, kako slovensko železarstvo organizirati po zahodnih kriterijih, kar slovenska vlada postavlja kot predpogoj za obstanek panoge.

V Železarni ob odločanju o sprejemu ukrepov (ti so še enkrat ostrejši, kot jih je priporočila McKinseyjeva študija, ki temelji na starih podatkih iz leta 1988) skorajda ni bilo izbora: rešiti, kar se rešiti da, ali propasti. Železarne je v devetih mesecih od lanskega junija do letošnjega marca iz prejšnjega ugodnega finančnega položaja prešla v hudo krizo. Brez takojšnjih korenitih ukrepov bi bil konec zelo blizu. Glavni poudarki sprejetega in že teden dni izvajanega programa so naslednji:

- nujno doseči pozitivno tekoče poslovanje cele tovarne in s tem hkrati dolgoročno opredeliti gospodarjenje;
- takojšnja sprememba upravljalne strukture zaradi doseganja večje učinkovitosti;
- ustavitev proizvodnje povsod, kjer se ne obeta izboljšanje (najprej bo na udaru livarna, nato hladna valjarna);
- materialne stroške, ki odstopajo od evropskih kriterijev varčnosti, v drugem polletju spraviti na raven evropskih;
- reorganizirati se v matično delniško družbo z 2.600 do 2.800 zaposlenimi in več sestrskih firm s približno 600 zaposlenimi; Vpeljati bodo tudi sistem delavskih delnic za učinkovito motivacijo delavcev. Načrtujejo bistvene spremembe delovnega časa in sicer izključno po kriteriju racionalnosti dela, vendar s hkratnim upoštevanjem dnevnega in tedenskega počitka delavcev.

Po devetdesetih dneh izvajanja programa se načrtuje selekcija na dobre in slabe delavce, da bi tako zagotovili ustrezno kadrovskega zasledbo največ 4500 delavcev za izpeljavo sanacijskega programa. Glede na slabo izobrazbeno strukturo zaposlenih (kar 60 odstotkov ne kvalificiranih) bo najmanj 1300 takih, v katere se ne bo splačalo vlagati, ker preprosto ne morejo več ujeti razvijajoče se tehnologije.

Zdaj je v pripravi že drugi paket ukrepov, ki bo predvidoma nastopil septembra, njegova ostrina pa bo seveda odvisna od rezultatov uvedbe prvega. Z že sprejetim programom ukrepov bodo ta mesec seznanili tudi slovensko vlado in ji postavili zahtevo: če naj panoga deluje po evropskih principih, naj bo tudi zaščiten po evropsko. Kakorkoli, Jesenice in celotno železarstvo nestrno pričakujejo odločitev na republiški ravni - železarstvo da ali ne - saj greco vse dotlej vsi njihovi napori pravzaprav v nič. ● T. Jurjevec

Ko gloda črv

Dolga leta so se delavci Tekstilindusa zavedali, da štrajkati nima smisla, da z ustavitvijo strojev škodujejo le sebi, nikomur drugemu. S strahom so delavke gledale proti vходу v tovarno, ali se bo pojavil tovornjak z balami bombaža, da bo delo, da bodo stroji tekli, da se ne bo ustavilo, kot v Iskri na Laborah. Potrepljivo so prenašale potem vse nižje osebne dohodke, tudi ostajanje doma zdaj po več, zdaj po manj dni. Počasi, a vztrajno je šlo navzdol, brez njihove krivde. Tovarna se je zadolževala, zaloge se ne bo kopicile, stroji so zastarevali, posebej obe tkalnici, in voza ni potegnili iz blata še večje prizadevanje ljudi v tovarni, da so sledili svetovni modi, zahtevam sodobnega trga. Vse so razumeli, da jih hromi inflacija, da so surovine in kemikalije zanje vsak dan dražje, da dobavitelji izkoriščajo njihovo odvisnost, da tržnost zahteva svoje. Teško, a vendar so sprejeli odločitev, da je moralo od 1854 zaposlenih kar 1200 delavcev naenkrat na prisilni dopust in da dobiva okrog 200 delavcev najnižji zajamčeni osebni dohodek 1870 dinarjev, nekaj sto se jih pa najde z osebnimi dohodki nekaj nad 2000 din ob povprečju 3000 din v tovarni. Verjamem, da je bil dober namen direktorja, da s pomočjo zaprtih kuvert, da v njih malo bolje plača strokovnjake, ki bi se tako stimulirani bolje zavzeli, da potegnijo ta težki voz, toda zaprte kuverte so bile le tista kapljica, ki je pripomogla, da se je zvrhana kupa prelila čez rob. Kaj je lahko hujskega, kot ljudem, napetim kot strune, ko jim zmanjkje za kruh, za mleko, ko je resno ogrožena njihova in njihovih otrok eksistenca, pomahati z zaprto kuverto. Pomenila je rdečo cunjo in Tekstilindusovo tovarniško dvorišče spremenilo v korido. Vsa prizadevanja so se izničila. Direktor pravi, da bo vztrajal na zaprtih kuvertah, da so se delavci pomirili, ko so videli, da njegov in osebni dohodki drugih, ki so jim naložena zahtevna bremena vodenja, le niso tako visoki, da so občutno nižji kot drugod, vendar v primerjavi z delavčevimi dosti višji. Sicer pa njegov in vsak osebni dohodek vsak v tovarni lahko izračuna. Delavci so se pomirili, vsaj zaenkrat, toda stroški, ki so s štrajkom nastali, so izničili vse. Junija je bilo 205.000 metrov gotovih tkanin izpada, od tega 146.000 kot posledica štrajka, kar skupaj s še drugimi stroški, ki jih je štrajk povzročil zneso okrog 1,2 milijona DEM. Vendar z zaprtimi kuvertami bo črv glodal naprej, tega se vodstvo mora zavedati. Saj so v kapitalizmu res sistemi zaprtih kuvert, sploh "zgoraj", toda v urejenih razmerah, ko hoče kapitalist v konkurenčnem boju s posebnimi simulacijami še bolj zainteresirati najbolj sposobne, da prihajajo z vedno novimi idejami, da še bolj oplemenitijo njegov kapital. Ne pa takrat, ko gre za preživetje. Morda se bo, če bodo trmarili naprej, ta sistem nagrajevanja uveljavil tudi v Tekstilindusu, posebej še ob strahu, da ponovni štrajk pripelje stečaj. Toda roko na srce, v teh razmerah taka odločitev zagotovo ni bila ne v pravem času ne modra. ● D. Dolenc

Podeljene so plakete ZRB NOV Jugoslavije

Ljubljana, 2. julija - V ponedeljek je predsednik RO ZRB NOV Slovenije v dvorani ljubljanskega Magistrata podelil letošnje plakete ZRB NOV Jugoslavije, ki jih je prejelo 17 posameznikov, borčevskih in drugih organizacij ter podjetij, 7 plaket pa je bilo podeljenih zamejem.

Od Gorenjcev sta plaketo prejela skupnost borcev Škofjeloškega odreda in Ivan Franko - Iztok iz Škofje Loke. Čestitamo! ● D. D.

OBNOVLJENA HUDIČEVA BRV - Znamenita škofjeloška lesena brv, ki je najpripravnější peš povezava med starim delom mesta in Puštalom, je po približno četrtr stoletja spet docela obnovljena. Lani so je obnovili okrog 30 metrov, v letošnji drugi etapi pa še preostalih 40. Delo so zelo dobro opravili štirje zasebni tesarji. Značilnost brvi - kar je bilo tudi najtežje opravilo - so veliki razponi polj nad vodo, zanimivo pa je tudi to, da je brv v celoti iz hrastovine. Delo je financirala krajevna skupnost, ki je za letošnji kos obnove odštela 160 tisočakov. ● H. J.

Asfalt v Goropeke

Žiri, 5. julija - V nedeljo, 24. junija, so vaščani Goropek in Opal ob praznovanju patrona svoje podružnične cerkve Janeza Krstnika tudi slovesno izročili prometu prenovljeno in asfaltirano cesto v Goropeke. Gre za 2,2 kilometra ceste, katere obnovo, razširitev in asfaltiranje so načrtovali že nekaj let. Že lani so Goropečani in Opalčani (22 hiš) vlagali v razširitev cestišča in izkop. Vgradili so tudi 5000 kv. metrov spodnjega ustroja. Lanskoletne stroške so si razdelili z občinsko cestno komunalno skupnostjo.

Letos je samo asfalt stal 1,3 milijona dinarjev. Iz občinske blagajne je prišlo 620 tisočakov, vaščani so dali 300 tisočakov, žirovska podjetja 214, Cestno podjetje 107 in Kmetijska zadruga 70 tisočakov. Opravljenih je bilo blizu 300 traktorskih ur, prebivalci iz vsake hiše so opravili še najmanj sto ur dela na trasi.

V zadnjih letih se je v Goropekah in Opalah sploh veliko premaknilo. Pred nekaj leti so dobili telefone, pred dvema letoma so zgradili vodovod s črpališčem, letos cesto. Največ zaslug za uspešno prenovo ceste imata Martin Frelih in Rudolf Poljanšek. ● I. Reven

Izlet upokojencev na Ledine in Češko kočo

Kranj, 5. julija - Planinska sekcija pri društvu upokojencev Kranj pripravlja planinski izlet za svoje člane in druge upokojence na Ledine (1700 m) in Češko kočo (1542 m). Izlet bo v četrtek, 12. julija, odhod izpred avtobusne postaje v Kranju ob 6.25. Obvezen je za vse upokojence, ki nameravajo 14. in 15. avgusta na Triglav. Peš hoje je pet do šest ur, svetujejo planinsko opremo.

Obenem društvo vabi upokojence tudi na izlet v Logarsko dolino in Savinjski gaj, ki bo 24. julija. Prijave sprejema do vključno 21. julija vsak ponedeljek, sredo in petek od 8. do 12. ure. ● P. Lužan

Živahni podnarški upokojenci

Podnart, 5. julija - V petek, 29. junija, je bila redna letna programska konferenca društva upokojencev Podnart, na kateri so spregovorili o delu med dvema konferencama in pripravili načrt za naslednje leto dni. V zadnjem letu so pripravili tri izlete (Atomske Toplice in Podčetrtek, počitniški dom upokojencev Delfin v Izoli, Koroška), predstavniki društva so pred novim letom obiskali 32 krajanov, starih nad 80 let. Društvo občasno prireja tudi izlete za kolesarje, članice imajo enkrat na teden telovadbo in enkrat na mesec pohode v okoliške kraje, društveni bife je spet redno odprt.

Tudi za naprej načrtujejo najmanj tri izlete, in sicer v toplice, na Koroško in že julija, skupaj z društvom Brezje, na Roglo.

Po konferenci je bil tradicionalni upokojenski piknik. ● C. Rozman

Jutri izseljeniški piknik v Dolenjskih Toplicah Srečanje v moji deželi

Novo mesto, julija - Nekdanji izseljeniški piknik, ki je zdaj po novem dobil naziv Srečanje v moji deželi, bo v soboto, 7. julija, v Dolenjskih Toplicah. Program prireditev po vsej Sloveniji.

Program prireditev teče že od 23. junija, ko je bila v salonu Zdraviliškega doma odprta razstava Slovenskega filmskega in gledališkega muzeja ob 80-letnici Antona Dermote ter otvoritev 1. likovne kolonije za slovenske likovne umetnike po svetu. 26. junija je bila v galeriji Škuc v Ljubljani odprta razstava slovenskih osnovnošolskih učbenikov iz prekomorskih dežel. 29. junija se je začela slovenska poslovna konferenca v organizaciji Gospodarske zbornice Slovenije, kjer so poslovnežem slovenskega rodu predstavili obstoječo zakonodajo o vlaganjih tujega kapitala in nekatere projekte, ki bi bili zanj zanimivi. 5. julija se je na Otočcu začel znanstveni simpozij pod naslovom Načini in perspektive delovanja Slovencev doma in po svetu, ki sta ga pripravila Slovensko geografsko in Slovensko sociološko društvo ter Slovenska izseljenska matica.

Danes, 6. julija, ob 20. uri bo v cerkvi Sv. Ane v Dolenjskih Toplicah večer pevskih zborov, jutri, v soboto, 7. julija, pa se bo ob 12.30 pričela osrednja prireditev, ko bo udeležence pozdravil dr. France Bučar, predsednik skupščine Republike Slovenije. Pred prireditvijo, ob 11. uri, bo na jasi v Dolenjskih Toplicah maševal nadškof ljubljanski dr. Alojzij Šuštar. Sledil bo bogat kulturni in zabavni program. ● D. Dolenc

Krajevna skupnost Besnica

Telefonija najtrši oreh

Besnica, 4. julija - O že opravljenem delu ne kaže izgubljeni preveč besed, menijo vodilni moške iz besniške krajevne skupnosti. Seveda imajo prav, da gledajo naprej, vendar pa mimo nekaterih zadnjih velikih pridobitev za te kraje le ne moremo, ne da bi jih vsaj bežno omenili; na prvo mesto vsekakor velja postaviti posodobljeno cesto skozi Rakovico do Kranja pa javno razsvetljava, ki so jo v okviru samoprispevka postavili na najbolj občutljivih mestih pa mrliško vežico, skratka, skratka, razlogov za pretirano skromnost v Besnici res nimajo. Kaj in kako pa naprej?

»V svetu krajevne skupnosti smo sprejeli okvirni program dela, odgovorni za posamezna področja bodo pripravili še podrobnejše programe. Od t.i. gradbenih del bi omenil predvsem telefonijo, ki bo naš najtežji zalogaj. Z Alpetourom bi se radi sporazumeli za lokalno avtobusno linijo med Sp. Besnico in Kranjem, problem preskrbe z živili na Pešnici pa je z odprtjem zasebne trgovine pred mesecem več ali manj že rešen.«

pravi predsednik sveta Matvež Kleč in dodaja, da želi krajevne (okrog 1400) čim bolj zblížiti tudi na bolj "duhovnih" področjih kvalitete življenja.

Tako bodo poleg radioamaterjev, ki spet delajo z novim zagonom, za krajevne pripravili tudi različne krožke oziroma tečaje: tečaj je angleščine in nemščine, šivanja, kuhanja, pletenja, igranja na glasbene instrumente, risanja, plesa, v narčtu imajo več glasbenih koncertov, gledaliških predstav, ure pravljic oziroma filmske predstave za otroke in mladino, razstavo ročnih del in domačih jedi, akcijo za čisti kraj, tekmovanje v nabiranju gob, pohod na Špičasti hrib, tek po Besniških dobrih, športna tekmovanja, piknik...

O že začeti akciji obnove in razširitve telefonskega omrežja pa je po-

vedal nekaj besed Janko Potočnik. »Zdaj imamo v krajevni skupnosti samo 160 telefonskih priključkov. Predvidoma jeseni bo postavljena nova centrala za 600 števil (tudi za Podblico), ki smo jo že kupili in nas je stala 240.000 mark. Glede na prvi predračun iz PTT Kranj od novih naročnikov zbiramo po 2250 mark v petnajstih obrokih. Dvanajst obrokov so že plačali. Za zdaj imamo sklenjenih 205 pogodb za nove priključke. V Rakovici, na primer, ne bo ostala brez telefona nobena hiša. Denarja za novo omrežje bi moralo biti dovolj, če ne bi PTT prvotnega predračuna investicije podvojil, z 850.000 mark povečal na 1,4 milijona mark. Krajanji so na zboru menili, naj bi njihovega prispevka ne povečevali, ampak razliko pokrili iz drugih virov. Problematiko bomo izpostavili v svetu krajevne skupnosti skupščine občine Kranj, saj menimo, da nas PTT izigrava.«

Janko Potočnik je za primerjavo telefonski investiciji postavil petletni krajevni samoprispevek. Telefonija bo veljala kar za tri samoprispevke. Po pogodbi naj bi novi telefoni zazvonili konec naslednjega leta.

Prihodnje leto bodo v Besnici praznovali 700. obletnico kraja. Loški urbanij namreč 1291. leta omenja cerkvi v Spodnji in Zgornji Besnici. Počastitev jubileja družno načrtujejo v krajevni skupnosti in župniji, nad katero bedi farni patron sv. Tilen.

Župnik Lojze Grebenc ki je v Besnici osem let, se velikim žarom loteva tudi obnove cerkva. Potem ko j s pomočjo krajanov najpre postavil novo župnišče, j ob strokovni pomoči Zavoda za spomeniško varstvo že prenovil zunanjo podobo cerkve v Sp. Besnici iz 15. stoletja. Letos bodo začeli obnavljati še notranjost cerkve in zlate oltarje, kar bo predvidoma trajalo več let. Na podoben način bodo postopno obnovili in pop lepšali tudi farno cerkev.

»Cerkev je načel zob časa. V stari Jugoslaviji so obnavljali predvsem zvonove, ki jih je vzela prva vojna, in strehe, sledila je gospodarska kriza, druga vojna in povojni čas, ki so kralnim objektom ni bil na klonjen. Zdaj rešujemo, kar se da. Veliko škode ni mogoče več popraviti. Denar za obnovo dajejo izključno krajanji, verniki. Zlasti za spomenike, kot je cerkev v Sp. Besnici, bi bilo prav, da b nekaj denarja primaknila tudi kulturna skupnost, saj gre za skupno kulturno dediščino,« je dejal župnik Lojze Grebenc, ki ob obnovi izpostavlja še en problem, namreč pomanjkanje strokovnjakov za to delo.

● H. Jelovčan, foto G. Šinil

Gasilski jubileji

Kranj, 5. julija - Številna gasilska društva po Gorenjskem letos praznujejo okrogle obletnice: Stara Loka, Gorenja vas in Leše častiljivih 90 let, Naklo 80 let, Hlepce 70, Sava Kranj in Bistrica pri Trziču 60 let, tovarniški društvi Elan in Jelovica pa 40 let. Jubileje bodo gasilci zaznamovali tudi z raznimi zabavnimi prireditvami (veselicami), katerih izkupiček bodo namenili za nakup in vzdrževanje gasilske opreme ter za popravila domov. ● I. Petrič

Tovarne nimajo denarja za deponijo v Tenetišah Zatika se pri projektni dokumentaciji

Kranj, julija - Sanacija deponije komunalnih odpadkov in izgradnja deponije za posebne odpadke kranjske občine v Tenetišah je običajna na nevarnih čerh pomanjkanja denarja, saj so v denarnih zagatah tovarne, ki so se sporazumele, da bodo stvar financirale do gradbenega dovoljenja. Izdelavo projektno dokumentacije so vključili v nove komunalne cene, vendar urepi zveze vlade rišejo ob podražitve vprašaj.

Trinajst največjih kranjskih tovarnih se je pred tremi leti sporazumelo, da bodo plačale izdelavo ureditvenega načrta za sanacijo in gradnjo deponije v Tenetišah ter tehnično in investicijsko dokumentacijo vse do izdaje gradbenega dovoljenja za oba objekta, občinski izvršni svet (in tedanja komunalna skupnost) pa bo pridobil zemljišča. Sredi lanskega leta je bil sprejet ureditveni načrt, začele so se priprave za izdajo odloka o prenosu lastnine. Komunalna je na podlagi razpisa za pridobitev investicijsko tehnično dokumentacije izbrala Razvojni center Celje, ta pa je sredi letošnjega maja med ponudniki za izvajalca izbral IBE Ljubljana.

Tehnična in investicijska dokumentacija bo veljala 3,6 milijona dinarjev, skupaj s potrebnimi raziskavami pa 4,1 do 4,3 milijona dinarjev, 30 odstotkov bo potrebno plačati zdaj, 50 odstotkov septembra in preostalih 20 odstotkov novembra po predaji in recenziji dokumentov. Vendar pa so kranjske tovarne v hudi denarni stiski, zato so poskusili približno 1,5 milijona dinarjev zagotoviti s podražitvijo odvoza odpadkov. ● M. V.

Otipljiv začetek plinifikacije

Škofja Loka, 5. julija - Inštitut Jožefa Štefana je škofjeloškemu izvršnemu svetu ponudil izdelavo študije plinifikacijskega omrežja za industrijsko cono na Trati in območje mesta Škofja Loka, proučitev vzporednega pridobivanja toplote in električne energije kot tudi investicijskega plana izgradnje, za kar so postavili ceno 675 tisoč dinarjev.

Izvršni svet bo inštitutovo ponudbo sprejel, vendar ima v občinskem skladu stavbnih zemljišč letos za pripravo plinifikacije, predvsem za pridobivanje soglasij na trasi plinovoda, predvidenih le 200 tisoč dinarjev. Ko so v izvršnem svetu pretresali možne dodatne vire denarja, so se opredelili za prerazporeditev znotraj sklada stavbnih zemljišč in ne za to, da bi denar posebej združevali bodisi po posebnem sporazumu od podjetij, bodisi po stopnji 0,1 odstotka od kosmatih osebnih dohodkov zaposlenih v okviru programa komunalne dejavnosti, bodisi s povečanjem vrednosti točke nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. ● H. J.

Vežice in cesta

Preddvor - V krajevni skupnosti Preddvor letos nadaljujejo z nekaterimi deli, ki so jih na podlagi sprejetega programa začeli že lani oziroma z začetku tega srednjeročnega obdobja. Tako so pri obnovljenih mrliških vežicah, ki so bile zgrajene v začetku tega leta, zdaj urejali tudi okolico. Za novo vežico so krajanji krajevnih skupnosti Preddvor in Bela prispevali tretjo denarja, razliko pa bivša Cestno komunalna skupnost. Projekt za vežico sta naredila arhitekta Marjan Bežan in Marjan Cerar, gradbeni odbor je vodil Marjan Ciperle, gradnjo pa Franci Bizjak. V petek, 29. junija, ko so bili končana tudi dela pri urejanju okolice, pa je bila na vrsti še posvetitev vežice. Obredno svečanost (slika zgoraj) je imel kanonik Melhior Golob iz Ljubljane.

V vasi Možjanca v krajevni skupnosti pa so se letos krajanji lotili ujanja preostalega dela ceste. Že lani so na tej cesti položili pol kilometra asfalta in uredili odvodnjavanje na enem kilometru. Zdaj bodo odvodnjavanje uredili ob vsej cesti, v dolžini 400 metrov, kjer je cesta najozja, so jo razširili za en meter, za kar so domačini brezplačno odstopili zemljišče (slika spodaj). S pomočjo GG TOK Preddvor in pod strokovnim vodstvom Cestnega podjetja so najtežja gradbena dela že v glavnem končala. Zdaj čakajo še na asfalt. Po programu naj bi občina zagotovila denar najmanj pol kilometra asfalta. Možjančani pa si želijo, da bi bila celotna cesta čimprej asfaltirana. ● A. Z.

Literarni večer slovenske diaspore

SLOVENCIPRIHAJAJO

Ljubljana - Prav gotovo ni mogoče na literarni večer povabiti prav vseh pesnikov, pisateljev in mislecev, ki ustvarjajo izven slovenskih meja. Toda že izbor sodelujočih, ki jih je na prireditve povabilo Društvo slovenskih pisateljev, je bila nekakšna pokušina, kako zveni slovenska beseda tistih, ki že desetletja živijo in ustvarjajo daleč v svetu, ne da bi kdaj nehali misliti po slovensko ali se ne zavedali svojih korenin.

Prostori Društva slovenskih pisateljev so bili minuli torek zvečer skoraj pretisni za vse, ki so hoteli prisostvovati literarnemu večeru, na katerem je Društvo slovenskih pisateljev prvič v zgodovini uspešno pripraviti v celoti srečanje slovenskih ustvarjalcev iz slovenske diaspore. Prišli so iz vseh kontinentov, iz Avstralije, Južne Amerike, in tudi od tako blizu, kot je na primer Dunaj. Toda geografske razdalje niso nič v primeri z razdaljami, ki jih lahko povzročita ločenost od svojih ljudi.

Ne gre spregledati dolgoletnih prizadevanj Društva slovenskih pisateljev za odpravo zakonov, ki so prepovedovali vstop tudi nekaterim slovenskim ustvarjalcem v Slovenijo - brez njih pa slovenski kulturni prostor ni to, za kar se tako zavzemamo.

"Časi, ko je bilo zaradi prejšnje politike slovensko pesništvo raztreseno po tujini, ne da bi mu bila omogočena vez z domačim kulturnim prostorom, so mimo in se ne bi smeli več vrniti," je med drugim rekel v nagovoru udeležencem literarnega večera Rudi Šeligo, predsednik slovenskega pisateljskega društva.

Venčeslav Šprager, arhitekt, pesnik in slikar iz Münchna: "Pišem poezijo in lirično prozo, objavljam sem v Švici, Berlinu, Kanadi, v antologijah, literarnih časopisih. Izdal sem dve pesniški zbirki Sladovi povsod in Literarna čitanka. Že deset let poskušam na-

vezati stik tudi s slovenskimi založbami, pa nikoli ni bilo niti odgovora na ponudbo. Tudi to je domovina."

Bert Pribac piše pesmi in živi že skoraj tri desetletja v Avstraliji, kjer je izdal dve pesniški zbirki: "Prve pesmi so bile zdamsko depresivne, mora je popustila šele po prvem obisku v domovini. Kot član PEN sem zdaj pogosteje doma, bil sem priča začetkom slovenske pomladi. Sodeloval sem pri rojevanju ideje, naj bi zaprti četverci pomagali z znanimi literarnimi večeri v prostorih slovenskega pisateljskega društva. Zdaj se vračam domov za stalno. Veselim se, da je založba Mladinska knjiga že sprejela v svoj program mojo pesniško zbirko. Sicer pa sem v slovenskem revijalnem tisku kar nekaj objavljaj in doma nisem povsem neznan, upam."

Lev Detela, svobodni publicist na Dunaju, je prišel domov prvič po treh desetletjih: "Literarni večer slovenskih izseljenih pesnikov in pisateljev bi bil lahko uvertura v novo dogajanje slovenske literature, ki je ne ome-

je več nobena ideologija in ki lahko prestopa meje v obe smeri. Seveda nam evforija novega dogajanja ne bi smela zamegliti kriterijev pri ocenjevanju zdamske literature, vse gotovo ni dobro. Sam sem se sicer oglašal v slovenskem revijalnem tisku v Dialogih, Problemih, v Sodobnosti, v sedemdesetih letih je skoraj izšla moja pesniška zbirka pri založbi Obzorja, pa je bila zadnji hip prepovedana in uničena. Pišem v obeh jezikih, izdal sem doslej 25 knjig, delam kot novinar, kritik in sploh kot posredovalec med dvema kulturama - nemško in slovensko."

Opozoril je tudi na deklaracijo o samostojnosti Slovenije in v slovenski skupščini sproženo zahtevo slovenskih pisateljev, naj takoj prenehajo veljati zakoni, ki so doslej prepovedovali vstop slovenski tiskani besedi.

Moderator literarnega večera pesnik in igralec Tone Kuntner je povabil k branju pesmi in proze deset literarnih ustvarjalcev, dva ali tri odsotne pa je s kratkim branjem predstavil sam. Drugi so brali, kar so napisali v tridesetih, štiridesetih letih, odkar jih ni bilo doma; široko je bila razprostrta pahljača ustvarjalnosti - od najbolj preprostih domovinskih krikov, do poskusov poetične biografije, do prave in izjemne literature skoraj praviloma zaznamovane z bolečo raztrganostjo dveh bivanj. Nekateri so dobro izkoristili svoj nastop, pesmim so dodajali spodbujeni zaradi sprejema pri poslušalcih vedno nove, kot da bi s tem lahko ublažili vse hudo povzročeno z nebitanjem doma. ● Lea Mencinger, Foto: Gorazd Šinik

Slovenske novitete

EMONICA UVAJA MODRO PTICO

V založbi Emonica, ki sodi v tako imenovano malo založništvo, so pred kratkim izšle štiri novitete slovenskih avtorjev. Založnik Dušan Cunjak je s tem zaokrožil število letos izdanih knjig na število deset.

Paket štirih novih knjig je pravično razdeljen na polovico proze in polovico poezije. Knjigo Željka Kozinca z naslovom Živ je Jaša Zlobec označil kot knjigo, ki je lahko dokument in pričevanje o času, lahko pa se bere kot čista literatura, kot zgodba, ki se dotika zgodovinskih točk in vozlov zadnjih petdeset let pri nas. Lahko pa knjigo vzamemo tako, kot jo je označil avtor, da gre namreč za literariziran scenarij. Del knjige je namreč res del scenarija za slovenski film Christoforos, ki se je že pred petimi leti ukvarjal

s stvarmi, s katerimi se prav zdaj ubadamo: ob spravi se knjiga ukvarja tudi z volitvami ter nekaterimi dogodki in konflikti slovenske pomladi. Zanimivo je tudi to, da je knjiga Živ, tako je povedal avtor, del zamisli o slovenski sagi v štirih delih. Omeniti velja, da je Kozinčeva knjiga izšla v zbirki Modra ptica, s katero Cunjak oživlja ime pred desetletji cenjene slovenske zbirke.

V dilemi živeti ali pisati je "stari, dobri" Milan Kleč izbral pisanje: zato je izšla njegova nova knjiga

Balanca. Gre za zbir zares kratkih zgodb, v knjigi ji je kar devetindvajset, ki se preberejo v eni sapi. Slovensko pesništvo je bogatejše za dve pesniški zbirki. Novica Novakovič je letošnji Goranov nagrajenec, predstavlja pa se z zbirko Raztegljiva tetovaža. Pesnika je ocenjevalec Vladimir Gajšek označil za prvega slovenskega nadrealista. Na platnicah zbirke piše o Novakovičevi poeziji Alojz Ihan: "Poezija Novice Novakoviča skuša z grotesknimi, celo bizarnimi podobami nenehno razbijati miselni

okvir, v katerem želi bralec poiziti pesem." Na bralcih je, ali bodo do takšne radikalne poezije strpni ali ne. Enako velja tudi za drugega pesnika Ivana Črnič in zbirko Skarabejeva dušica. Njegov izbor teme je presenetljiv, saj zajema iz staroegipčanskih obrednih motivov, obenem pa so to tudi aktualni spevi našega vsakdana. Vsekarje gre za zbirki, estetsko in poetsko dovršeni, ki bosta imeli zagotovo primeren odmev v slovenski literarni produkciji. ● L. M.

Tomaž Schlegl: Grad Zaprice - včeraj, danes, jutri

NOVO VREDNOTENJE GRADU ZAPRICE

Pred kratkim je izdal absolvent arhitekture, Kamničan Tomaž Schlegl zanimivo publikacijo o kamniškem gradu Zaprice. Arhitektonska študija o pomenu, razvoju in prenovi gradu z naslovom "Grad Zaprice - včeraj, danes, jutri" je bila izdelana na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani v študijskem letu 1987/88. Izdajo biltena sta finančno podprli Kulturna skupnost in raziskovalna skupnost Kamnik.

Študija o arhitekturno izredno zanimivem gradu Zaprice, ki ga je žal nepravilno zaobšla reprezentančna knjiga Ivana Stoparja "Gradovi na Slovenskem", ni pomembna samo za arhitekturno stroko. Z veseljem jo bo vzel v roke tako zgodovinar, umetnostni zgodovinar, urbanist, muzealec, kot laični ljubitelj, nenazadnje pa tudi turistični delavec in gostinec.

Tomaž Schlegl je ob primerjavi velikosti in obliki tlorisov gradov, graščin in dvorcev na kamniško-domžalskem območju in na podlagi Valvasorjevih upodobitev Kamnika in Zaprice ter ob še nekaterih kuriozitetah gradu, postavil nekaj novih smelih hipotez. Ugotavlja, da je grad, glede na čas nastanka, s svojo neurtidno arhitekturo pravzaprav prvi primer reprezentančnega gradu na Slovenskem. Po analizi tlorisov predpostavlja, da je Valvasorjeva grafična upodobitev grajskega obzidja v "Slavi" in "Topografiji", pravzaprav napačna, saj je bil standardni četverkotni tloris v resnici trikotni! Tako je imel za razliko od ostalih renesančnih gradov z zaprtimi dvorišči, ob centralni stanovanjski stavbi dvorišče odprto na vse strani, zaradi česar lahko slutimo, da gre prej ko slej za od drugod pri-

neseno arhitekturo. Nezanemarljivo je tudi vpliv arhitekture Zaprice na nekatere kasnejše gradove v tej regiji (Križ, Češenik). Schlegl razvija v ekspertizi "Poskus razčlenitve številnih simbolov" teorijo o numeričnih razmerjih arhitektonskih elementov in členov, ki naj bi bili simbolično vezani na mitologijo, predvsem krščansko. Omenja števila tri, štiri, sedem, ki se permanentno pojavljajo v arhitektonskih enotah grajske zasnove.

V aksonometriji in tlorisu nam prikaže tudi domnevno stavbno zgodovino gradu od okoli 1550, do stanja pred letom 1825. Prvotna renesančna zasnova osrednje stavbe je bila okrog leta 1770 povsem barokizirana. V ta čas sodijo tudi terasasti vrtovi na južni strani obzidja, ki so bili edinstveni v grajski arhitekturi v kamniško-domžalski regiji. Z vidika današnjega stanja so v risbi predložene likovne vrednote objekta ter dominantni pogledi nanj z različnih mestnih točk. Tu je še topografski načrt z dostopi in infrastrukturno uredjenostjo ter prikaz interierjev in njihovih količinskih in vsebinskih kvalitete.

V splošni oceni današnjega stanja gradu opozarja Schlegl predvsem na njegov pomen v preteklosti in

na neustrezno funkcijo in namembnost po letu 1945 ter ocenjuje njegove arhitekturno-urbanistične in umetnostno-zgodovinske kvalitete ter pomanjkljivosti. V predlogih prenove predlaga spremembe namembnosti stavbe za nove kulturnoumetniške, muzejske, družabne in gostinske funkcije. V prenovi arhitekture pa predlaga za smiselne posege, ki naj bi v stoletjih večkrat prezidanemu gradu vrnilo nekatere smiselne in zlahke arhitektonske vrednote in predstavilo reprezentančno zasnovo celotnega objekta ter posameznih členov. Predlaga postavitev domnevno in smiselno prvotnega vhoda z dvema stolpičema s severnem kotu obzidja, obnovitev terasastih vrtov na južni strani,

ustrezno tlakovanje grajskega dvorišča (atrija), nov pristop h gradu z zahodne smeri ipd. Vse to je ponazorjeno z aksonometrijo in v perspektivnih skicah. Prav ob teh risbah in skicah naj omenimo še avtorjevo večje in domiselno obvladovanje risanja.

Lahko ugotovimo, da je s to študijo podan vzorec, kako naj se strokovno predstavi naša reprezentančna profana kulturna dediščina tudi širši javnosti. V danem primeru pa je tudi navodilo ali vsaj nakazana smer, kako naj bi se v prihodnje objekt vrednotil, saniral, adaptiral ter kakšni in katerim namembnostim naj služi.

Dušan Lipovec

POČASTITEV DR. TITLA

V začetku junija je bila v Neaplju slovesnost, na kateri je Evropska akademija znanosti in umetnosti izvolila slovenskega geografa prof. dr. Julija Titla za svojega zaslužnega člana. Listino o izvolitvi je dr. Titlu na slovesnosti v Castello Angioinu v Neaplju izročil podpredsednik Evropskega parlamenta gospod Joao Cravinho. Visoko priznanje je dr. Titl prejel za svoje pomembno raziskovalno delo, ki pomeni temeljit prikaz gospodarskega in populacijskega razvoja slovenske Istre od začetka 19. stoletja dalje. ● L. M.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Prešernove hiše je na ogled razstava slik iz ciklusa Naš čas slikarja Marjana Belca. V galeriji Lipa v Meštni hiši razstavlja akad. slikarka Alenka Pirman. V galeriji Globus razstavlja slike akademski slikar Henrik Marcehl.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine je na ogled razstava likovnih del slikarja Hua Quinga. Danes, v petek, ob 18. uri odpirajo v razstavnem salonu Dolik razstavo Slovenski železarji in čisto okolje.

VRBA - Prešernova rojstna hiša je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 16. ure.

DOSLOVČE - Finžgarjeva hiša je odprta v petek, soboto in nedeljo od 9.30 do 17. ure.

KRANJSKA GORA - Liznjekova domačija (etnološki muzej) je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 16. do 20. ure.

RADOVLJICA - V galeriji Šivčeve hiše je na ogled razstava slik Joa Sagbergerja.

BLED - V Festivalni dvorani nastopa jutri, v soboto, ob 20.30 pianist Zoran Škrinjar. V cerkvi na blejskem otoku bo v ponedeljek, 9. julija, ob 20. uri koncert bratov Zupan iz Tržiča.

ŠKOFJA LOKA - V Groharjevi galeriji na Meštnem trgu je odprta prodajna razstava slik Združenja umetnikov Škofja Loka, izkupiček je namenjen za odkup kašče.dZbirke Loškega muzeja so na ogled vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 17. ure.

TRŽIČ - V Paviljonu NOB je na ogled razstavo Stalna galerijska zbirka.

V knjigarni Papirus na Deteljici razstavlja akad. slikar Kamilo Legat.

PLESNE POČITNICE

Kranj - V ponedeljek, 9. julija, ob 10. uri dopoldne se bo v dvorani gradu Kieselstein v Tomšičevi ulici začela tridnevna plesna šola z naslovom Plesne počitnice. V dveh dopoldanskih urah bosta voditeljici šole Andreja Rauh in Alenka Hain prikazali osnove jazz baleta, obenem pa tudi novosti s pravkar končane ljubljanske poletne Plesne šole. Tečaj je odprtega značaja, vabljeni vsi, ki jih zanima izraz modernega plesa.

Od 11. julija pa do 13. julija popoldne od 17. do 20. ure pa bo v modri dvorani gradu Kieselstein Mateja Puhar, študentka šole za razvoj modernega plesa v Amsterdamu, pokazala novosti s tega področja. Tudi ta tečaj je odprtega tipa.

POD ROŽNATO PLANINO

Kropa - V letošnji sezoni ima Moški pevski zbor Stane Žagar Plamen Kropa v programu pesmi iz slovenske pevske zakladnice. Zbor je pesmi izbral iz pesmarice Kje je moj mili dom, ki jo je pripravil prof. Egi Gašperšič.

S tem pevskim programom se je zbor predstavil tudi v soboto, 30. junija, v Kamni Gorici, v prenovljenem gostišču Mlin. V akustičnem prostoru, ki so ga poslušalci napolnili do zadnjega kotička, je bil koncert še posebej dobro izvajan. V okviru Radolskega poletja bodo kroparski pevci koncert ponovili tudi jutri, v soboto, v Radovljici na župnijskem dvorišču. Organizator ZKO Radovljica in pevski zbor so prepričani, da tudi tokrat poslušalcev, ki cenijo preprosto, staro ljudsko pesem, ne bo manjkalo. ● Valentin Šparovec

PLEŠEM - TOREJ SEM

Kranj - Alenka Hain je sicer pred časom diplomirala na slavistiki, vendar je bil študij in njeno življenje sploh tako povezano s plesom, seveda modernim plesom, da se tej plati svojega življenja - plesu - ne misli odreči tudi v prihodnje.

Za vsako plesalko, še posebej, če gre za moderni ples, je pomembno, pri katerih učiteljih je spoznavala moderno plesno tehniko. Potem ko je vrsto let hodila v oddelek za izrazni ples pri ljubljanskem Zavodu za glasbeno

in baletno izobraževanje, je Hainova sodelovala s tako znanimi imeni sodobnega plesa, kot sta Jasna Knez in Ziva Kraigher. Ker pa je osnova vsakega plesnega izražanja vedno klasična, zdaj že drugo leto hodi tudi k baletu.

Tudi v Kranju se je v zadnjih letih v okviru ZKO Kranj uveljavila plesna šola pod vodstvom Nataše Bergant - Možina. Ali se kot pretežno "ljubljanška" plesalka vključujete tudi v kranjsko plesno dogajanje?

"Seveda se. Nekateri se bodo gotovo spomnili plesnega projekta Prihaja in odhaja, ki ga je pripravila skupina MAS. Sestavljale smo jo Mateja Puhar, Suzana Koncut in jaz. S tem plesom so nas povabili tudi na ljubljanske dneve plesa pred dvema letoma. Trenutno skupina ne obstaja, saj vse tri plesalke, vsaka druga, nabira novo plesno znanje. Morda bo tako naneslo, da bomo čez čas spet nastopile skupaj pri kakšnem plesnem projektu, kot je bilo Burkališče sester kranjskih pod vodstvom Iztoka Kovača. Vmes sem tako kot Suzana Koncut vodila nekaj plesnih delavnic pri ZKO Kranj, obiskovala poletne plesne tečaje v Grožnjanu in v Ljubljani."

Pri nas ni šol za moderni ples, zanimanja za plesne delavnice take, kot je v Kranju, pa je dosti, mar ne?

"Je. Ne manjka mladih, tudi otrok, ki v tečajih spoznavajo prvo plesno znanje. Že dlje časa pa obstaja plesna skupina Nova v okviru ZKO Kranj. Morda bi bilo treba z jesenjo organizirati tudi vikend plesne tečaje, voditi tečaje tako imenovane show dance in jazz plesa, kar je tudi precej razširjeno, toda žal ne na kakšnih primernih višini. Z jesenjo se seveda v Kieselsteinu znova začneja plesna šola, s programom klasičnega plesa in modernih tehnik ter učenja sproščanja, kar je pri plesnih improvizacijah modernega plesa še kako pomembno."

Poletje je tudi primeren čas za plesne nastope. Po vsakodnevem baletnem izobraževanju v Ljubljani, bo gotovo tudi kakšen nastop v okviru poletnih prireditev v Kieselsteinu?

"Tako kot se bo v Ljubljani zaključila letošnja Plesna šola, bo v Kieselsteinu poletni plesni tečaj, pravzaprav bosta kar dva. Ker je tudi Mateja Puharjeva med počitnicami prišla iz Amsterdamu, bomo skupaj s Suzano Koncut vse tri pod Plečnikovimi arkadami oziroma na stopnicah vrh Mohorjevega klanca odplesale Oživljene slike. Prireditve bo 25. julija, ob 22. uri." ● Lea Mencinger

TV SPORED

PETEK

6. julija

- 9.00 TV mozaik
- 9.00 Spored za otroke in mlade
- 9.30 Boj za obstanek, angleška poljudnoznanstvena serija
- 9.55 Hormoni - poslanci življenja, poljudnoznanstvena oddaja
- 10.40 E. Waugh: Vnovič v Bridesheadu, angleška nadaljevanka
- 11.30 Video strani
- 15.55 Poletna noč, ponovitev
- 18.00 TV dnevnik
- 18.05 Poslovne informacije
- 18.10 TV mozaik
- Safari v mestu: Lov na porirke, angleška poljudnoznanstvena serija
- 18.40 Pet prijateljev, angleška nanizanka
- 19.05 EP Video strani
- 19.10 Risanka
- 19.30 TV dnevnik
- 19.55 Vreme
- 19.59 Zrcalo tedna
- 20.20 Rumena reka, japonsko-ki-tajska dokumentarna nadaljevanka
- 21.15 Zakon v Los Angelesu, ameriška nanizanka
- 22.00 TV dnevnik
- 22.25 Pogledi
- 23.20 Poletna noč
- Mati in sin, avstralska nanizanka
- Porotniki v senci
- Nori hotel, ang. nan.
- 2. program TV Ljubljana**
- 13.55 Wimbledon: Tenis (polfinalna moški) prenos
- 19.00 Alpski večer 90, ponovitev 4. oddaje
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Koncert simfonikov RTV Ljubljana, posnetek
- 21.00 Vprašajte ZIS
- 22.00 Tenis, posnetek iz Wimbledon

7.7. VESELICA

Z JEDMI NA ŽARU PRI

VSAAK SLOVENEK DOBI **BREZPLAČNO** PIVO IN PEČENICO.

(BON)

VSEKOZI TUDI **NEVERJETNE PONUDBE GUM!**
REIFEN PETER, CELOVEC
 ROSENALERSTRASSE 189
 Tel. 9943-463-282128
 (200 m za prvimi semaforjem desno)
 GOVORIMO SLOVENSKO

TV Zagreb

- 14.00 Pesnik na srebrni cesti
- 14.45 Barva noči, ponovitev nočnega programa
- 17.00 TV dnevnik
- 17.20 Znanstveni razgovori
- 17.50 Oddaja za otroke
- 18.20 Številke in črke
- 18.40 Risanka
- 18.45 Muppet show
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 V Cityju, angleška nadaljevanka
- 21.00 Zabavna oddaja
- 21.45 TV dnevnik
- 22.05 Kulturni magazin
- 23.05 Poročila za goste iz tujine
- 23.10 Barva noči, nočni program

SOBOTA

7. julija

- 9.00 Spored za otroke in mlade
- Radovedni Taček: Smrček
- 9.15 Zlata ptica: Sedemletnica
- 9.25 ZBIS: Miško Poleno
- 9.35 Moja družina in ostale živali
- 10.05 Čudovita leta, ameriška nanizanka
- 10.30 Zgodbe iz školjke
- 11.05 Večerni gost: Pogovor s Sašom Miklavcem
- 11.45 I. Mednarodni festival pevskih zborov narečnega peja Ljubljana 90
- 15.55 Poletna noč
- 18.00 TV dnevnik
- 18.05 Poslovne informacije
- 18.10 Iz tujih kuhinj
- 18.40 Spored za otroke in mlade: Cvetlične zgodbe
- 19.10 Risanka
- 19.20 TV okno
- 19.30 TV dnevnik
- 19.59 Utrip
- 20.20 Zrebanje 3 x 3
- 20.35 Otroka hočem obdržati, ameriški film
- 22.10 TV dnevnik
- 22.35 Poletna noč
- Mati in sin, avstralska nanizanka
- Porotniki v senci, francoska nad.
- Nori hotel, angleška nanizanka
- 2. program TV Ljubljana**
- 14.55 Wimbledon: Tenis (finale ženske)
- 17.30 Satelitski program
- 19.10 Kako biti skupaj
- 19.40 Italija 90 - SP v nogometu, prenos finale (za 3. mesto)
- 23.00 Satelitski programi - poskusni prenos

TV Zagreb

- 9.30 TV koledar
- 9.40 Čebelica Maja, risanka
- 10.05 Barva noči, ponovitev nočnega programa
- 12.05 Saga o Forsythih, angleška nadaljevanka
- 13.00 EPP magazin
- 14.30 Dogodivščine Toma Sawyerja, igrani film
- 16.25 Hrvaški pisci na ekranu
- 18.00 Sedmi čut, oddaja o prometu
- 18.30 Prirčno vaši
- 19.15 Risanka
- 20.00 Kapetan Grom in vojak prihodnosti, ameriška znan. fantastična serija
- 20.35 Tamarindino seme, ameriški film
- 22.35 TV dnevnik

ZNOVA LETNI KINO

Kranj - Danes zvečer ob 21.30 bodo na dvorišču gradu Kieselstein v Tomšičevi ulici zavrteli ameriški film Mož z rdečim čevljem. S to projekcijo odpira Kinematografsko podjetje v sodelovanju z ZKO Kranj letni kino, ki ga v Kranju ni bilo kar dvajset let. Za začetek bodo filmske predstave samo ob petkih. ● L. M.

- 23.20 Poročila za goste iz tujine
- 23.25 Barva noči, nočni program
- Ze spet ti, humoristična serija
- Violine so utihnile,

NEDELJA

8. julija

- 9.05 Video strani
- 9.15 Živ žav
- 10.30 Zgodbe iz mest: Čapljin
- 11.00 Maša sprave, prenos iz Kočevskega Roga
- 12.30 Video strani
- 12.35 Kmetijska oddaja
- 14.05 Video strani
- 16.00 Video strani
- 16.10 Formula 1, francoska nadaljevanka
- 17.05 Poslovne informacije
- 17.10 Preplah v Fire Creeku, ameriški film
- 18.50 Risanka
- 19.00 Pot do filma
- 19.30 TV Dnevnik 2
- 19.47 Vreme
- 19.50 Italija 90, SP v nogometu, finale, prenos
- 23.00 EPP
- 22.40 TV dnevnik 3
- 23.25 Video strani

2. program TV Ljubljana

- 10.00 Nedeljski mozaik, oddaja za JLA
- 13.00 Satelitski programi - poskusni prenos
- 13.45 Le Castellet - F-1 za VN Francije, prenos
- 15.40 Wimbledon - tenis (finale moški), vključitev
- 18.45 Rezerviran čas
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Te presenetljive živali: Vodič za krilate sladokusce, angleška dokumentarna serija
- 20.30 Kot potovanja - mesta mostovi, Most na Soči
- 21.00 Zdravo
- 22.20 F-1 za VN Francije
- 22.50 Satelitski programi

1. program TV Zagreb

- 9.35 Tarzan, risana serija
- 10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke
- 11.00 Kmetijska oddaja
- 12.00 Resna glasba
- 13.00 Nevarni zaliv, kanadska nadaljevanka
- 13.55 Poročila
- 14.05 Nedeljsko popoldne
- 16.00 Odkrivanje sveta
- 16.45 Bobby Dierfield, ameriški film
- 18.45 Tarzan, risana serija
- 19.10 TV Sreča
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Vrnitev Arsena Lupina, francoska nanizanka
- 21.05 Dobrodošli v B. P. klubu
- 21.35 TV dnevnik
- 21.55 Informativna oddaja za goste iz tujine
- 22.00 Barva noči, nočni program
- Doogi Hawser, ameriška nanizanka
- Naročen umor, igrani film
- 0.00 Poročila

PONEDELJEK

9. julija

- 9.00 Spored za otroke in mlade, Otroštvo v Agramu
- 9.20 Da ne bi bolelo: Sladkorčki
- 10.20 Mladinski pevski festival Celje 81
- 14.25 Video strani
- 14.35 Zdravo, ponovitev
- 15.55 Poletna noč, ponovitev
- 18.00 TV dnevnik 1
- 18.10 TV mozaik
- 18.40 Spored za otroke in mlade
- 18.40 Radovedni Taček: Vrata
- 18.55 Cvetlične zgodbe
- 19.15 Risanka
- 19.20 TV okno
- 19.30 TV Dnevnik 2
- 19.55 Vreme
- 20.05 Mladen Vuksanović-Vuk Janič: Koncert, drama TV Sarajevo
- 21.35 Minija je uže strašna noč, zborovska glasba ob jubileju Hrastovelj
- 21.55 TV dnevnik, Vreme
- 22.20 Poletna noč
- Mati in sin, avstral. nanizanka
- Porotniki v senci, franc. nadaljevanka
- Nori hotel, angleška nanizanka
- 0.25 Video strani

2. program TV Ljubljana

- 17.00 Satelitski programi
- 19.00 Stare obrti-baščaršija, izobraževalna oddaja TV Sarajevo
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Kavarna
- 20.50 Po sledeh napredka
- 21.45 Satelitski programi - poskusni prenos

TOREK

10. julija

- 9.00 Mozaik, ponovitev
- 9.30 Mozaik, ponovitev ROCK KOMPAS
- 15.45 Video strani
- 15.55 Poletna noč, ponovitev
- 18.00 TV dnevnik 1
- 18.10 Spored za otroke in mlade
- 19.05 Zlata ptica: Horsov in ribič
- 19.20 TV okno
- 19.30 TV Dnevnik 2
- 19.55 Vreme
- 20.05 Oče bom, italijanska nadaljevanka
- 20.55 Operne zgodbe, Ernani
- 22.20 Poletna noč
- Mati in sin, ameriška nanizanka
- Porotniki v senci, franc. nadaljevanka
- Zločini stoletja, ameriška nanizanka

2. program TV Ljubljana

- 17.00 Satelitski programi
- 18.50 Slovenska ljudska glasba
- 19.30 TV dnevnik
- 19.55 Nica: Grand Prix v atletiki, prenos
- 22.40 Zrebanje lota
- 22.45 Satelitski programi - poskusni prenos

SREDA

11. julija

- 9.00 Spored za otroke in mlade
- Medvedek godrnjavček
- 11.40 Video strani
- 15.55 Poletna noč, ponovitev nadaljevank
- 18.00 TV Dnevnik 1
- 18.10 TV Mozaik
- 18.40 Spored za otroke in mlade
- 19.15 Risanka
- 19.20 TV okno
- 19.30 TV Dnevnik 2
- 19.55 Vreme
- 20.05 Film tedna: Izdelovalci švicarjev, švicarski film
- 22.20 Poletna noč
- Mati in sin, avstralska nanizanka
- Mortimerjev okoliš novozelandske nadaljevanka
- Zločini stoletja, amer. nanizanka

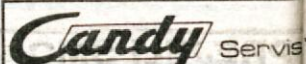
2. program TV Ljubljana

- 17.00 Satelitski programi - poskusni prenos
- 19.00 Iz tujih kuhinj: Švedska, izobraževalna oddaja
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Znanstveni forum
- 21.30 Poročila
- 21.35 Dubrovniške poletne igre

ČETRTEK

12. julija

- 9.00 Spored za otroke in mlade: Grizli Adams
- 9.25 Zakon v Los Angelesu, 4. del ameriške nanizanke
- 15.45 Video strani
- 15.55 Poletna noč, ponovitev

pralni stroji
 Originalni rezervni deli na zalogi.
 Delo opravimo pri vas na domu. Se priporočam.

RAJKO KNIFIC
 Tončka Dežmana 4
 tel.: (064) 38 540
 64 000 KRANJ

- 18.00 TV Dnevnik 1
- 18.10 TV mozaik
- 18.40 Spored za otroke in mlade
- Čudežna leta, ameriška nanizanka
- 19.10 Risanka
- 19.20 TV okno
- 19.30 TV Dnevnik 2
- 19.55 Vreme
- 20.05 E. Waugh: Vnovič v Bridesheadu, angleška nadaljevanka
- 20.55 Osmi dan
- 22.00 TV dnevnik 3
- 22.25 Poletna noč
- 0.30 Video strani

2. program TV Ljubljana

- 16.00 Satelitski programi - poskusni prenos
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Boj za obstanek
- 20.25 Na jugu Afrike
- 21.05 Regionalni program TV Ljubljana, Studio Ljubljana

V Modernih interierih stopamo še korak bližje k svojim kupcem
Izredno ugodno REGAL - UNA
 V izmeri: dolžina 3,17 m, višina 2,27 m. Cena 8.768,00 din

Nudimo vam še dodatne ugodnosti: nižje proizvajalčeve cene, 6 mesečno obročno odplačevanje, pri plačilu z gotovino še dodatni 10 % popust.

Razni pohištveni programi, ki jih boste kupili pri nas od 20. 6. do 20. 7. bodo za vas cenejši še za dodatnih 20 - 30 %

lesninaMi

V Kranju in na Jesenicah.

MIHA NAGLIČ

KAR ČLOVEK NE ZMORE, BOG POMORE

Pogovor z Viktorijanom Demšarjem, malteškim vitezom iz Komende

Stanoval je v "Škofiji" (če se ne motim, je to sedanje župnišče). Njegov sin (dr. Mirko Pregelj) je bil naš sošolec in spraševali smo ga, kje je oče. Zaupal nam je celo zgodbo. Dobri mož je ostal doma, da bi se rešil neprijetnega vonja in delal pokoro tako, da je pisal. Menim, nisem pa prepričan, da je ravno takrat napisal roman o P. P. Glavarju. To je bilo namreč leta 1922. Sam nam je pravil, da se ga "nažehta" vedno, preden hoče kaj večjega napisati. Pisanje je torej ime za "pokoro". Zdaj živi samo še njegova hči dr. Bazilija Pregelj, ki je napisala lepo in prisrčno knjigo z naslovom "Moj oče".

Ko sva že pri velikih Slovencih, Vas prosim, da omenite še koga od tistih, ki ste jih srečali na svoji življenjski poti.

Omenil sem škofa Rožmana, ki je bil dober človek, pa ni dobro končal. Kriva je predvsem ideologija. Ko so prišli Italijani, je bilo treba nekaj storiti. Vsi so hodili k njemu z najrazličnejšimi prošnjami, on pa je bil tak, da je hotel vsakemu ustreči in to je bilo narobe. Če je hotel, da ne bo šlo v arest vse, kar je bilo kaj vrednega in delovnega, je moral ustvariti neko taktiko, toda bila je taka, da je bila zanj pogubna. Hotenje po revoluciji je bilo premočno in vse je šlo svojo pot. Sicer pa naj vse to razrešijo zgodovinarji. Prepričan sem, da je bil Rožman zveze razmer, ker je bil blage duše in premehek. Nekateri so to vedeli že takrat in so ga zlorabljali, tudi njegovi lastni ljudje.

Ko sem bil še v Škofji Loki pri uršulinkah, je nastal sodni spor ali je posest njihova ali škofjska. Uradno ("na deželni deski") je bil namreč samostan neodpisan (po jožefinskih reformah

ob koncu 18. stol. so vse samostanske posesti prepisali na državno upravo) in bil potemtakem še vedno pod škofijo.

Uršulinke so morale zato še naprej poravnati vse obveznosti do škofije. Najle so odvetnika dr. Pokorna (po vojni, v tej državi, je bil prvi slovenski pravosodni minister, njegov oče je bil Ločan, Burdyčov sosed, škofjski arhivar župnik Franc Pokorn pa je bil njegov stric), ki je škofijo tožil in zadevo dobil. Prej je seveda temeljito preštudiral vse arhivske listine, opravil je pravo zgodovinsko raziskavo. Rožman ni bil užaljen - nasprotno: Pokorna je izbral za škofjskega advokata, ker je videl, kako temeljito se loteva zadeve. "Ta pa je advokat," mi je rekel. "Pameten je, zna, ne glede ne na levo ne na desno." Tak je bil dr. Pokorn. Ko sem bil še v Škofji Loki, sva sodelovala na Kočbekovi liniji.

Kako pa naj se po Vašem krščanski človek drži zdaj, ko bodo spet svobodne volitve?

Tu je pa vsak popolnoma prost. Glasuje naj po svoji vesti, kakor ve, da je prav. Navsezadnje nima nobena stranka v svojem programu boja proti veri in Cerkv. Politike in Cerkev ne kaže več mešati. Najbolj nevarno pa bi bilo, če bi zdaj spet začeli pogrevati stare reči. To bi bilo res hudo. Komunisti so v preteklosti zagrešili marsikaj, kar občuti celotni narod, posamezni pa še prav posebno; tudi s t.i. klerikalne strani je bilo kaj narobe, vprašanje je le, kje je bil glavni vzrok takega stanja in krivde med zadnjo vojno, po vojni pa odgovarjajo oblastniki. Vse to naj raziščejo resnicoljubni strokovnjaki zgodovinarji in še kdo. Bilo bi prav blazno, če bi zdaj začeli tehtati grehe in očitati eden drugemu. Zdaj ni čas za to, zdaj je čas za spravo. Francozi so umazano

perilo oprali takoj po vojni in potem živeli normalno naprej. Nas, kjer je bilo toliko zamlčanega, pa zdaj spet prihaja na dan vse mogoče zlo.

Se vam ne zdi, da je bilo komunistično sektašenje mogoče v vojno in po njej tudi reakcija na klerikalno pretiravanje pri njo?

Mislim, da ne. Takrat se je sicer res pogosto pretiravalo vendar se je vse sproti nekako poglhalo. Tako bi se moralo tudi zdaj.

Slovenci ta čas ne moremo mimo tega, kako se nas lotijo Srbi. Sami ste omenili prigodo s svojim profesorjem št. ščine na kranjski gimnaziji, ki vam je svetoval, da bi šli maturi raje "u glumce" kot "u popove". Vse to ste komentirali z besedami: "Ja, to je pa ta srbska nestrpnost!" In prav smo zdaj Slovenci deležni v taki meri kot še nikoli.

Iz njegove primerjave med "popovi" in "glumci" se vidi predvsem to, da ni cenil ne enih ne drugih. Tak je bil pač njegov značaj. Raven katoliških duhovnikov je najbrž ocenjeval po njihovi pravoslavni, ki takrat res ni bila zavirljiva. Kako je zdaj, vem. Raje bi videl, če o tej nestrpnosti, ki je vsekakor značilna za srbskega nacionalnega značaja, ne bi pisali. Vem, da časnikarji potrebujejo takih ocirkov, da zabelijo svojo pogačo. Nisem prepričan, da to koristi stanju stvari.

Mogoče je "nestrpnost" celo prehuda beseda. Mož se je predvsem izkazal, kdo in kaj je, izrekel je sodbo po svojem merilu in svoji razgledanosti primerno.

Jaz raje vidim, da se stvari omilijo in da se ne zastrujejo. Prav, pa skleniva v imenu obeh. Začela sva s svetovno končala z domačo politiko - v upanju, da se bo slednja ravno la po prvi, da bo tudi pri nas mogoče ustvarjalno sožitje z našim črnega.

Najlepša hvala za ta izčrpni in ohrabrujoči pogovor!

Komenda, 17. januarja in 7. februarja 1990.
 Spraševal je: Miha Naglič

Kdo bo koga

Elan je bil nekdanji pojem uspeha samoupravnega podjetja, danes postaja pojem skoka iz komunizma v zgodnji kapitalizem.

Vse bolj postaja jasno, da se Elan stečaj ne bo mogel izogniti, vse bolj je jasno, da je postal strah in trepet upnikov, kar so potrdili s svojo neudeležbo na seji delavskega sveta Elana. Kaj pa naj bi rekli delavcem, predvsem stavkovnemu odboru, ki je zahteval njihov odgovor? Naj priznajo, da je bil Elan zanje še lani zlata jama, ki jo je Marković z ustavitvijo hiperinflacije spremenil v nevarno brezno, naj priznajo, kako mikaven je bil visok dobiček in da se nikakor ne morejo sprijazniti, da je pri visokem dobičku tveganje veliko in da gre zdaj predvsem za vprašanje, koliko bo kdo uspel dobiti nazaj, bolje rečeno, kdo bo koga. Stečaj, kakršnega ponuja avstrijska svetovalna firma Rausch, jim ne more biti pogodba, saj bi s tem v bistvu priznali prav to in veliko izgubili, hkrati pa ne bi mogli kričati, koliko jim je Elan vzel, saj so v tržnem gospodarstvu takšni stečaji običajni. Z Elanom so torej dobesedno skočili v tržno gospodarstvo.

Elan je bil nekdanji pojem podjetniške uspešnosti samoupravnega podjetja, ki je s financiranjem smučarskih prireditev in vrhunškega športa razveseljeval vslo Slovenijo in smučarsko navdušenje spreminjal v pravo evforijo, ki se zdaj, podobno kot upi upnikov, sesipa v prah, ostaja pa nam grenak občutek, da smo pri tem sodelovali skoraj vsi in da je Slovenija Elanu nekaj tudi dolžna, da bi mu vendarle morala pomagati pri skoku iz samoupravnega komunizma v kapitalizem.

Hkrati pa je Elan odlični dokaz, da skačemo v zgodnji kapitalizem. Mahinacije, ki jih preiskovalci odkrivajo v Elanu, so ilustrativni primer kraje družbenega premoženja, lahko jim rečemo kar prvobitna akumulacija kapitala. Oklevanje upnikov in sprenevedanje države, ki o Elanu ne spregovori, češ da se noče vtikati v gospodarstvo, je prav tako dovolj zgovoren dokaz, da se porajajo najbolj grobe oblike kapitalizma.

Potegnemo lahko tudi vzporednico s politikom, ki se šele uči parlamentarizma, išče pravila parlamentarne igre, kakor jih šele iščejo pri Elanovem stečaju. Iskanje pa se še vedno zaletava predvsem v zid: kdo bo koga, čezenj pa se ne vidimo. ● M. Volčjak

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Novo vodstvo gorenjske zbornice

Poročali smo že, da je bil za predsednika odbora Območne zbornice za Gorenjsko izvoljen Jakob Piskernik, direktor kranjskega Merkurja, za podpredsednika pa Miro Pinterič, direktor škofjeloškega Šeširja, oba bosta svoji funkciji opravljala nepoklicno. Člani odbora pa so še: Aleksander Ažman iz hotela Lek v Kranjski Gori, Martin Šketa iz jeseniške Železarne, Aleksander Vilewald iz Železniškega gospodarstva Jesenice, Matija Markelj iz Komunalnega gospodarstva Radovljica, Martin Merlak iz Kompassa Bled, Rado Zupan iz UKO Kropa, Franc Dobida iz tržiškega Zlita, Jakob Štabur iz SGP Trzič, Anton Gros iz kranjske Planike, Franc Ekar iz Gorenjskega sejma v Kranju, Stanislav Hafner iz kranjskega Avtotri, Zlatko Kavčič iz Gorenjske banke v Kranju, Jože Rožman iz kranjske Zvezde, Jakob Šumi iz Gorenjske kmetijske zadruge v Kranju, Viljem Žener iz kranjske Save, Miro Duič iz Mercatorjevih Mesoizdelkov v Škofji Loki, Tatjana Nastran iz škofjeloškega LTH in Anton Rakovec iz Iskrinih Elektromotorjev v Železnikih.

Odbor torej sestavlja osem direktorjev iz kranjske občine, štirje iz škofjeloške, po trije iz jeseniške in radovljiske ter dva iz tržiške občine. Poudarek so dali zastopanosti turizma, tekstila in kmetijstva, vključili pa so tudi zasebnega podjetnika. Razposlali so 215 glasovnic, od tega 187 družbenih in 28 zasebnim podjetjem, vrnjenih so dobili 130, torej 60,6 odstotka. Na 125 glasovnicah je bila predlagana lista sprejeta, na petih pa ne, kar pomeni, da je bil odbor izvoljen z 58,1 odstotka glasov.

Predsednik odbora Jakob Piskernik bo hkrati tudi član upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije. Anton Gros, direktor Planike, ali Franc Bajt, direktor LIP Bled, pa naj bi zamenjala Uroša Aljančiča pri zastopanju gorenjskih direktorjev v klubu Manager, kjer je gorenjska zastopnica tudi Kristina Kopalova, direktorica Gorenjskega tiska.

Morski vlak

Železniško gospodarstvo Ljubljana je julija in avgusta uvedlo tako imenovani morski vlak, ki vozi do Kopra, kjer vas čakajo posebni avtobusi za pot do Savudrije, Umaga, Novigrada in Poreča, postanke bo imel v vseh večjih krajih in avtokampih. Avtobus bo vozil tudi nazaj proti Kopru, da boste lahko pravočasno prispeli na vlak Pohorje ali Slovenija. Kombiniran prevoz je železnica pripravila s sodelovanjem koprškega Slavnika in Avtotransa z Reke, da bi se ljudje lahko izognili gneči na cestah, dolgem kolonam in vročini, prevoz bo udobnejši in cenejši. Vozovnice za posebne avtobuse prodajajo na večjih železniških postajah, dobite pa jih tudi pri sprevodniku na vlaku. Ročne prtljage vam v avtobusu ne bodo zaračunali, pripravljene pa imajo dodatne vagonce, če bo naval na morski vlak velik. Na železniških postajah imajo prospekte "Do morja je le korak", v katerem so navedene železniške povezave iz različnih slovenskih krajev, vlak Pohorje ima zvezo z vlakom z začetnih postaj Murska Sobota, Prevalje, Titovo Velenje, Jesenice in Metlika. Morski vlak je seveda posebej primeren za izlet ob koncu tedna, ko je gneča na cestah največja. Vlaki, ki prihajajo v Koper, imajo vsakih 20 minut avtobusno zvezo z Izolo, Portorožem in Piranom, pri odhodih iz Kopra pa s Piranom, Porečem in Rovinjem.

Upniki se ne morejo odločiti

Elan na mrtvi točki

Vse bolj jasno postaja, da Elanu grozi stečaj, vprašanje pa je, bo divji ali organiziran.

Begunje, 3. julija - Po ponedeljkovi stavki so v torek v begunjskem Elanu delali, sestel se je delavski svet in stavkovni odbor, seja je bila odprta za novinarje. Obravnavali so zahteve stavkovnega odbora in se odločili, da bo v najnižji kategoriji plača znašala 3.080 dinarjev, razmerje med najnižjo in najvišjo bo odvisno od izplačane mase, vendar ne bo višje od ena proti tri. Stanovanjska posojila iz črnega sklada bo pregledalo delavsko nadzorstvo, predlagalo prevrednotenje in začelo postopek za vrnitev posojil. Delavci so bili razočarani, ker se seje niso udeležili upniki, ki se očitno ne morejo in težko odločiti, kaj storiti. V Elanu pa se proizvodnja odvija z vse večjimi težavami, zato je razumljivo, da se stopnjuje nemir in nezadovoljstvo med delavci, ki lahko ponovno izbruhnemo.

Po ponedeljkovem odstopu širšega posloводства, ki bo svoje delo opravljal, dokler v.d. predsednika posloводства odbora Vinko Bogataj ne bo izbral nove ekipe, so na torkovi seji delavskega sveta in stavkovnega odbora obravnavali nerešene zahteve delavcev, našale so se na plače in regres ter na stanovanjska posojila, ki so jih delavci in drugi dobili mimo sklepov stanovanjske komisije in litjski podružnici Komercialne in hipotekarne banke Ljubljana. Neuresničena pa je ostala zahteva, naj se seje udeležijo tudi upniki in povedo, kaj nameravajo storiti z Elanom.

Določena najnižja plača in manjše razmerje z najvišjo

V begunjskem Elanu so imeli doslej normalne plače, zaradi blokiranega žiro računa niso bile nič manjše, ker so imeli lani dokaj visoko povprečje, jim je letos interventna zakonodaja omogočala izplačevanje dobrih plač. V letošnjih petih mesecih je povprečna plača na zaposlenega znašala 707 mark, maja 702 marki. V najnižji kategoriji je povprečna plača znašala 493 mark, razmerje med najnižjo in najvišjo pa je znašalo ena proti 4,12. Dodati velja še, da so plače posloводства pobrale 3 odstotke izplačane mase sredstev za osebne dohodke.

Nezadovoljstvo delavcev so sprožile tudi 90 odstotne plače, kakršne zahtevajo nove omejitve, razprava na delavskem svetu je pokazala, da predvsem za skrbljenost, kolikšna bodo najnižje plače oziroma vprašanje, ali bodo vsi ob 10 odstotkov, kar je sprožilo zahteve po uravnilovki.

V Elanu bodo danes izvedli referendum o reorganizaciji podjetja po profitnih centrih, kar se bo odrazilo v drugačnem vodenju podjetja, ki bo po novem imelo le glavnega direktorja in njegovega pomočnika ter direktorje profitnih centrov. Ukinjajo torej poslovodni odbor, v katerem je bila odgovornost deljena, kar se je izkazalo kot slabost.

Priznanje, trenutno smo neuspešno podjetje, pravilnik v tem primeru predpisuje razmerje ena proti tri, kar pomeni, da bi največ izgubili tisti, ki imajo najvišje plače, vendar ne le oni, temveč bi se izgubljanje začelo že prej, je predlagalo poslovodstvo. Izračunali so, da bi bil padec v 20 kategoriji 28 odstoten, v 13 kategoriji 6,5 odstoten, v 10 kategoriji 1 odstoten. Vendar pa je stavkovni odbor vztrajal, da se določi najnižja plača.

Tako so sklenili, da bo v najnižjem razredu plača povprečno uspešnega delavca znašala 3.080 dinarjev, razmerje med najvišjo in najnižjo plačo pa bo določeno na osnovi izračunane

mase sredstev za osebne dohodke (ki bo seveda manjša za 10 odstotkov), vendar pa ne bo večje od ena proti tri, ocenjujejo, da bo nekoliko manjše.

Vinko Bogataj je povedal, da bodo plače izplačali do 13. julija, za regres pa denarja nimajo dovolj, če ga ne bodo mogli julija izplačati v celoti, bodo delavci polovico regresa dobili julija, polovico pa avgusta, ko se bodo vrnili z dopusta.

Tekaških smuč v Elanu ne bodo več izdelovali, saj z njimi zaslužijo premalo, zato bodo prekinili sodelovanje s tovarno v Sevnici. Oprema ni primerna za drugo proizvodnjo, zato jo nameravajo prodati, v tovarni se je že oglašil kupec iz Lichtensteina, ogledal si je proizvodno opremo v Begunjah in v Sevnici.

Zahteva po vrnitvi stanovanjskih posojil iz črnega sklada

Stavkovni odbor je zahteval disciplinske kazni za vse, ki so se okoristili s stanovanjskimi posojili, dodeljenimi mimo sklepov stanovanjske komisije iz sklada pri litjski podružnici Komercialne in hipotekarne banke Ljubljana. Zahteval je tudi, da se posojila prevrednotijo in vrnejo, vsaj v dveh do treh mesecih, saj tovarni obupno primanjkuje denarja in bi ji tudi ta prišel prav.

Na seji smo slišali opozorila, da seznam ni povsem točen, saj so ga sestavili v Elanu, preverili pa ga bodo v litjski banki, kjer so posojilojemalci pogodbe podpisali. Najbolj konkretna je bila pripomba, da so na spisku tudi delavci, ki so dobili posojila za nakup parcel v Podobravi, v protivrednosti 4.000 mark, ki jih je menda stanovanjska komisija odobrila. Slišali smo tudi opozorila, da so s temi posojili v slepi ulici, saj najetje posojila v banki ni kaznivo.

In seveda obtožbe: Tri četrtine delavcev Elana za črni stanovanjski sklad ni vedelo. Nekateri so črna posojila dobili še letos, ko se je že vedelo, da Elanu ne gre več dobro. Izkoriščali so svoj položaj in pritiskali na Kodra. Ti ljudje so dobili tudi redna stanovanjska posojila kot vsi drugi. Nemara je bila še najbolj resnicoljubna: če bi zanj vedel, bi ga tudi jaz vzel.

Sklenili so, da bo delavsko nadzorstvo preverilo seznam, predlagalo prevrednotenje po-

Na vprašanje, kdo ima parcele na Cipru, je predsednik delavskega sveta Avgust Šlibar odgovoril, da je Elan tam najel le posojilo v višini 9 milijonov mark.

sojil in začelo postopke za vrnitev tega denarja.

Velike težave pri odvijanju proizvodnje

V Elanu vse težje zagotavlja normalno proizvodnjo, velike težave imajo pri oskrbi z materiali, dnevno bi zanje potrebovali desetkrat več denarja, kot ga imajo za plačevanje računov dobaviteljem, vsaj 15 milijonov dinarjev mesečno. Potrebujejo približno 7.500 vrst materiala, ki jim ga dobavlja tisoč dobaviteljev, zato je potrebnih veliko prošelj, telefonskih klicev, da ga dobijo. Ker tudi za uvoženega, nimajo dovolj denarja, trenutno čez mejo na plačilo čaka 70 pošiljk.

Prilivov namreč na domačem trgu ni toliko, kot so pričakovali, v zadnjih dveh mesecih je bilo zelo veliko kompenzacij in cesij, tudi mimo Elana in njegove volje, poravnavali pa so tudi stare obveznosti. Pri izvozu smuču pa so v tem času plačilni roki dolgi, plačila prispejo šele oktobra, novembra in decembra, premostitvenih posojil pa Elan v bankah ne dobi. Pri izvozu plovil so plačilni roki 60 dnevni, vendar se dogaja, da tuji kupci plačujejo zelo previdno, odkar so slišali za Elanove težave. Plačila zadržujejo, da bi zavarovali svoje interese, v preteklosti so vlagali v Elanov sloves in zdaj želijo imeti zadoščenje. Elanova proizvodnja bo zato brez pomoči bank in upnikov zelo težko, če sploh, prebrodila poletne mesece.

Ne gre več za vprašanje stečaja da ali ne, temveč kakšen

Delavce so k stavki spodbudile tudi ocene, da se Elan ne bo mogel izogniti stečaju, če-

Na vprašanje, zakaj vprašajo Pavla Kodro, kakšne pogodbe je podpisal Elan, Vinko Bogataj odgovoril: Kodro molči, molči pred policijo pred mano toliko b. Policija pa ne želi, pridemo v stik s Kodrom.

podjetje prevzel, kaj bo s proizvodnjo, kaj z delavci, b imetje na dražbo? Organizirani stečaj pa je pripravljen, porjen z vlagatelji, tuji s talom nikakor ne želijo vs ti v propadajoče podjetje, več ustanove novega, ki prevzame oziroma kupi ga, ta pa usahne šele, ko ni vsa naročila. Takšnih jev je v tujini na pretek in problematični, vnaprej se pravljene tudi s sodiščem nas je seveda novost, za težje.

Upniki oklevajo

Avstrijska svetovalna firma Rausch je Elanu predlagala dve možni rešitvi, prva je čaj, druga pa preobrazba v niško družbo, s čimer bi postali lastniki starega Elan tuji vlagatelji pa bi s kapitalom prišli v novega. Firma Rausch je štiri bodoče vlagatelje prepeljala, v Elanu pa so jim to k dali v roke njen elan kakšen je Elan danes in k bo morda jutri. V bistvu predlagajo organiziran stečaj pri katerem bi jo seveda upniki bolje odnesli kot divjem, ohranili pa bi s Elanovo proizvodnjo, ki tudi upniki že večkrat pot li.

Ilustrativen je zaplet s švicarskim podjetjem Sirolo, ki je preko Elanove tovarne Brnca v Avstriji uvozi 12 jadrnic v vrednosti 22 milijonov šilingov. Od njega spoda Sirolo smo vehementno terjali, naj ravnal plača, prišel je v Begunje in pred mano ter inšpektorji UNZ razgrnil dokumentacijo, s katero je kazal, da Elanu ne dolguje nič, je dejal Vinko Bogataj. Dokazal je, da se je Elan pogodbeno zavezal, da bo firmi Sirolo vplačal 630 tisoč švicarskih frankov kot osnovni kapital, podpisal je še dve garanci, eno za milijon švicarskih frankov, da je Sirolo bil posojilo pri švicarski banki. Elan mu je dal v izjavo, da jadrnice lahko upošteva kot kapitulum vložek. Elan je torej dolžan Sirolu in ne obratno, dokumentacije, ki jo je predložil gospod Sirolo v Elanu, ni, na njej je Kodrov podpis in Elanova štampiljka. Računali smo, da bomo s tem denarjem pričeli material, zdaj tudi tega ni, v Brnci pa imamo knjigovodski problem, kako zapreti to terjatev.

prav se je sodišče odločilo za postopek prisilne poravnave, ki naj bi bila sprejeta 19. septembra, če se bo zanj odločila več kot polovica upnikov. Sodišče se še vedno lahko odloči za stečaj, uvede ga lahko tudi SDK, če so razlogi zanj podani, za stečaj se lahko odločijo tudi delavci Elana.

Po tednu, desetih dneh, ko sem prišel v hišo, sem bil pričran, da brez stečaja ne bo šlo, je dejal Vinko Bogataj, vendar sem v kasnejših razgovorih videl, da stvar ni tako preprosta, v slovenski vladi so mi povedali, da bi stečaj Elana potegnil za sabo sto podjetij, zato sem mnenje spremenil, saj vendar ne morem zagovarjati stališča, da bo Elan spravil v nesrečo še toliko drugih.

Toda, če že govorimo o stečaju, je nadaljeval, potem mora biti organiziran, divji nikakor ne pride v poštev, saj je v tem primeru vse odprto: kdo bo

Vendar pa upniki oklevajo, ne morejo se odločiti, razki jih, da je odločitev težka, zato, ker jih je 400 in je njih interese težko spraviti na eni imenovalec, je dejal Vinko Bogataj, saj imajo banke, jetja in šole različne predizdaj se težko dogovore. Elan zdaj na mrtvi točki, stvari kamor ne premaknejo, s obupujem, toda postajam razvoden. Upniki so na svoji stankih že večkrat sklenili, ne sme priti do prekinitve proizvodnje, toda ta podpora ja le na papirju, ko je pot kaj storiti ali dati, pot usahne. ● M. Volčjak

Deklaracija o suverenosti države Republike Slovenije

V skladu z voljo vseh političnih strank in poslanskih skupin, ki so zastopane v Skupščini Republike Slovenije, je Skupščina Republike Slovenije na skupni seji 2. julija 1990 sprejela in razglasila "Deklaracijo o suverenosti države Republike Slovenije".

1. člen

Izhajajoč iz pravice slovenskega naroda do samoodločbe in v skladu z X., XI., LXXII. in XCII. dopolnilom k ustavi Republike Slovenije ter z določbami Mednarodnega sporazuma o državljanstvih in političnih pravicah razglasa Skupščina Republike Slovenije suverenost Republike Slovenije.

2. člen

Politični, gospodarski in pravni sistem Republike Slovenije temelji na ustavi in zakonih Republike Slovenije. Ustava SFRJ, zvezni zakoni in drugi zvezni predpisi veljajo na območju Republike Slovenije, če niso v nasprotju z ustavo in zakoni Republike Slovenije.

3. člen

V skladu z načelom državne suverenosti in z načelom primarnosti ustave in zakonov Republike Slovenije morajo republiški organi in organizacije zagotavljati, da bodo tudi vsi zvezni organi in organizacije na območju Republike Slovenije poslovali v skladu z veljavnim pravnim redom v Republiki Sloveniji.

4. člen

Skupščina Republike Slovenije z ustavnim zakonom določa, kateri zvezni predpisi se na območju Republike Slovenije ne uporabljajo, ker so v nasprotju z njeno ustavo in zakoni. Zakoni, ki jih Skupščina SFRJ sprejme po sprejemu te deklaracije, veljajo za območje Republike Slovenije, če k njim izreče soglasje Skupščina Republike Slovenije.

5. člen

Skupščina Republike Slovenije bo izvedla predpisan postopek za sprejem nove ustave Republike Slovenije v roku enega leta.

6. člen

Ta deklaracija začne veljati z dnem, ko je sprejeta in slovesno razglašena na skupni seji zborov Skupščine Republike Slovenije.

VIKTOR ŽAKELJ

Prosim, hitimo, vendar počasi!

Slovenska skupščina je 2. julija 1990 sprejela in razglasila Deklaracijo o suverenosti države Republike Slovenije. Deklaracija naj bi bila izraz večinske politične volje slovenskega naroda in drugih državljanov Republike Slovenije, da si v tej najnovejši »pomladi narodov« izberimo pravico, da si končno sami volimo vero in postave. Poskušajmo umestiti to dejanje v kontinuum že vsaj 150-letnega prizadevanja Slovencev, da bi se mogli kot v vsem enakopravna nacija postaviti ob bok številnejših zlasti sosednjih evropskih narodov, ki - ne pozabimo - do hoteni našega maloštevilnega naroda bivajočega na sončni (in tudi senčni) strani Alp do sedaj niso imeli (pa še vedno nimajo) posebnega razumevanja. In ne prezirimo: s tovrstnimi emancipacijskimi dejanji nesporno potrjujemo, da smo del evropskega Vzhoda, v katerem spet enkrat vre, priznavamo, da smo del tiste Evrope, ki se ji tudi v poslednjih 70 letih ni uspelo nacionalno in državno zaokrožiti, pa čeprav so bile ambicije »novega Rima« ne le dohiteti, ampak celo prehiteti »konzervativni Zahod«.

Razpravo o Deklaraciji, ki je dejansko »navzoča« v vseh programih v skupščini zastopanih strank, so nekateri delegati očitno bolj pritlehnega duha spet izkoristili za »kazanje mišic«. Tisti, ki smo imeli take ali drugačne pomisleke in konkretne pripombe, ki so bile kasneje po večini celo vtikane v končno besedilo, pa smo bili spet enkrat obsojeni formalizma, cagavosti, jugoslovanstva in podobnih nečednosti. Očitno je, da naša skupščina še plava na valovih nacionalnega romantizma, še vedno so v ospredju velike teme, ki jih končujemo z Zdravljico in nageljni, realni ekonomski in družbeni problemi pa zaenkrat še pohlevno čakajo v predverju Skupščine. A ta razprava je že pokazala, da v skupščino počasi vendarle prodira spoznanje, da mora politiko, zlasti še v prelomnih časih odlikovati predvsem razumnost in modrost, ali kot bi rekel Platon, da državi ne smejo vladati najbogatejši, najčastnejši ali najvitejši, temveč najmodrejši. Drugače povedano: kakovost pravno-političnega dejanja je v njegovi domišljenosti, ne pa v glasnosti vsakokratnih predlagateljev. Po domače - skočiti v vodo ni problem, če to znaš, poznaš globino in temperaturo vode, njene tokove in vrtince, je pa znak norosti, če vsaj del tega ne znaš in poznaš, pa skočiš v vodo.

Da ne bo pomote! Kar zadeva omenjeno Deklaracijo lahko rečemo, da bi jo lahko sprejeli že prej, brez posebne škode tudi kdaj pozneje, da bi seveda mogla biti radikalnejša in vsebinsko bogatejša in podobno. Dejstvo namreč je, da je Jugoslavija, ko jo ta Deklaracija za-

deva, od samega začetka hudo nestabilna tvorba, vanjo vključeni narodi pa so bili vseskozi nezadovoljni s »svojo« državo.

Drugače tudi biti ni moglo, kaj to je združba vseh mogočih nacionalnih, socialnih, verskih in drugih nasprotij. Naj le spomnim na vsem znano šolsko modrost, da je prva Jugoslavija razpadla, ker ni zmožna rešiti ne socialnega ne nacionalnega vprašanja. Druga na avnoškem dogovoru zasnovana naj bi bila trdna prav zato, ker naj bi ji to uspelo. Žal to ni res. Z odhodom karizmatičnih osebnosti iz osvobodilne vojne in revolucije, ki so s svojo neomajno avtoriteto in absolutno oblastjo krotile nacionalne strasti, je postalo kmalu jasno, da nacionalno vprašanje v Jugoslaviji še zdalec ni rešeno, model netržnega gospodarstva pa se je vse bolj kazal kot neprimeren za poindustrijski čas, ki se je v razvitem delu sveta začel v zgodnjih 70. letih in s katerim nam je usojeno tekmovali oziroma hočemo biti delnega. Tako kot vzhodni je tudi naš jugoslovenski začetel naglo slabeti in osemdeseta leta so leta »rešiteljskih projektov«. Zadnja po svoje usodna je »jugoslovska revolucija«, ki je v sebi nosila tako težnjo po ohranitvi očitno izpetega komunističnega modela gospodarske in družbene ureditve ter željo po restavraciji Pašičevega razumevanja Jugoslavije kot razširjene Srbije. Ta »kulturalna revolucija«, ki kljub vsem poskusom ni zajela zahodnega dela države, pa na srečo pospešila začetne emancipacijske in demokratične težnje pri Nesrbih v Jugoslaviji in namesto toliko želene nove stare unitarizacije smo priča morda usodne

dezintegracije države. Kakorkoli že, nekaj je gotovo: Jugoslavije ni uspela integrirati ne panslavistična ideja, skupni boji in ksenofobija kakor tudi ne nadnacionalna proletarska ideologija. Prav nasprotno. V letih 70. letih so se v skupno državo iz take ali drugačne stiske narodi gospodarsko in kulturno osamosvojili tako, da danes Makedonci in Albanci nočejo biti več anonimni prebivalci »južne srbske pokrajine«, Muslimani ne poturčeni Srbi, vse več Črnogorcev ne več »srbska Šparta«. Sedanja, kljub vsemu unitarna federacija je očitno postala za vse naše narode prisilen jopič: vsak naš narod se ta čas v njej počuti omejevan v lastnih hotenjih in izkoriščen od drugih članov federacije. Vse federalne enote zato terjajo spremembe v državi, a kakšne naj bodo te spremembe, so pogledi močno vsakebi.

Tako danes. Pot do tega sedaj občega spoznanja pa je bila trda, za njene protagoniste celo nevarna. Odločilni lomi so bili v tistih znanih nočeh »dolgih jezikov«. Tedaj je bilo treba zdržati. Sedaj so vrata v jugoprihodnost odprta. V tem je bistvo stvari. Nekateri sedanji slovenski revolucionarji to pozabljajo, pa so videti smešni, ko z »verbalnimi ovni« naskakujejo »jugograda trdna vrata«, teh pa že nekaj časa ni več. Tisto, kar je sedaj vredno napore, je izbor močne poti, ki naj privede v državno zaokroženje Republike Slovenije in njeno umestitev v balkansko in evropsko stvarnost. Zato je Deklaracija po svoje zapoznelo hrumenje in jo nekateri upravičeno imenujejo surrogatno darilno jagne na oltarju predvolilnih obljub. Da je v tem vsaj

Odperte strani.

Urednikova beseda

Odperte strani začnemo z Deklaracijo o suverenosti Slovenije, ki je bila v ponedeljek sprejeta v slovenski skupščini, komentar k njej pa je zapisal Viktor Žakelj. Sredico smo namenili spravi: Jože Dežman in Stanislav Klep razmišljata o dogodkih po spravi, Cveto Zaplotnik pa je zbral vrsto pričevanj uglednih Slovencev o spravi. Na zadnji strani pa objavljamo spisec tistih, ki so mimo samoupravnih organov oziroma na črno dobili stanovanjski kredit v banki.

Prihodnji teden bodo izšla Snovanja.

Leopoldina Bogataj

kanček resnice potrjuje tudi dejstvo, da je bila Deklaracija objavljena sočasno s Predlogom, da se začne postopek za sprejem ustave Republike Slovenije (Delo, 3. julija 1990), ki vsebinsko subsumira Deklaracijo.

Ali potemtakem Deklaracija nima nikakršnega političnega racia. Mislim, da ga vendar ima in sicer v tem, da kot katalizator pospešuje razkroj nečesa, kar se je že izpelo, pa nekateri skušajo umetno ohranjati pri življenju. Tu posebej mislim na Markovičev poskus ponovne federalizacije že močno konfederirane Jugoslavije. Ta Deklaracija na politično-pravno običajen način urbi et orbi sporoča, da so notranje in mednarodne razmere dozorele do te mere, da si morejo tudi maloštevilni balkanski narodi sami in neprislilno izbirati bližnje sosedje v prihodnjem skupnem evropskem domu. Tej Deklaraciji bodo sledile Hrvaška in drugih federalnih enot, Srbi pa že tako in tako dlje časa oblikujejo lastno državo, v kateri bo očitno prostora le za podnajemnike ne pa solastnike, če ostanem pri primeri. Deklaracija in njeno konsekvantno izvajanje bo mogočilo, da nova slovenska ustava ne bo novum, ki bi šele sprožil proces državnega zaokroženja Republike Slovenije, ampak bo na mnogih področjih že uzakonjenje novih realnih družbenoekonomskih razmer.

Ni dvoma, da imamo Slovenci (pa tudi drugi jugoslovenski narodi) Jugoslavijo tako, kot je sedaj za breme, da jo doživljamo kot neobdiganost, kot oviro lastni in nacionalni prosperiteti. Upravičeno! Analiza stroškov in koristi, ki jih od take države imamo sedaj, kaže, da stroški znatno presegajo koristi. To pa nikakor še ne pomeni, da medsebojnih odnosov

v prihodnje ne bi bilo mogoče urediti tako, da bi Jugoslavijo vsi vanjo vključeni narodi sprejemali kot nekaj koristnega. Pot do tega očitno vodi le preko razgraditve obstoječega. Opustiti bo treba ideologijo, na kateri temelji obstoječa federacija, ker bo šele tedaj mogoča nova integracija temelječa na »filozofiji koristi«.

Jugoslovenski narodi smo in bomo sosedje in že zato imamo skupne interese. Integracijski procesi, ki ta čas teko v Evropi in katerih podlaga je predvsem otipljiv ekonomski interes, zlasti pa realnost združene Nemčije, govoriyo v prid temu, da morajo dezintegracijski procesi v Jugoslaviji teči sočasno z novimi integracijskimi. Le na ta način bo mogoče še naprej ekonomsko izkoriščati minula vlaganja v »jugoslovske projekte«, graditi na prednostih večjega »domačega« nabavnega in prodajnega trga ter koristiti geostrateške in druge prednosti območja Jugoslavije. Ne smemo se namreč obnašati kot barbari. Imeti moramo občutek za kontinuiteto, sicer bomo vedno znova začnjeni na pogorišču. Razvitost ali bogastvo neke države ni le posledica tekočega dela, ampak tudi dela prejšnjih generacij. Iz roda v rod dah išče pot, je zapisal pesnik, mi pa se pogosto obnašamo, kot da te njegove misli ne bi bile namenjene prav nam.

Socialisti smo v svoj program zapisali, da je konfederacija Jugoslavije za nas enaka odepitvi Slovenije. To tem bolj, ker konfederacije ne razumemo v duhu preteklosti, torej ne kot prehodno tvorbo bodisi k unitarni državi ali njenem razbitju, ampak jo razumemo kot korak k novi Evropi, ki je lahko le konfederativna skupnost enakopravnih narodov, ki jih povezujejo realni ekonomski, socialni, obrambni in drugi inte-

resi. Torej, osamosvajanje Slovenije ne sme pomeniti teženje k samozadostnosti, k izolacionizmu, ampak je emancipacijske težnje treba razumeti kot predpogoj za vzpostavljanje novih kakovostnejših in pestrejših povezav s sosednjimi narodi in njihovimi državami. Zato tudi projekti v tej smeri ne smejo biti strankarsko prestižno dejanje, ampak morajo biti nadstrankarski, ker zadevajo vitalne narode, ki ne sme biti nikoli več ujetnik ene same zveličavne ideologije ali »lastnina« ene same stranke.

Sedaj, ko so v naši republiki ustvarjeni pogoji za v ekonomskem in političnem smislu pluralno državo, je čas, da začnemo hiteti počasi. V politiki postaja vse hudo pomembno - tako vsebina kot oblika, predvsem pa tudi čas. Če hočemo resnično postati mednarodno priznan subjekt, potem moramo sprejeti tudi pravila obnašanja, ki v tem svetu veljajo, sicer bomo za ta svet le moteči nergači. Res je, da nismo ne Nemčija, ne Češka in Slovaška federacija, ne Sovjetska zveza, a se vendar moramo od procesov, ki teko v teh državah tudi česa naučiti. Delo, ki je bilo do sedaj opravljeno, vključno s sprejetjem Deklaracije, je bilo potrebno in pomembno. Vedeti pa moramo, da nas večina opravi v procesu (samo)osvobajanja še čaka. Pot do lastne države bo zato dolga in naporena.

Predvsem pa bo potrebno hiteti počasi, biti torej premišljen, sicer se nam zna zgoditi, da bo kar ta čas počnemo, izteklo v še eni od naših številnih utopij. To seveda ne bo Moreva in tudi ne Campanellina, tudi Marxa ne bomo mogli kriviti zanjo, ampak le sebe.

Zato, prosim, hitimo počasi!

JOŽE DEŽMAN

Kaj z narodno spravo po zadušnici v Rogu?

Narodno-spravni proces ima dramatične razsežnosti. Ob njegovih dobrih prosvetlenskih učinkih se zna zaradi nedorečenosti narodno-spravne ideologije in zmedenih predstav o konkretnih družbenih učinkih narodne sprave zgoditi, da bomo še koga pospravili, namesto da bi se spravili. Nekaj je točk, ki jih bo potrebno državotvorno reševati, da ne bo spravi hudici ušel z verige.

Pustite nam misliti!

Skozi zgodovino se kaže, da sta tako pot v rimokatoliška nebesa kot pot v stalinski komunizem tlakovani z lobanjami. Pepel milijonov, ki jih je skurila inkvizicija, se meša s strohnelimi žrtvami stalinističnega rovarjenja.

Narodno-spravni dialog poteka prav na meji medvojne spopada komunizma in protikomunizma pri nas. Tiste, ki ne čutimo nobene potrebe, da bi lezli v en ali drug ideološki oklep, s siljenjem za odločitev za prvi ali drugi zgodovinski nevarni totalitarizem, spravljamo v nelagodnost.

Spravno bo ravnal posameznik, ki se bo sam tako odločil. Tako ravnanje zaslužili čimveč javne podpore, vendar je manj verjetno, da se da spravi recept predpisati narodu. Posebej pod tako protislovnimi pogoji, kot to delajo narodni spravi (glej smiselna opozorila Rastka Močnika v Dnevniku od 12. do 16. junija 1990).

Država naj pospravi

Političnega odločanja in opravi, ki jih v okviru zgodovinske inventure namerava opraviti oblast, ni koristno prepustiti političnemu voluntarizmu in uveljavljanju meglenih želja nekaterih izbrancev.

Politika in država naj uskladi vrstni red pospravljanja in natančno opredelita njegove cilje. Poglejmo nekaj možnih nalog: Lastnina

V okviru razreševanja lastninskih razmerij je pomembno, da bo vpeljan ustrezen postopek, ki bo olajšal popravilo silovitih revolucionarnih pretresov v lastninskih razmerij. Najslabše bi bilo odgovoriti s protirevolucionarno zarezo podolgem in počez ali pristati na nepravilno načelo: kdor prej pride, prej melje.

V radovljiski občini je pred časom poravnava ene od napačnih premoženjskih posegov iz pred let spravila proračun skoraj na boben. Trenutno je v občini vloženi okoli dvajset vlog za vrnitev ali odškodovanje nepremičnin. Jasno je torej, da je zahtev, želja veliko. Nošena na krilih predvolilnih obljub ljudska domišljija ne bo imela meja. Ne bo ji mogoče zadostiti. Če ne bo treznega ukrepanja oblasti, bomo imeli cel kup neporavnanih računov, blokirana sodišča, pretepe.

Možna je cela vrsta zainteresiranih sogovornikov oblasti. Npr. kakšen bo odnos do zaplenjenega cerkvenega imetja? Če ga cerkvi vrnemo, dobimo znova osrednjega slovenskega fevdalca. Potem, kako ukrepati v primerih, ko so se imetja ali razvila (npr. zaplenjena tekstilna podjetja v Almiro) ali pa so bile cele panoge zradirane (npr. zasebni trgovci)?

Posamičnih primerov naj ne bi reševali, dokler ne bi dobili natančne zakonske podlage. Ta bi opredelila, katere revolucionijske posege bomo korigirali. Katere primere bomo obravnavali prednostno. Kakšna raven dokazovanja upravičenosti zahtevkov bo potrebna. Kako bomo določili del družbenega bogastva, iz katerega bomo upravičeno zahtevke poravnali. Kakšen bo način izplačila. Verjetno bo umestno oškodovanim poplačati z delnicami.

Država in žrtve

Grobišč žrtev, ki niso urejena, nekatera pa niti znana, bo treba urediti. Ali bomo ostali samo pri domobrancih, ali bodo prišli na vrsto tudi bolj resni napori za ureditev npr. nemškega grobišča v Kranju, potem grobišč nacističnih kolaborantov iz drugih jugoslovanskih pokrajin? Kdo jih bo uredil, kdo prevzel vzdrževanje?

Ocenjujem, da je na Gorenjskem vsaj nekaj sto žrtev druge svetovne vojne, katerih smrti ni uradno priznana. Ali bo dokazovanje njihove smrti potekalo po običajnem sodnem postopku? V koliko časa smo sposobni zbrati ustrezne dokaze, v koliko sodne obravnave?

Še vedno ni opredeljen odnos do povzročiteljev smrti vojnih in nekaterih povojnih žrtev. Ali jih bomo preganjali ali ne? Če jih bomo, kje bo sojenje? Ali pred mednarodnim sodiščem? Ali bomo razveljavili in ponovili sojenja osebam, ki so bila zaradi prevelikega političnega vpletanja v sojenje obsojena bolj po volji močtev kot zaradi dokazane krivde?

Kako bomo ovrednotili žrtve: ali lahko svojci pričakujejo kako materialno odškodnino? Npr. v nemški vojski je padlo približno 800 gorenjskih fantov. Ali bomo toženo stranko klicali nemško državo kot pravno naslednico tretjega rajha? Ali bomo razčistili, ali je Jugoslavija pobrala odškodnino tudi za te mrtve in je ni izplačala?

Poimenovanja, prazniki simboli

Aleksandrov trg - Adolf Hitler Platz - Titov trg; Cerkevna ulica - Ulrich Hutten Gasse - Partizanska pot itd.. Tako so se pod voljo režimov menjala imena ulic. Ker ni neutemeljena zahteva, da ob oz. namesto prevladujočih partizanskih poimenovanj uvedemo tudi drugačna, se splača razmisliti, kakšna merila nas bodo pri tem vodila. Navsezadnje tudi to, da po pokrajini raztreš vso svetniško nomenklaturu, ni (bila) prav duhovita inačica. Saj vsako preimenovanje ni preprosto: npr. sprememba imena ulice pomeni za vse prebivalce spremembo osebnih dokumentov ipd..

Doslej je bil vsak partizanski pomnik vrednoten kot kulturni spomenik. Verjetno se bo režim čuvanja spomenikov spremenil. Ali jih bomo podirali, kot so nacisti Aleksandrovo, partizani Hitlerjeve? Ali bomo ohranili tiste, ki po svoji umetnosti in pričevalni vlogi opravičujejo obstoj?

Katere nove bomo postavili, kako določili nove praznike, nova imena. Tudi tukaj se splača zajeti sapo in malo pomisliti.

Resnica

Med osnovnimi značilnostmi spravnega dogajanja je prekupevanje: namesto iskanja in spoštovanja zgodovinske resnice skušajo npr. Klepova skupina in Republiško vodstvo Zveze borcev nekako po načelu da-đam nasititi narodnega volka in rešiti spravo kožo: če ti priznaš, da je to, kar se meni zdi, »resnica«, bom jaz priznal, da je to, kar se zdi tebi, »resnica«. Torej magijski izreki namesto resnice.

Odnosi revolucija : protirevolucija, revolucija : narodnoosvobodilno gibanje, protirevolucija : kolaboracija naj bi bili osnovni zgodovinski problemi, ki jih želi razčistiti narodna sprava. Značilno je, da dogajanja v Ljubljanski pokrajini splošujejo na Slovenijo. Na Slovenskem pa so med pokrajinami znatne razlike.

Seveda je treba najprej vprašati, ali gledamo na vojno dogajanje skozi prizmo obsodbe komunistične nadvlade v Narodnoosvobodilnem gibanju (NOG) kot nelegitimne. Sam gledam vojno kot dogajanje, v katerem je tekel obupen boj za preživetje, pa tudi za oblast. In govoriti o nelegitimnosti komunistične revolucije pri nas je v stoletju, ko so prav take revolucije ena od njegovih značilnosti, je malce slabovidno.

Ljudi je med vojno mobilizirali, ki je bil prepričljivejši, bolj močan, ki je več ponudil. In za tega so zgubljali glave.

Tudi v Glasu sem že predstavil delne izide raziskave vojnih žrtev na Gorenjskem. Od okoli 106.000 prebivalcev jih je blizu 2.600 padlo v partizanih, okupator in njegovi sodelavci so pobili okoli 800 aktivistov NOG in približno 350 civilistov. Poseben okupatorjev zločin je mobilizacija več kot štiri tisoč fantov v nemško vojsko (okoli 800 mrtvih). Partizani so med vojno usmrtili vsaj nekaj sto ljudi zaradi dokaznega ali domnevnega sodelovanja z okupatorjem in protirevolucionarji. K tem je treba prišteti še žrtve partizanskega obračunavanja z nasprotniki po vojni.

Ker žrtve odražajo tudi razmerja moči pri pridobivanju tistih, ki so preživeli, na Gorenjskem lahko govorimo o prevladi NOG (KP) v boju proti nacističnemu okupatorju, manj so izrazita razmerja državljanske vojne.

Npr. na Gorenjskem je poletna vstaja leta 1941 predvsem partijsko delo. Jeseni 1941 in do uničenja terenskih organizacij Narodnoosvobodilnega gibanja (NOG) v prvi polovici leta 1942 se dejansko začne razvijati OF s pluralno politično strukturo. Ko partizani predvsem od leta 1943 obnavljajo terenske organizacije NOG, dobijo vse vodilne vloge partijci. In vodijo NOG tako, da z njim sodeluje večina Gorenjcev (npr. v Bohinju spravijo v partizane čez 900 ljudi od 5200 prebivalcev).

Mar ni lep? (Z razstave cvetja in lovstva v Cerkljah) - foto: J. Kuhar

Agitacija NOG poteka v jeklenih krempljih nacistične okupacije. Nacizem je boju za preživetje želel izkoristiti vse. Ko v prvi polovici leta 1943 mobilizirajo Gorenjce v nemško vojsko, še vedno poudarjajo raznarodovanje: »In če prav še marsikateri mladi Gorenjec govori drugi jezik, to nič ne govori proti temu, da smo enake krvi in enake časti...«. Vendar odhod fantov v nemško vojsko zagotavljajo z izselitvijo družin, ki so šli v partizane, dezertirje obsojajo na smrt. Šele, ko jim voda zelo teče v grlo, ustanovijo gorenjsko domobranstvo kot pomožne redarje.

Partizanska justica je med vojno usmrtila precejšnje število Gorenjcev: npr. v Bohinju 62, v Blejskem kotu vsaj 51. Vrsto med njimi zaradi dejanskega sodelovanja z okupatorjem, nekatere kot politične nasprotnike. Verjetno pa niso v večini tisti, ki so bili usmrčeni zaradi protikomunističnega delovanja in povezav z domobranstvom. Gorenjski domobranci so po nacističnih direktivah uspešno blokirali ravninsko ozemlje Gorenjske. Vendar kako posebne državljanske vojne niso zakurili - med vojno jih je po njihovih podatkih v bojih padlo le nekaj deset. Ko bodo znani podatki o usodi gorenjskih domobrancev po vojni, bo verjetno vidno, da so bili pretirano kaznovani.

V razmerah, ko se še ukvarjamo z razbijanjem samocenzur in tabuiziranja, je jasno, da lahko šele zastavljamo vprašanja. Velik dosežek narodno-spravnih prizadevanj bi bil, če bi sovražstvo nehalo bruhati in bi se namesto o mitoloških stereotipih lahko pogovarjali o kakovosti in utemeljenosti naših resnic in »resnic« o preteklosti. Vendar je način, ko nekateri pljuvajo sicer problematično partizansko resnico z medvojno domobransko propagando, skrajno problematičen. Upajmo, da ne bo prevladal.

Sklep

Ta vprašanja naj politično-državna vodstva tudi na gorenjskem pretuhtajo. Sicer se zna zgoditi, da bo narodno-spravna klobasa zašpiljena nekako po temle reku: Jugoslavija bo ali razpadla ali pa je ne bo!

G. ZAPLOTNIK

Mnenja o spravi in dogodkih, ki zadevajo

Ljubezen (sprava) skromna, sovo glasno in nap...

Razprava o narodni spravi je v zadnjem letu zajela med vojno na "pravi" in na "nepravi" strani in so (ljubeznijo) in sovražstvom, do zgodovinarjev, političarjev. Objavljamo nekaj razmišljanj, ki smo jih smiselno spravi posvečene številke Borec, in iz drugih glas...

Dr. Anton Trstenjak :

Danes pa, žal, naš narod za spravo še ni zrel. Le prisluhnite in opazujte, kako ob tej besedi na mah prsne z leve in desne strupen snop sovražstva. Boste rekli, to je vendarle samo izjema. Tudi jaz se s tem neuspešno tolažim, kajti hkrati se zavedam, da si ljubezen (sprava) in sovražstvo nista enako močna in ne enako vplivna nasprotnika (antagonista); ljubezen (spravnost) je tiha in skromna, sovražstvo pa je glasno in napadalno, tako da en glas kmalu prevpije vse javno mnenje in zastrupi celotno ozračje. Tako pa je najbolje za naš narod, da obrne pogled v prihodnost, tja čez sto let: ko bo sprava res možna, takrat pa tudi ne bo več potrebna, ker ljudje ne bodo več trpeli bolečin naše preteklosti... Za zglede in tolažbo imam Švicarje, ki so si tudi kri puščali v hudih državljanskih vojskah, a so danes enotni in za druge kar vzorni kakor malokateri narod.

Mag. Zdenko Čepič:

Menim, da pisanje o narodnoosvobodilnem gibanju na tak način, kot smo mu danes priča "na nasprotni strani", ne bo prispevalo k dvigu kvalitete pisanja o celotni zgodovini narodnoosvobodilnega boja ali obdobja druge svetovne vojne pri nas, ne da bi koga razburil. "Druga stran" je namreč šele na stopnji, na kateri je bilo zgodovinsko pisanje narodnoosvobodilnega boja kmalu po koncu vojne, ko je bilo obarvano rdeče in ideološko ter herojsko in zaradi tega tudi neobjektivno ali vsaj neprepričljivo. Z isto metodo, le z drugim ideološkim predznakom, ne bo mogoče napisati "nove zgodovine". Ni namreč dovolj le obrniti ideološki in politični naboj in misliti, da je to že "nova zgodovina". To zahteva malce več Zlasti argumentov.

Mag. Ervin Dolenc:

Pojem sprava ima globlji in bolj problematični pomen, kot se ob tej problematiki zadnje čase razume. Sprava kot kolektivno dejanje je po mojem skromnem mnenju iluzorna. Veliko ljudi tako korenitih sprememb svojega življenja, kot je smrt bližnjih ali izgon z doma, povzročiteljem (na obeh straneh) ne bo moglo nikoli odpustiti.

Marjan Remic:

Oboji (vlada in opozicija, zmagovalci in poraženci - op.p.) imajo polna usta Evrope. Evropa zdaj! V Evropo do leta 1992! Skratka, v Evropo čimprej! Mor-da bi kazalo, preden vstopimo v ta "objubljeni raj", vanj vsaj malce pokukati. Na primer: kdo v Evropi še govori o drugi svetovni vojni in se prepira, denimo, o tem, ali so Nemci pomorili na desetine ali stotine milijonov ljudi v deželah, s katerimi se zdaj pospešeno združujejo? Nekdanji

sovažniki se ne obremenjujejo s preteklostjo, ampak zrejo s pljivimi perspektivami v prihodnost. Nemčiji se združujejo v večje morije v zgodovini občinstva, odpuščajo. Zmagovalci poraženci se združujejo, pobratje po krvi si niso... Mi fi čemo jame in znova izkopavbojno sekuro. Poprej obarri samo rdeče bi zdaj radi boljil od črnega. Nobena skrajna "najbližja" resnica. Ob "orvljansko vojno" moramo posotipiko. In če si zares želito Evropo, potlej nas ta z grliti in s kostmi zagotovo ne bo jela... Ob kopanju grobov se i o spravi ne moremo pogovarjati.

Jože Dežman:

Nekako pa se izogibljemo tečno-gospodarski napovedi h rodno-spravnega programa n se mu reče: plačilo storjenega vic. Koliko glasov je dobila evčka stranka za obljube o vmsrenske zemlje in drugegaajtom odvzete? Kako resno nova oblast obravnavala z ojkke, ki se množijo kot podgou te v raznoraznih premoženjkatere je tako ali drugačeglako komunistična preukcija, liko resno mislijo prenoviti svojo izjavo o preteklosti? A ta pričakovanja politike v nju na ugodne politične uoše razvnela ali bomo do trenutek streznete? Če ga nmo, tedaj bomo imeli praspavljanje. Saj duhove in pokojnih se že nekako postij, ampak ko gre za to, da nez dobil svojo gmajno nazbo Mihu vrnjena delavnica Franceljnu pa se bo pokoda je malha že prazna, tedres hudič. Kako se bomo tem spravili med seboj, ko po vseh zapela krepelca letelo perje na vse strani? Uda bodo oznanjevalci sprakaj pozornosti posvetili tuvrstnim zdraham, ki so jim gotovo do neke mere botro

Ignac Gregorač:

"Hipoteke preteklosti" niso mo v zvezi z dogajanja v mēnih in povojnih letih, vse dēnes, ampak tudi z dogajja slovenski družbeni in pōzgodovini med obema vojā ali celo prej. Temeljna sestitij, ampak vsaj sedemdesletipolitičnega življenja Slovenje pregnanstvo demokratrazmerij iz življenja med skami in ljudmi, nepriznavrste osrednjih človeških pōše posebno nepriznanje strpō me miselne, nazorske, politō drugačnosti, čeprav je bila gšna strpnost živa, nujna politō narodovega obstanka... Kaže, kot da se razpravljā spravi spreminja v dolgo pōa ki ji sploh ni videti konca, a oživljanje duhovnega in pōčnega ozračja dveh desetō med vojnama, kot da je spō možna sploh samo, če se izvseh zadnjih petdeset let nō življenja in življenja vsega

ost) je tiha in

tvo pa alno

judi, od tistih, ki so bili
zpeti med spravnostjo
delavcev, novinarjev...
adnje, domala v celoti

iril Zlobec:

recimo, da je bil strah pred
boljševizmom enako odloči-
en in za nekatere notranje
očino utemeljen kot na drugi
strani odločitev za oborožen
por proti okupatorju, toda
ti je mogoče uravnoteženo
zmišljati o tej slovenski po-
trizaciji tudi z vidika evrop-
skih kriterijev, takratnih in
današnjih, ko je ena in druga
predelitev povsem nedvoum-
no zgodovinsko opredeljena?
Lito teh, evropskih kriterijev
prali domobranci, ne glede na
to, koliko boljševizma so vide-
li in odkrivali v slovenskem
pompniškem gibanju, mlo
eno: na napačni strani.

kratki s tem je treba seveda
pči, da je pokol več tisoč uje-
nih domobrancev, že po vojni,
ničimer opravičljivo in tra-
dicično maševanje zmagoval-
cev, ki jemlje partizanski
magi dobršen del njenega si-
taja...

okol domobrancev, vrnjenih
vojnih ujetnikov, je nerazum-
ost, ki nas še zmerom lahko
bdaja samo z usoplostjo. So
ejanja, ki jih ni mogoče do-
braja ne razložiti ne razume-
je; preprosta so, zgodila so se,
ot se zgodijo najrazličnejše
ataklizme. Če pa ga že išče-
no, je mogoče en sam, toda
adi v tem primeru samo ab-
strakten odgovor: zgodilo se
e v času in v svetu neizmerna-
ga sovražstva.

e bomo hoteli ali poskusili z
enačivijo v smrti izenačiti
udi dejanja vseh udeležencev
sodnega spopada med vojno,
omo samo prenesli vojna
asprotja in sovražstva v naš
as. Pokol domobrancev na
Rogu, v Teharjih in drugod je
il politično dejanje, posledič-
il politične odločitve, zgodil
je po vojni, partizanstvo pa
bilo po vseh kriterijih, do-
načih in tujih, upor proti
kupatorju, fašizmu z nedvo-
mno narodnoosvobodilno
sebino... Vsak poskus preo-
likovanja tega boja v goli
oljševizem je slabomno ali
nično zanikanje doslej naj-
ečnega dejanja slovenskega
aroda.

in vrne kolo zgodovine nazaj
taro kolesnico, iz katere je
snilo 1941. leta... Kakor da ti
sovi in zahteve kličejo vesolj-
sodbo. Zahtevam po vesoljni
bi ne bi ugovarjal, če bi bile
lužene z zahtevo, da bi bil
vični sodnik Božji sin. Naši
vičneži pa brez zardevanja iz-
ajo namen, da bi sami opra-
delo Pravičnega.

Vekoslav Grmič:

ga ne bo mogoče urediti, ka-
bi bilo prav in potrebno, zato
sme nihče omahovati pri pri-
niju krivde in odpustitvi.
ava je v resnici nadrazumsko
anje, nadrazumsko ravnanje,
me gre samo za pomiritev na-
taji. Sprava je moralna kate-
gija, ki vsebuje spreobrnjenje,
miljenje, vero v širšem pome-
Kdor pozna evangelij, naj se

Dr. Spomenka Hribar:

Če so pred petimi leti, ko je
"izbruhnila" polemika o
spravi oziroma zoper njo, vsi
uradni in partijsko-borčevski
glasniki v en glas vztrajali pri
enačenju narodnoosvobodil-
nega bojevanja z revolucijo,
kar je pomenilo, da je vsa-
kdo, ki se je le "dotaknil" re-
volucije", že "blatil" narod-
noosvobodilni boj, jo danes že
"zakrivajo". To pomeni, da je
revolucija izgubila status
brezprizivne vrednote in po-
stala nekaj problematičnega.
Naslednji korak je po mojem
mnenju ta, da bo revolucija
"dobila" status človeške zade-
ve neke dobe. "Postala" bo
resnica, ki je neko generacijo
vodila, nosila, navduševala,
da so zanjo žrtvovali sebe in
druge, torej tragična resnica
neke generacije, tragična (sa-
mo)prevara... Menim, da je
pri nas sprava že dogodena,
le na simbolni ravni še ni po-
stavljena, in da brez sprave ne
bi prišlo do svobodnih volitev
po eni strani in ne odpovedi
maševanju na drugi.

spomni na priliko o izgubljene
sinu. Sicer pa si imamo drug
drugemu vedno veliko odpustiti.

Mag. Damijan Guštin:

Narodna sprava ni in ne more
biti zakon; nikomur ne more biti
ukazana. Deluje lahko le z mo-
ralno močjo, in to na tiste, ki
zmorejo svoje doživljene vojne
(narodnoosvobodilnega boja, dr-
žavljanske vojne, boljševistične
revolucije in vseh vmesnih oden-
kov) racionalizirati; mnogi na
obeh straneh tega ne zmorejo.
Tem je pač treba dopustiti spo-
min in njihovo prepričanje. Spra-
va je po drugi strani za mnoge,
ki vojne in njenih surovosti niso
doživeli, zgolj konstrukcija, saj
se tudi niso z nikomer tako skre-
gali, da bi se danes javno spra-
vljali... Da je obravnavanje na-
rodne sprave v slovenski javnosti
povzročilo več razburjenja in
strasti, kot pa vsa priprava na
spremembo oblasti, kaže, kako
krhka je raven strpnosti, drža-
vljanske in politične kulture pre-
bivalcev Slovenije.

Rado Jan:

Preizkusni kamen za visoko eti-
čno zavest zmagovalcev je odnos
do poražencev. Namesto da bi
vodstvo premaganim dokazalo
velikodušje zmagovalcev in jih
kaznovalo ali oprostilo ter jim
omogočilo vključitev v novo ži-
vljenje, je verjetno tudi zaradi
prenagljenosti pred pretečo in-
tervencijo ob tržaški krizi ravna-
lo, kakor pač je, vsekakor pa ta-
ko, da mu ni v čast in hvalo.
Oropani tega velikodušja, ki je
lastnost resnične človečnosti,
najsi že bo v laičnem ali krščan-
skem pojmovanju, se moramo
od takšnih ravnanj distancirati.
Popravimo krivice, ki so bile
storjene ljudem iz takšnih ali
drugačnih razlogov. Priznajmo
ljudem pravico do smrti. Poko-
pljimo mrtve in jih nehajmo pre-
števati. Označimo njihove grobo-
ve. Priznajmo ljudem pravico do
domovine. Prenehajmo s sovra-
štvi in razkoli. Odprimo se pri-
hodnosti. Prihodnosti, v kateri
ne bo sovražnikov, le plemeniti
boj nasprotnikov za to in o tem,
kdo bo boljši.

Dr. Tone Velikonja:

V vrsti držav so se dokončno se-
suli komunistični režimi in z nji-
mi njihove vizije in miti, delno
tudi pri nas, tako da je postal
problem sprave skoraj brezpred-
meten, saj doživljamo to, kar
presega tisto, v čemer smo videli
spravo. Sli smo že na svobodne

volitve, napisali bomo novo slo-
vensko ustavo in jo potrdili na
referendumu. Zame pa bo vrhu-
nec predvidena žalna maša juli-
ja letos ob zlohotnem breznu v
Kočevskem Rogu.

Dr. Janko Prunk:

Mnenja sem, da je življenje
samo v preteklega četrta stote-
tja med živimi Slovenci že
naredilo narodno spravo. Danes
je sprava z mrtvimi, padli-
mi v drugi svetovni vojni na
različnih straneh, potrebna in
možna le še na simbolni ravn-
ni. To pa je naloga nove slo-
venske demokratične situacije
in prepričan sem, da jo bo ci-
vilizirano in kulturno izpelja-
la, kot so jo že veliko pred na-
mi Francozi pa Španci in Gr-
ki. Vsi padli Slovenci v drugi
svetovni vojni naj dobijo spo-
menik padlim za domovino;
vsem živim naj se vrnejo člo-
veško in državljansko dosto-
janstvo in pravice. Vse ocene
o zgodovinskem dogajanju pa
prepusimo zgodovinski znanosti,
njenim metodam in
njeni avtonomnosti.

Ljubljanski metropolit dr. Jo-
žef Pogačnik je že pred tri-
najstimi leti oznanil odpusta-
nje in spravo med Slovenci,
socialističnim oblastnikom pa
se v njihovi zavesti o neminljivi-
vosti njihovega sistema ni
zdelo vredno ponuditi roko
sprave "dokončnim zgodovins-
kim poražencem". Reagirali
so zagrizeno ideološko, ko je
komunistka Spomenka Hri-
bar spoznala svojo zmoto in
je predlagala civilizacijsko
pietno dejanje - spomenik
sprave in zaznamovanje gro-
bov domobrancev.

Zvone Kržišnik:

Če ne bomo prišli na dan z vso
resnico brez omejitvev in retuš,
so videti neskončna verbalna prež-
evanja o spravi kot mlatenje
prazne slame. Rojeni so že prav-
niki partizanov in belogardi-
stov, mi pa še kar naprej brez-
plodno tožimo o krivdah tistih
časov. Ali imamo pravico obre-
menjevati toliko generacij s sta-
rimi sovražstvi, ki jih očitno raz-
mamo ali ne znamo do konca raz-
jasniti? Mladi rodovi nimajo kaj
početi s to navlako: sredi lastnih
bojev in stisk se ne utegnejo
ukvarjati z lanskim snegom
sprav in pomiritev. Enkrat za
vselej izrecimo sodbe, ki jih je
treba izreči, potem pa končajmo
ta polstoletni perpetuum mobile!

Franci Strle:

Krvav obračun z domobranci ob
koncu vojne vsaj zgodovinarji ne
bi smeli ocenjevati z vidika naših
spoznanj, ampak moramo upo-
števati mnenje takratne javnosti,
ki je bila pod vtisom grozot, ka-
kršne so zagrešili narodni izda-
jalci ali počenjali domobranci
jurišni bataljoni. Razloge za tak
obračun je treba iskati predvsem
pri domobranci samih. Ob tem
moram spomniti, da ni šlo za
ljudi s statusom vojnega ujetni-
ka, kot usmrčene domobrance
napačno označujejo celo nekatere
zgodovinarji. Da bi domo-
branci postali vojni ujetniki in
uživali varstvo mednarodnega
vojnega prava, bi se morali 9.
maja 1945 ob enih po polnoči
ustaviti in odložiti orožje. Tega
niso storili, ampak so celo po
dveh dneh in pol skupaj z esesov-
skimi enotami napadli Koroški
odred in Bračičevo brigado ter
jim prizadejali najmanj 182 smr-
tnih žrtev. S tem so prišli zunaj
zakona, Angleži pa so jih izročili
svojim zaveznikom - Titovim
partizanom na podlagi moskov-
ske deklaracije o vojnih zločin-
cih.

C. ZAPLOTNIK

Stanislav Klep

Narodno izdajstvo je nekaj izmišljenega

Stanislav Klep, odvetnik iz Kranja, je član skupine nekdanjih borcev NOV, kulturnih delavcev in drugih, ki se je doslej že večkrat spomnila žrtev boljševističnega nasi-
lja na naših tleh, posadila Lipo sprave na ljubljanskih Zalah (11. maja 1989), zavze-
la stališče, da je prihodnost slovenskega naroda v spravi med nekdanjimi vojnimi
in sedanjimi političnimi nasprotniki, in pred nedavnim predlagala deklaracijo o na-
rodni spravi, s katero predlaga, da se nasledniki partijske oblasti v svojem imenu
in v imenu slovenskega naroda opravičijo in za vse žrtve komunističnega in proti-
komunističnega gibanja izrečejo obžalovanje, da skupščinska komisija ugotovi
grobišča pobitih nasprotnikov in jih zaznamuje, imena in število žrtev ter osebne
odgovornosti za protipravna vojna in povojna dejanja, da se s slovesno izjavo za-
gotovi, da nihče tako na strani komunističnega in partizanskega kot na strani pro-
tikomunističnega in domobranskega tabora ne bo sodno ali administrativno kaz-
novan za protipravna vojna in povojna dejanja, da se s slovesno izjavo vsakemu
Slovincu na tujem zagotovi domovinska pravica, zlasti pa pravica prostega priho-
da v matično Slovenijo, da se tistim, ki so bili preganjani iz ideoloških razlogov mo-
ralno in materialno popravijo krivice, da se en dan junija poimenuje v Dan obžalo-
vanja (ali Dan krivde) v trajen spomin na najbolj tragične dni v slovenski zgodovi-
ni...

Gospod Klep, je sprava že doseže-
na?

"Zelo malo jih je, ki spravi
še nasprotujejo. Tisti, ki so
pred enim ali dvema letoma še
kričali, da z narodnimi izdajci
ni sprave, so morali uvideti,
da je narodno izdajstvo nekaj
izmišljenega in da pri tem, če
mislimo na protikomuniste, ni
šlo za izdajstvo. Velik del slo-
venskega naroda je bil protiko-
munistično razpoložen. So bili
to narodni izdajci? Ne, niso
bili, tudi oni so imeli radi do-
movino! Enote, ki so bile usta-
novljene v okviru domobran-
stva in nazadnje v okviru slo-
venske legije, so bile slovenske,
čeprav so imele nemško oro-
žje."

Kdo še nasprotuje spravi?

"Spravi nasprotujejo tisti, ki
nimajo čiste vesti. Ne zato, ker
bi bili proti spravi, ampak zara-
di tega, ker se bojijo kazni, ne
sodne, marveč bolj moralne.
Takšno moralno obsodbo pa
zaslužijo, ne samo tisti, ki so
zločine počenjali, ampak vsi, ki
so o zločinih molčali in še da-
nes molčijo. Naša skupina bor-
cev in kulturnih delavcev nima
namena zaostrovati vprašanja
obsodbe, zato predlaga, da
krivcev za zločine ne bi sodno
preganjali. Zdjaj, ko smo že vsi
skupaj stari, z mano vred, bi bi-
lo to nesmiselno, slovenski na-
rod pa ima pravico, da zve za
resnico. Naša skupina je iskala
resnico in jo še išče. Ugotovili
smo, da je bila vir vsega zla
ideologija marksizma in leni-
nizma. Znano pismo, povelje
Edvarda Karmelja Ivanu Mač-
ku-Matiji dne 1. oktobra 1942
pove vse, v njem je zapoveda-
no: "Duhovne v četah vse po-
streljajte, prav tako oficirje in
intelektualce ter zlasti tudi ku-
lake in kulaške sinove." V čem
tu lahko Slovenec vidi narod-
noosvobodilni boj? To je bil
ukaz, naperjen proti svobodi!
Na srečo se ni izvedel: intelek-
tualcev se ni dalo pobiti, prav
tako ne kulakov in kulaških si-
nov... Narodnoosvobodilni boj
je imel pomen predvsem tam,
kjer Partija še ni bila močna
(na Štajerskem, Primorskem,
Koroškem, v Prekmurju...),
medtem ko je v ljubljanskem
območju šlo pretežno za njen
oblastni boj."

Ali je možna sprava z vojnimi
zločinci?

"Da, možna je, tudi to so
ljudje. Na kakšne zločince pa
mislite?"
Predvsem na tiste, ki so še vedno
na spisku slovenske policije in bi
jih ob morebitnem povratku do-
mov aretirala?"

Ali so to res vojni zločinci?

"Ta spisek je sestavila bivša
komunistična oblast, za katero je
bil zločinec vsak, ki se ni hotel
pridružiti partizanom. V Slo-
venskem poročevalcu je, na
primer, pisalo, da se bo s smrt-

no obsodbo kaznovalo vsako-
gar, ki bi se hotel upreti zunaj
partizanske organizacije. To
kaže, da si je komunistična par-
tija že tedaj lastila monopol ne
samo nad slovensko narodno
zavestjo, ampak celo nad pravo
bojevat se."

Sprašujem natančneje: ali je mo-
goča sprava s tistimi, ki so zločin-
ci po mednarodnih merilih?

"Poslušal sem izjave nekate-
rih ljubljanskih univerzitetnih
profesorjev, ki menijo, da ni
mogoča. Jaz sem nasprotnega
mnenja. Zločince na nürnber-
škem procesu je obravnavalo
mednarodno sodišče, ker so
imeli na vesti zločine v razli-
čnih krajih in državah sveta. V
našem primeru ne gre za "med-
narodne zločine", zločini so bi-
li storjeni v glavnem v Sloveni-
ji, kjer ima slovenska država
pravico vse pomilostiti, ne da
bi kršila mednarodno pravo.
To je naša notranja, interna,
slovenska zadeva, v katero se
v primeru, če bi se slovenski na-
rod izkazal za velikodušnega,
ne bi vmešala nobena medna-
rodna organizacija."

Veliko ljudi je v vojnih in povoj-
nih letih preprosto izginilo, evi-
denca jih ne vodi ne med živimi
in ne med mrtvimi. Kje iskati po-
datke?

"Če bi hotela naša mlada
slovenska oblast s predsed-
stvom republike poiskati imena
in ugotoviti število pokončanih
v vojni in po njej, bi bilo treba
najprej iskati v župnijah, kjer
so skrbno vodili seznam roje-
nih in umrlih. Čeprav so to na-
logo kasneje prevzeli organi za
notranje zadeve in matični ura-
di, sem prepričan, da Cerkev še
vedno hrani nekatere doku-
mente in da bi rada ponudila
pomoč pri zbiranju podatkov."

"Kočevski Rog je naj-
pristnejši spomenik revo-
lucije. Je spomenik slo-
venske Hirošime in hkrati
spomenik, ki so ga mrtve
duše zgradile bolnim."

Sprava je najprej moralno de-
janje, nato tudi materialno. Kako
popraviti krivice ljudem, ki so,
denimo, ostali brez zemlje in pre-
moženja samo zato, ker so bili
med vojno na "nepravi strani"?

"To bi se dalo popraviti, vr-
niti premoženje ali plačati od-
škodnino, vendar dati takšno
pravico le neposredno prizade-
tim lastnikom, zakoncem in za-
koncem prvega dednega reda -
sinovom in hčeram. Če bi krog
razširili tudi na druge, bi pro-
blem tako zamotali, da ne bi
bil nikdar rešljiv. Mislim, da bi
to bilo tudi moralno sprejemlji-
vo."

Kako bi se po vašem mnenju dalo
urediti spominska znamenja in
ostalo simboliko? Kot vemo, ima-
mo zdaj le partizanske spomeni-

"Slovesnost na Rogu bo
zagotovo nekaj velikega,
ker bo na njej maševal
metropolit slovenske ka-
toliške cerkve dr. Alojzij
Šuštar in bo na njej govo-
ril tudi predsednik Repu-
blike Slovenije Milan Ku-
čan. Iz tega razloga in
zaradi podpore javnih
medijev bo ta slovesnost
za sto ali še večkrat pre-
kosila skromne in tihe
slovesnosti ob Lipi sprave,
vsaj na zunaj. Sloves-
nost na Rogu pa bo za
slovenski narod zgodovin-
ski dogodek le, če bo na
njej poleg pogreba mrtvih
dano zadoščenje tudi ži-
vim doma in na tujem, ki
jim je bila storjena krivi-
ca."

ke, ulice, šole in druge ustanove
se imenujejo le po zmagovalcih,
na spominskih znamenjih padlih
so izpisana le imena partizanov...

"Spomeniki, ki so posvečeni
izključno zmagovalcem, naj
ostanejo, prav pa bi bilo, če bi
vsaj na vseh večjih grobiščih,
kjer so našli smrt ljudje z "ne-
prave strani", postavili spomins-
ska znamenja. Ne velike spo-
menike, ampak le takšne, ki bi
nas spominjali in opozarjali. Iz
tega, kar mi zaupajo ljudje, kje
vse so še neodkrita grobišča,
sem spoznal, da so po sloven-
ski zemlji razsejani grobovi od
Mure do Tržaškega zaliva in da
je le malokateri narod storil to-
liko zla sam sebi kot prav slo-
venski narod."

Ker je sprava tudi iskanje
zgodovinske resnice, bo resnica,
ko bo znana, morala vplivati
tudi na spremembo nekaterih
imen. Jaz, pa ne samo jaz, ampak
še drugi, smo že zastavili
predsedniku Kučanu vpraša-
nje, ali je primerno, da se slo-
venska univerza še naprej ime-
nuje po Edvardu Karmelju.
Menim, da to ni primerno,
prav tako ne, da se ulica za Be-
žigradom v Ljubljani imenuje
po Hošimihu... To bo treba
urejati od primera do primera,
bilo pa bi krivično, če bi ves
partizanski vrh in vrh komuni-
stične partije označili za nečlo-
vskega. Poznam nekaj častnik-
ov partizanske vojske, ki se
jim lahko poklonim, ker so tu-
di tedaj, ko bi lahko uporabili
orožje in silo, ostali ljudje."

Predlagali ste deklaracijo o na-
rodni spravi. To je v bistvu slove-
sna izjava, ki nikogar (vsaj for-
malno) ne obvezuje...

"Slovesna izjava naj bi ime-
la celo večjo moč kot zakon,
kajti noben zakon, ki bi ga
sprejeli, ne bi smel biti v nas-
protju z izjavo. Oblast, ki izja-
ve ne bi mogla spoštovati in bi
njene obljube prelomila, bi mo-
rala odstopiti."

Kdo je dobil v Elanu kredit na črno?

STANOVANJSKA POSOJILA, ODOBRENA BREZ SKLEPA STANOVANJSKE KOMISIJE, PRI KOMERCIALNI IN HIPOTEKARNI BANKI LJUBLJANA POSLOVNA ENOTA LITJA

Zap. št.	Priimek in ime	DIN	DEM	Leto	Elan
1.A	ALJANČIČ UROŠ	400.000	8.039,54	1984	DA
		4.500.000	19.869,65	1986	DA
	SKUPAJ A	4.900.000	27.909,19		DA
1.B	ALJANČIČ MOJCA	4.500.000	19.869,65	1986	NE
	SKUPAJ A+B	9.400.000	47.778,84		
2.	AVBELJ DESANKA	300.000	6.029,66	1984	DA
		1.000.000	5.231,61	1986	DA
	SKUPAJ	1.300.000	11.261,27		
3.	ARH ANTON	10.000.000	4.258,39	1988	DA
4.	AMBROŽIČ MAKS	500.000	5.412,82	1985	DA
5.	ANKELE ALOJZ	1.500.000	20.071,11	1985	NE
6.A	BLEJČ IVANKA	500.000	12.901,03	1983	DA
		150.000	3.186,20	1984	
		700.000	10.730,94	1984	
		3.000.000	13.246,43	1986	
		2.500.000	6.404,37	1987	
		2.000.000	2.604,15	1987	
		5.000.000	3.088,39	1988	
		15.000.000	3.864,29	1989	
	SKUPAJ A	28.850.000	56.025,80		
6.B	BLEJČ JANKO	2.000.000	13.536,26	1986	NE
	SKUPAJ A+B	30.850.000	69.562,06		
7.	BULOVEC FRANC	500.000	6.155,45	1985	DA
8.	BOGOVIČ SONJA	300.000	5.842,05	1984	DA
9.	BOGATAJ MILAN	7.100.000	4.817,39	1988	DA
10.	BERNARD TONE	15.000.000	4.375,62	1989	DA
11.	BREJČ NUŠA	50.000.000	7.423,86	1989	DA
12.	COKAN ROZALJA	9.000.000	6.132,88	1985	DA
		9.000.000	10.030,43	1988	
	SKUPAJ	9.586.000	16.163,31		
13.	CHLEMENS DIETER	14.000.000	8.647,50	1988	DA
14.	ČRTALIČ NATASA	600.000.000	8.558,59	1989	NE
15.	ČRNILEC CIRIL	15.000.000	2.898,31	1989	NE
16.	ČIŽMAN TOMAŽ	12.000.000	14.111,00	1988	NE
17.A	ČADEŽ FRANC	2.000.000	13.536,26	1986	NE
17.B	ČADEŽ HELENA	15.000.000	8.871,07	1988	DA
	SKUPAJ A+B	17.000.000	22.407,33		
18.	ČUČNIK MILAN	1.000.000	13.380,74	1985	DA
		1.000.000	5.985,33	1986	
	SKUPAJ	2.000.000	19.366,07		
19.	ČUFER MARJA	100.000	2.124,13	1984	DA
20.	ČRTALIČ FRANCI	600.000.000	8.558,59	1989	DA
21.	DEŽMAN IVO	1.700.000	18.862,87	1985	DA
22.	DOBIDA FRANC	500.000	10.049,43	1984	NE
23.	DOLINAR ELIZABETA	1.100.000	5.754,77	1986	NE
24.A	DEBELJAK MATJAŽ	5.000.000	3.676,07	1988	NE
		800.000.000	11.428,57	1990	NE
	SKUPAJ A	805.000.000	15.104,64		
24.B	DEBELJAK VIDA	800.000.000	11.428,57	1990	NE
	SKUPAJ A+B	1.605.000.000	26.533,21		
25.	DEŽMAN JOŽE	500.000	2.207,73	1986	DA
26.	DOLENC TADEJ	40.000.000	8.186,22	1989	NE
27.A	FERK JULKA	500.000	12.901,03	1983	DA
		400.000	6.704,74	1984	
		300.000	6.372,41	1984	
		1.500.000	20.071,11	1985	
		1.000.000	5.118,56	1986	
		7.000.000	4.323,75	1988	
		20.000.000	5.152,39	1989	
	SKUPAJ A	30.700.000	60.643,99		
27.B	FERK MATJAŽ	2.000.000	9.869,40	1986	DA
		7.100.000	21.063,43	1987	
		5.000.000	3.776,07	1988	
		10.000.000	3.861,74	1988	
		500.000.000	21.008,42	1989	
	SKUPAJ B	524.100.000	59.579,06		
27.C	FERK BOŽIDAR	1.500.000	20.071,11	1985	NE
	SKUPAJ A+B+C	556.300.000	140.294,16		
28.	FRANKO JURJ	1.500.000	20.071,11	1985	NE
29.	GMAJNAR MATJAŽ	400.000	8.039,54	1984	DA
		150.000	2.514,27	1984	
	SKUPAJ	550.000	10.553,81		
30.A	GRAČNAR PETER	500.000	10.620,68	1984	DA
		25.000.000	4.830,52	1989	
	SKUPAJ A	25.500.000	15.451,20		
30.B	GRAČNAR MARJA	5.000.000	1.148,27	1989	DA
	SKUPAJ A+B	30.500.000	16.599,47		
31.	GAŠPREŠIČ PETER	7.100.000	4.817,39	1988	DA
32.	GASER BOŠTJAN	500.000	5.412,82	1985	DA
		800.000	4.151,92	1986	
		1.100.000	4.857,02	1986	
	SKUPAJ	2.400.000	14.421,76		
33.	GAŠPREŠIČ MILKA	2.500.000	10.819,86	1986	DA
34.	GORIČNIK METKA	250.000	2.773,95	1985	DA
35.	GERČAR MATEVŽ	2.000.000	11.970,50	1986	DA
36.	GLOBOČNIK MOJCA	4.000.000	16.599,05	1987	DA
37.	GRMIČ MARJA	3.000.000	3.897,20	1987	DA
38.	GORIČAN IVANKA	1.200.000	1.337,39	1988	DA
39.	GOLMAJER MAGDÁ	300.000.000	14.652,58	1989	DA
40.	GRADIŠAR JANEZ	200.000	4.248,27	1984	NE
		800.000	9.848,72	1985	
	SKUPAJ	1.000.000	14.096,99		
41.	GAŠPERSIČ ZALA	11.200.000	46.477,34	1986	NE
42.	HLADNIK MARJAN	300.000	6.029,66	1984	DA
		600.000	8.028,44	1985	
		2.100.000	6.865,79	1987	
	SKUPAJ	3.000.000	20.923,89		
43.A	HRIBAR FRANCKA	800.000	10.704,59	1985	DA
		1.000.000	5.890,12	1986	
		4.000.000	15.872,12	1987	
	SKUPAJ A	5.800.000	32.466,83		
43.B	HRIBAR JANEZ	600.000	8.028,44	1985	DA
		1.000.000	5.890,12	1986	
	SKUPAJ B	1.600.000	13.918,56		
43.C	HRIBAR ZDENKA	200.000	4.248,27	1984	NE
	SKUPAJ A+B+C	7.600.000	50.633,66		
44.	HROVAT FRANC	15.000.000	17.639,69	1988	DA
45.	JAKOPIČ BLAŽ	250.000	7.047,66	1983	DA
		500.000	10.620,68	1984	
		1.500.000	20.071,11	1985	
		2.000.000	6.655,89	1986	
	SKUPAJ	4.250.000	46.395,34		
46.	JEGLIČ TONE	250.000	6.450,51	1983	DA
		400.000	8.496,55	1984	
		500.000	8.390,93	1984	
		600.000	6.495,38	1985	
		1.000.000	5.985,33	1986	
		2.000.000	8.655,89	1986	
		4.000.000	13.077,70	1987	
		40.000.000	9.186,22	1989	
	SKUPAJ	48.750.000	66.728,51		
47.	JENŠTERLE MARJA	600.000	6.495,38	1985	DA
48.	JAGODIČ STANE	3.500.000	7.695,83	1987	DA
49.	JEREB VESNA	15.000.000	17.639,69	1988	DA

50.	JENKO FRANJO	2.000.000	13.536,26	1986	NE
51.	KODER PAVEL	250.000	7.047,66	1983	DA
		500.000	10.620,68	1984	
	SKUPAJ	750.000	17.668,34		
52.	KLINAR MIRO	150.000	3.870,31	1983	DA
53.A	KOČILA IVANKA	250.000	5.494,17	1983	DA
		200.000	4.248,27	1984	
		250.000	5.024,71	1984	
		10.000.000	3.861,74	1988	
		400.000.000	5.705,72	1989	
	SKUPAJ A	410.700.000	24.334,61		
53.B	KOČILA FRANJO	500.000	6.155,45	1985	NE
		1.000.000	5.985,25	1986	
		3.000.000	7.685,40	1987	
	SKUPAJ B	4.500.000	19.826,10		
	SKUPAJ A+B	415.200.000	44.160,71		
54.	KELIH NATASA	300.000	6.372,41	1984	DA
		300.000	5.028,55	1984	
	SKUPAJ	600.000	11.400,96		
55.	KRŽAN DANICA	250.000	5.024,71	1984	DA
56.	KERSNIK JANEZ	300.000	3.683,27	1985	DA
57.A	KNAVS ALOJZ	2.000.000	13.536,26	1986	DA
		15.000.000	8.122,29	1988	
	SKUPAJ	17.000.000	21.658,55		
57.B	KNAVS SLAVKO	50.000.000	5.187,35	1989	NE
	SKUPAJ A+B	67.000.000	26.845,90		
58.	KOČJANČIČ JAKOB	500.000	3.384,06	86	DA
59.	KOŠIR MAJDA	2.000.000	13.536,26	1986	DA
		5.000.000	3.776,07	1988	
	SKUPAJ	7.000.000	17.312,33		
60.A	KRIVIC JANEZ	300.000	3.693,27	1985	DA
		3.000.000	9.808,27	1987	
	SKUPAJ A	3.300.000	13.501,54		
60.B	KRIVIC JOŽA	3.000.000	9.808,27	1987	DA
	SKUPAJ A+B	6.300.000	23.309,81		
61.	KAPUS JAKA	1.000.000	5.189,91	1986	DA
62.	KRALJ NEVENKA	500.000	2.559,28	1986	DA
63.	KRMPOTIČ NEVENKA	4.000.000	14.983,59	1987	DA
64.	KOKALJ RUDI	7.100.000	4.817,39	1988	DA
65.	KRAVCAR MARKO	7.000.000	3.549,79	1988	DA
66.	KOVAČIČ ANTON	533.501	2.632,66	1986	DA
67.	KELIH JOŽE	7.100.000	4.817,39	1988	DA
68.	KONIČ MARJETA	86.000.000	25.086,90	1989	DA
69.	KAMENŠAK DARKO	77.000.000	22.461,53	1989	DA
70.	KNEŽEVIČ JADRANKA	290.000.000	23.742,03	1989	DA
71.	KOZIČ MIHAJLO	35.739.000	10.425,36	1989	DA
72.	KOROŠEC MARJA	250.000	5.310,34	1984	NE
		1.500.000	7.784,86	1986	
	SKUPAJ	1.750.000	13.095,20		
73.	KURALT JOŽE	2.000.000	38.947,03	1984	NE
74.A	KLOFUTAR JOŽE	1.000.000	5.231,61	1986	NE
74.B	KLOFUTAR MARJA	1.000.000	5.118,56	1986	NE
	SKUPAJ A+B	2.000.000	10.350,17		
75.A	KRALJ PAVEL	4.000.000	19.742,55	1986	NE
75.B	KRALJ ANICA	50.000.000	5.187,35	1989	NE
75.C	KRALJ MARJAN	200.000.000	10.504,21	1989	NE
	SKUPAJ A+B+C	254.000.000	36.164,11		
76.A	KRIČEJ BOJAN	500.000.000	40.934,54	1989	NE
76.B	KRIČEJ MOJCA	500.000.000	40.934,54	1989	NE
	SKUPAJ A+B	1.000.000.000	81.869,08		
77.A	KOS ANTON	600.000.000	29.305,16	1989	NE
77.B	KOS NUŠA	600.000.000	29.305,16	1989	NE
	SKUPAJ A+B	1.200.000.000	58.610,32		
78.	KOŠIR JURJ	300.000.000	10.161,75	1989	NE
79.	LUZGAR JANEZ	7.100.000	4.817,39	1988	DA
80.	LEGAT JANEZ	150.000	3.014,83	1984	DA
81.	LEGAT MARJAN	7.100.000	4.817,39	1988	DA
82.A	LUKANC STOJAN	500.000.000	39.752,81	1989	DA
		500.000.000	7.132,15	1989	
	SKUPAJ A	1.000.000.000	46.884,96		
82.B	LUKANC ALMIRA	500.000.000	24.420,96	1989	NE
	SKUPAJ A+B	1.500.000.000	71.305,92		
83.	LJUNIŠ SONJA	500.000.000	39.752,81	1989	NE
84.	LEŽAJA KAROLINA	500.000.000	24.420,96	1989	NE
85.A	LOTRIČ RAJKO	6.000.000	6.686,95	1988	NE
85.B	LOTRIČ MATJAŽ	15.000.000	16.717,39		

V Oljarici so kritični do nakupov pri "sosedih"

Kakovostno olje je v Avstriji dražje

Britof, 3. julija - Mercator-Oljarica Britof je na nedavnem kmetijsko živilskem sejmu v Novem Sadu, na katerem se je med drugim predstavila tudi vsa oljarska industrija v Jugoslaviji, dobila tri zlate kolajne za sončnično olje Cekin special, za olje Cekin, ki vsebuje 70 odstotkov sončničnega in 30 odstotkov repičnega olja, in za Konzum, v katerem je 80 odstotkov repičnega in 20 odstotkov sončničnega olja, ob vsem tem pa še kristalni šampionski pokal, najvišje priznanje, ki ga novosadski sejem vsako leto med drugim podeljuje tudi proizvajalcem olja.

Kranjska Oljarica je sicer doslej že dvakrat prejela podobno priznanje, visoke ocene in medalje dobiva tudi na drugih sejmih in razstavah prehrabnih izdelkov, vendar se letošnjih še posebej veseli. Prvič zato, ker novosadski sejem v Jugoslaviji le nekaj pomeni, prav tako tudi priznanje s tovrstnega sejma, drugič zaradi tega, ker vendarle upa, da bodo priznanja za kakovost vplivala na boljšo prodajo, predvsem pa na to, da se bo tudi marsikateri gorenjski potrošnik odrekel nakupu olja za mejo in se odločil za kranjski Cekin special, Cekin, Konzum... Da si to v tovarni olja v Britofu nadvse želijo, ni treba posebej poudarjati: v prvih štirih oz. petih letošnjih mesecih jim je prodaja v primerjavi z enakim lanskim obdobjem "padla" kar za 40

odstotkov, v gorenjskih trgovinah še nekoliko več. Na to je vplivalo posredovanje zvezne direkcije z oljem iz blagovnih rezerv, velika ponudba uvoženega in praviloma cenejšega olja v domačih trgovinah, pa možnost cenejšega nakupa v Beljaku, Celovcu, Borovljah in v drugih obmejnih krajih. Milan Novak, vodja komercialne v Oljarici, je nadvse kritičen prav do tovrstnih nakupov, ne zato, da bi, kot je dejal, ščitil Oljarico oz. slovenske proizvajalce in pihal na dušo kupcem, marveč zato, ker takšni nakupi kažejo, da so ljudje zelo pozorni na to, kakšno olje bodo nalili v motor svojega avtomobila, medtem ko jim je bolj malo mar, kakšno olje pijejo sami. Predstavnik Poslovnega sistema Mercator, katerega del je tudi Oljarica, so namrec ugotovili, da Avstriji prodajajo desetlitrsko "kantice" olja po 10 do 12 šilingov za liter le v obmejnih krajih, torej tam, kjer pričakujejo kupce iz Slovenije, da pa v notranjosti, na Dunaju, recimo, takšnega olja po takšni ceni ne prodajajo. Še več: kakovostno olje je v Avstriji precej dražje kot pri nas, od 22 do 27 dinarjev, zato tudi ni nenavadno, da ga sosedeje kar precej kupujejo v Sloveniji, kjer je, denimo, najbolj kakovostno sončnično olje po 16 do 17 dinarjev za liter. "Naši kupci, žal, še premalo cenijo kakovost olja in dejstvo, da je Jugoslavija ena redkih držav, ki ima sončnično olje," pravijo v Oljarici in poudarjajo, da se je nakup olja v obmejnih krajih že zmanjšal, saj je njihov Konzum v trgovinah od 14 do 14,40 dinarja za liter, medtem ko je onstran Karavank, kot smo že zapisali, od 10 do 12 šilingov.

Naj bo tako ali drugače: dobro je, da je konkurenca in da imajo kupci možnost izbire. Prav domača in tuja konkurenca sta veliki pripomočki, da so se slovenski oljarji sredi aprila odločili za prodajno akcijo in da so skupaj s "surovinami" in trgovci znižali cene. Akcijo, ki so jo sprva načrtovali samo za en mesec, so "raztegnili" na daljši čas, tako da se bo končala šele v teh dneh, verjetno 10. julija, ko bodo cene zamenjali z novimi, ki pa bodo še vedno nižje od cen, ki so veljale pred prodajno akcijo. Kako dolgo, je sicer težko napovedati, vendar verjetno ne dlje kot do jeseni, ko se bo začela proizvodnja iz nove letine sončnic in oljne repice. Če bi sodili po odkupni ceni pšenice in po uveljavljenih razmerjih med pšenico in oljnicami, potem bo olje zelo drago. V kranjski Oljarici skorajda ne verjamejo, da bi se to res zgodilo. ● C. Zaplotnik

V Oljarici so pred dvema mesecema dali na trg olje v novi embalaži, v litrski plastični steklenici - plastenki, ki predstavlja po vrednosti domala 17 odstotkov maloprodajne cene. Zanimivo je tudi to, da za zaporke na steklenicah odštejejo približno toliko, kot dajo za plače. So torej zaporki tako dragi ali delovna sila tako poceni?

Andrej Zupan pregleduje in popravlja molzne stroje

Od "presežka" do obrtnika

Kranj, 3. julija - Ko so na gorenjskih kmetijah začeli opremljati hleve s sodobnimi molznimi stroji in napravami, so v kranjski Slogi prvi prisluhnili kmetom in organizirali službo, ki je skrbela za pregled in vzdrževanje tovrstnih strojev. Po štirih letih delovanja v zadruzi je 1981. leta prešla pod okrilje Živinorejsko-veterinarskega zavoda Gorenjske in se zaradi preventivnih potreb preoblikovala v službo, ki je prevzela pregled in vzdrževanje molznih strojev in ostalih molznih naprav v vseh gorenjskih kmetijskih zadrukah. Denar za službo so zagotavljali zavarovalnica, zadruga, mlekarne, občinski intervencijski skladi in lastniki strojev.

Ko so letos podpisniki dogovora o financiranju službe sklenili,

da ni več potrebna, je Andrej Zupan, ki je dvanajst let pregledoval in vzdrževal stroje po gorenjskih hlevih, naenkrat postal "ekonomski presežek". Ker je presodil, da gorenjski kmetje takšno službo še vedno potrebujejo, se je odločil, da poskusi kot obrtnik. V zavodu so pokazali dosti razumevanja in so Andreju pod določenimi pogoji omogočili, da bo še naprej uporabljal, zdaj ne več kot delavec ŽVZG, ampak kot zasebnik, delavnico v prostorih ŽVZG in tudi del opreme in merilnih naprav. Naročila za pregled, vzdrževanje ali popravilo strojev sprejema na zavodu pa tudi doma, na Slapu pri Trziču.

Za zdravlje ljudi in živali

Vnetje vimena pri kravah (IV.)

Mastitis je vnetni proces mlečne žleze. Žlezni epitel se lahko okuži po treh poteh: skozi seskov kanal in cisterno (galaktogeno), po krvnih žilah (hematogeno) in po limbnem obtoku (limbogensko).

Najpogostejša je vsekakor infekcija skozi seskov kanal, ki je zavarovan z mehanično in bakterično bariero. To lahko mikrobi ob nepravilni moži ali po njej, ki je v praznem vimenu podtlak, tudi preskočijo. Naselijo se v cisterni, mlečnih kanalih in alveolah in se začno razmnoževati, kjer dražijo in poškodujejo tkivo, ki se odzove z vnetnim procesom. Poruši se bariera med krvnimi kapilarami in mlečnim parenhimom in mikrobi vdoro v krvna obtočila ter povzročijo splošno sepso. Drugi način okužbe je vnos mikrobnih povzročiteljev vnetja v vime s krvjo. Tako se največkrat pričenejo kolimastitisi. Bakterije prodrejo v vime s krvjo iz črevesja. Potek takšnega vnetja je praviloma dramatičen, konec pa lahko usoden za molznico. Podobno poteka lahko tudi klinični mastitis, pri katerem so bakterije našle v vime z limbnim obtokom. Ker pridejo mikrobi v obeh primerih naravnost v vime, potekajo ta vnetja zelo hitro, uspeh zdravljenja pa je negotov.

Povzročitelji vnetja vimena:

Mastitis povzročajo skoraj izključno mikrobi. Pogosti so primeri, ko je vnetje vimena posledica nepravilne strojne ali ročne molže, ali drugih travmatskih vzrokov. To so pomembni dejavniki, ki vplivajo na pogostnost izbruha vnetja vimena, vendar pa sami zase brez sodelovanja mikrobov ne morejo izzvati pravega vnetja vimena. Vnetje vimena lahko razdelimo tudi po vrsti mikrobnih povzročiteljev. Vsak mikrob lahko povzroči sleherno obliko kliničnega mastitisa. Na bakteriološki podlagi delimo mastitise v 5 skupin: kužna presušitev vimena (str. agalactiae), mastitisi, ki jih povzročajo drugi streptokoki, stabilokokni mastitisi, bacilarni mastitisi, mastitisi, ki jih povzročajo rikicije, glive, mikoplazme in nekatere vrste virusov.

Zadnji dve skupini dobivata vse večji pomen v kliniki vnetja vimena, kajti diagnostika je dokaj zapletena. Za klinično sliko glivičnega mastitisa je značilna visoka telesna temperatura obolele krave, znatno so spremembe v vimenskem parenhimu, splošno stanje pa ni posebno prizadeto. Mikoplazmatski mastitis pa ima za posledice popolno izgubo mleka, običajno brez drugih kliničnih znamenj. Znan je, da najpogostejše obolenjajo najboljše molznice v prvih treh laktacijah. Obolenost se poveča pri nepravilno hranjenih molznicah, ko naglo menjamo obroke hrane in se pojavljajo različne prebavne motnje. Povečano obolenost beležimo tudi pri vremenskih spremembah, poleti pri visokih temperaturah in naglem padcu zračnega pritiska. Med največje stresne faktorje prištevamo neprimerno oziroma nepravilno ročno in strojno molžo. Najpogostejše napake pri strojni molži so: nepravilni podtlak oziroma vakuum, prehitra ali prepočasn pulzacija, molža nepravilno pripravljena v vime in molža na prazno, oviran iztok mleka iz vimena in izrabljeni deli molznega stroja.

Mag. Dušan Likosar, dipl. veterinar

Prepoved sečnje

Republiška skupščina je na zadnji seji sprejela zakon o začasnih prepovedi sečnje v družbenih gozdovih in začasnih prepovedi prometa z družbenimi kmetijskimi zemljišči in gozdovi, ki so po vojni postali družbena lastnina z agrarno reformo, nacionalizacijo, zaplembami, arondacijami in drugimi odvzemi, in sicer zato, da bi do odločitve o vračanju zemljišč prejšnjim lastnikom in do priprave ustreznih zakonskih podlag zaščitila koristi prejšnjih lastnikov. Čeprav naj bi zakon predvidoma veljal do konca leta, ko naj bi skupščina sprejela zakonske podlage za vračanje "spornih" zemljišč, je bilo mogoče na seji slišati zelo različna stališča, ki so izražala predvsem nasprotja med zasebnim in družbenim gozdarstvom. Opozicija je skušala dokazati, da ni pošteno, da oblast gozdarjem kar čez noč jemlje delo in da bi bilo bolje, če bi v primeru pretirane in z gozdnogospodarskim načrtom neuskajane sečnje poostriili nadzor, vendar je ostro reagiral poslanec Slovenske kmečke zveze, kmet Ivan Dretnik, češ - kdo pa se je spraševal o pravičnosti, ko je bil prvotnim lastnikom gozd vzet kar čez noč, kdo bi jim dal odškodnino, kdo priskrbel nova delovna mesta...

Nesporno je, da bo začasna prepoved marsikateremu gozdnemu gospodarstvu v Sloveniji povzročila precej preglativ, vendar pa ni mogoče nasesti "argumentom", da bo nastala velika gospodarska škoda, če se v gozdovih, katerih lastništvo postaja v novih razmerah sporno, ne bo tako gospodarilo, kot se je doslej. Gozd namreč ni "hitro pokvarljivo blago" pa tudi republiška vlada se je zavarovala in je v zakon zapisala, da morajo gozdnogospodarske organizacije izvajati sečnjo, če je drevje napadeno od lubadarjev in ostalih podlubnikov in v primeru naravnih ujm. ● C. Zaplotnik

Kmetje iz okolice Brda zbirajo podpise

So bile pogodbe sklenjene pod pritiskom?

Kranj, 5. julija - Kmetje iz vasi Predoslje, Suha, Breg, Kokrica in Bela, nekdanji lastniki gozdov in obdelovalnih zemljišč v protokolarnem objektu Brdu, so na pobudo dveh kmetov s Suhe in iz Predoselj začeli s podpisovanjem vloge, s katero so (še pred podpisovanjem) seznanili tudi predsednika republiškega in občinskega izvršnega sveta ter Slovensko demokratično zvezo. V vlogi ugotavljajo, da ni več razlogov za to, da bi bili gozdovi, ki so bili kmetom odvzeti ob zadnji širitvi, še naprej gozdovi s posebnim namenom, in zahtevajo, da se razveljavijo pogodbe, ki so bile sklenjene med kmeti in novimi lastniki, predvsem zato, ker naj bi bile menjalne in kupoprodajne pogodbe sklenjene pod nevdržnim psihološkim pritiskom. Navajajo, da je bilo kmetom v začetku obljubljeno, da se lastništvo gozdov ne bo spreminjalo in da naj bi "zaradi zavarovanja posebnih namenov dovolili postavitev ograje". Brdska uprava naj bi s tem, ko je kmetom dovoljevala dostop do svojih parcel skozi vrata v ograji v določenih dneh in urah izvajala nad njimi psihološki pritisk, ki naj bi - kot navajajo - trajal, kmetje niso klonili in pristali na zamenjavo zemljišč ali na plačilo odškodnine. Razveljavitev pogodb med kmeti in novimi lastniki je po njihovem mnenju potrebna tudi zato, ker so nekateri za zamenjavo dobili zemljišča, ki so bila sicer tedaj splošno ljudsko premoženje, po vojni pa nacionalizirana in jih bodo nekdanji lastniki lahko zahtevali nazaj. ● C. Z.

Mešetar

V hranilno kreditni službi Hmezadove Agrine v Žalcu obrestujejo vpogledne in vezane vloge takole:

vrsta denarne zadeve	letna obrestna mera	prispis obresti
vloga na vpogled	33 %	mesečni
vezava nad 3 mesece	35 %	mesečni
vezava nad 6 mesece	37 %	mesečni

Kakšna bo letos odkupna cena pšenice in oljne ogrščice? Po dolgotrajnem usklajevanju je republiški izvršni svet sklenil, da bodo pridelovalci letos za kilogram pšenice prvega kakovostnega razreda prejeli 2,50 dinarja, za pšenico druge kakovosti pa 2,40 dinarja. Za tretjerazredno pšenico je sicer predvidena odkupna cena 1,50 dinarja za kilogram, vendar je po mnenju upravnega odbora Zadrugne zveze Slovenije cena tako nizka, da se pšenice ne bo splašalo prodajati, ampak bo bolje, če jo bodo kmetje pokrmili živini. Da je pšenica prvega kakovostnega razreda, bo tako kot druga leta treba dokazati.

Kako so v Sloveniji prišli do takšnih odkupnih cen? Upoštevali so izračun zveznega sekretariata za kmetijstvo, da so letošnji stroški pridelave pšenice 2,05 dinarja za kilogram, pa tudi zaščitno ceno, dejstvo, da so stroški pridelovanja v Sloveniji za približno 20 odstotkov višji kot v zitorodnih pokrajinah, in tržno ceno, ki na borzi v Novem Sadu znaša 1,70 dinarja za kilogram. Odkupna cena pšenice je v Sloveniji višja od zaščitne, razlika pa bodo pokrili iz sredstev blagovnih rezerv in sklada za pospeševanje kmetijstva.

Odkupna cena oljne ogrščice je 3,86 dinarja za kilogram. Neva Žibrik s Kmetijskega inštituta Slovenije je izračunala, kakšna je v Sloveniji gospodarnost pridelovanja črnega ribeza. Ker ga pridelujejo tudi v nekaterih gorenjskih krajih, predvsem v Gorjah in okolici, objavljamo nekatere podatke. Po aprilskih cenah se stroški pridelave črnega ribeza ob predpostavljani intenzivnosti okrog 3 kilograme na grm oz. okrog 6000 kilogramov na hektar gibljejo okrog 111.200 dinarjev na hektar oz. 17,65 dinarja za kilogram. Ker mnogi ne dosegajo predpostavljene pridelke na grm oz. na hektar (statistično povprečje za zadnjih pet let je nižje od 2800 kilogramov na hektar), so - razumljivo - vsakokrat nezadovoljni z odkupno ceno. Za primerjavo zapišimo, da je v državah Zahodne Evrope odkupna cena za kilogram ribeza od 2 do 2,5 marke, v sosednji Avstriji, na primer, pa med 12 in 16 šilingi.

V Kmetijskem inštitutu Slovenije ugotavljajo, da osnovni problem ni v ceni, ampak v prenikih pridelkih, kar je posledica neprimernosti sort, neprimerne rajonizacije (pozebne lege), nepopolne tehnologije, nedoslednega varstva pred boleznimi in škodljivci...

Iz (kmetijske) preteklosti

Ne železo, ampak tobak!

V jeseniški občini so naredili veliko napako, ko so se odločili za gradnjo nove elektrokralne na Koroški Beli. Ne samo to, da železarna ne sodi v ozko alpsko dolino in da ima železarna zdaj nečesa (denarja) premalo in drugega (delavcev) preveč, premalo so tudi pobrskali po zgodovini, v kateri je kar nekaj dokazov, da so na Jesenicah idealni pogoji za pridelovanje tobaka. Zanesljivi viri iz 1953. leta navajajo, da da je poskusni nasad tobaka, ki ga je leto prej pri Sv. Križu nad Jesenicami "odgojila" Tobačna tovarna Ljubljana, uspel tako odlično, da se je podjetje odločilo za plantažni nasad. Kmetje so v začetku poskusno sajenje tobaka nezaupljivo opazovali in izrekli na njegov rovaš marsikatero pikro. Nasadu na tisoč metrov nadmorske višine so še čudili izletniki, hvalili so ga strokovnjaki, poskusne cigare iz jeseniškega tobaka pa so se menda dobro prodajale tudi na tujem trgu... Nasad je bil tako brezmejno in nedvoumno perspektiven, da je krajevni kronist pred 37 leti zapisal, kako bodo mnogi že prihodnje leto namesto rži in krompirja, ki slabo uspevata, raje pridelovali tobak.

Natančnost pa taka!

Koloradski hrošč je bil v časih, ko v kmetijstvu še niso poznali toliko raznovrstnih škropliv, kot jih zdaj, prava nadlega, in da so ga po krompiriških uničili, so bile potrebne politično-zbiralne nabilne akcije, ki so jih vodili ljudski odbor in prizadevni "frontovci". Kot kaže, so bili v akcijah zelo natančni. Ko prebiramo poročilo o stanju koloradskega hrošča v kranjskem okraju leta 1953, ugotovimo, da so zbiralci nadleže našli na 119 parcelah skupne velikosti 31,7 hektara natanko 1681 hroščev, 309 ličink in 3045 jajčec! Poročilo tudi navaja, da so najmanj zavzeto nabirali hrošča v Poljanski dolini, kjer je bil največji delež okuženih krompirišč, pa na območju občine Smednik in Žireh, kjer so se celo uprli, da bi kupili škroplilnico, s katero bi zatrli nevarnega "koloradarja".

Namerno ali nenamerno jodlanje?

Pozimi 1953. leta so imeli pri Sv. Ani nad Trzičem visok obisk. Predsednik Tito se je skupaj z gosti namenil na lovišče pod Ljubeljem, kjer naj bi se zadrževalo okoli 30 svetovno redkih kozorogov, med njimi tudi stavec, zrel za odstrel. Že so bili pri krmišču, v neposredni bližini divjadi, ko sta se pridržala po begunjskem planu dva neznanca smučarja in z glasnim jodlanjem preplašila živali. Poročilo ne navaja, ali je bilo jodlanje namerno ali nenamerno, niti tega, ali sta neznanca smučarja pozneje postala - (varnostnikom) "znana"!

Nov izziv Dušanu Mravljetu

Tek po kitajskem zidu

Supermaraton, dolg 500 kilometrov, razdeljen na 7 etap, bo mednarodno zelo odmeven. 26 najboljših, posebej izbranih supermaratoncev sveta, bo teklo v dobrodelne namene: za kitajske prizadete otroke in za humanitarne organizacije iz držav, iz katerih prihajajo.

Stražišče, 3. julija - Začetek teka po kitajskem zidu bo 24. avgusta, organizirajo pa ga Angleži in Američani. Nagradni sklad bo 2 milijona dolarjev, ki pa bo šel izključno v dobrodelne namene. Milijon dolarjev gre za prizadete otroke na Kitajskem, drugi milijon, ki bi ga sicer razdelili med najboljše, pa bo vsak tekač namenil dobrodelnim organizacijam v svoji državi. Dušan, če bo med dobitniki nagrad, bo denar prispeval Zvezi za šport in rekreacijo invalidov Jugoslavije. Dušan Mravlje bo tek v copatah Planike, ki mu je že doslej uspešno izdelala posebno tekmovalno obutev.

Več o načrtih in letošnjih uspehih Dušana Mravljeta boste lahko prebrali v torkovem Gorenjskem glasu. Tokrat povejmo le to, da odhaja jutri skupina kranjskih supermaratoncev na znani 53 kilometrov dolg tek v Pistojo pri Firencah, kjer so doslej Kranjčani uspešno nastopali in so jih na ta tek Italijani tudi posebej povabili. V Italijo gredo, razen Dušana Mravljeta, še Marko Dovjak, Pavel Močnik, Dušan Hribernik, Franc Kaučič in Behek iz Medvod. Dušan pravi, da je nastop na tem teku napor, pa tudi užitek. Italijani so izredni organizatorji, gostoljubni, skratka ljudje, ki znajo ceniti in nagraditi športnika. ● J. Košnjek

Uspešna sezona kegljačic kranjskega Triglava - Zadnja sezona je bila za kegljačice Triglava iz Kranja zelo uspešna. Zmagale so v republiški kegljaški ligi, postale pa so tudi zmagovalke slovenskega kegljaškega pokala. Razen tega so se uvrstile v četrtfinale zveznega pokala, kjer pa so v prvem dvoboju s celjskim Emom, kasnejšim zmagovalcem, zgubile. Kljub temu je uvrstitev v četrtfinale velik uspeh. Na sliki kegljačice Triglava Ema Zajc, Marjana Zore, Slavka Pirc, Marija Čej, Slavica Glivar, Milena Ristič in trener Milan Stucin. Manjkata Silva Fleischmann in Pavla Šorn. Zdenka Gašperin in Mojca Kern pa sta nehali igrati. ● J. Košnjek, slika G. Šinik

V Komendi

Pokalne konjske dirke

Komenda, 6. julija - V nedeljo, 8. julija, ob 15. uri bo Konjeniški klub Komenda organiziral na hipodromu v Komendi pokalne tekme v preskakovanju zaprek. Na sporedu bo troje tekmovalj v kategoriji mlajših konj na ovirah, visokih 1,2 metra in kategoriji starejših konj z 1,2 in 1,4 metra visokimi ovirami ter ameriškim barazem. Proge bodo klasične z dvajsetimi ovirami. Prijavljenih je 40 tekmovalcev. To je zadnja tekma pred državnim prvenstvom. ● D. Papler

Smučarski skoki

Žirovničani in Tržičani

Žirovnica, 24. junija - Na 30-metrski skakalnici v Žirovnici je tekmovalo 72 pionirjev iz devetih slovenskih klubov in gostje iz Harachowa na Češkoslovaškem. Med mlajšimi do 13 let so bili najboljši Tržičani, med starejšimi do 15 let pa Žirovničani, ki imajo sedaj nov skakalni klub Stol. Odcepili so se od matičnega društva Partizan.

REZULTATI - mlajši pionirji: 1. Stegnar 188,5, 2. Grosar 179,6 (oba Tržič), 3. Havel (Harachow) 178,2, 4. Klemen Eržen (Tržič) 177,2, 5. Hlava (Harachow) 176,7 itd.; starejši pionirji: 1. Anže Zupan (Stol) 202,1, 2. Mohorič (Tržič) 198,4, 3. Kokalj (Stol) 186,0, 4. Kepic (Ihan) 182,4, 5. Rakovec (Triglav) 179,2 itd. ● M. Gašperin

Naporen teden Franca Peternela

Z zmaja na strelišče

Kranj, 1. julija - Franc Peternel mlajši iz Kranja, bolj znan kot odlični strelec s pištolo, je že nekaj časa predvsem zmagar. Je član naše reprezentance na 7. evropskem prvenstvu v Kranjski Gori, kjer se je edini od naših uvrstil v finale, kjer tekmuje 40 najboljših.

Konec tedna, ko so imeli zmagarji prosto, se je Franci skupaj s svojim očetom, soimenjakom, večkratnim državnim prvakom in udeležencem olimpijskih iger, udeležil republiškega prvenstva v streljanju z malokalibrskim orožjem po mednarodnem programu. Francijev nastop je bil uspešen. Dvakrat je bil prvi, njegov oče pa dvakrat drugi. S hitrostno pištolo je dosegel 570 krogov, njegov oče pa krog manj, Kranj pa je bil ekipno po njuni zaslugi drugi. Peternela sta bila najboljša tudi v standardni malokalibrski pištoli. Franci je zbral 559 krogov, oče Franc pa je dosegel enak rezultat, Kranj pa je bil tudi tu ekipni zmagovalac. Franc Peternel starejši je bil dober tudi v revolverju, kjer je dosegel 529 krogov in tretje mesto. ● J. K.

Uspeh najmlajših plavalcev Triglava

Zmaga na Reki

Pionirji in pionirke Plavalnega kluba Triglav in Kranja so junija uspešno nastopali na dveh kakovostnih plavalnih tekmovanjih na Reki in v Krškem. Bili sta sredi junija. Na Reki je nastopilo 250, v Krškem pa nad 500 jugoslovanskih plavalnih upov.

Kranj, junija - V Krškem so tekmovali mlajši pionirji iz 14 slovenskih klubov in iz Plavalne šole Zagreb, med udeleženci pa so bili tudi plavalci kranjskega Triglava in Radovljice iz Radovljice. Razdeljeni so bili v skupine: mlajši pionirji A (rojeni leta 1979), mlajši pionirji B (rojeni leta 1980) in mlajši pionirji C (rojeni leta 1981 in mlajši), mlajše pionirke A (rojene leta 1980), mlajše pionirke B (rojene leta 1981) in najmlajše v skupini C. Objavljamo najboljše uvrstitve gorenjskih plavalcev.

Med mlajšimi pionirji A sta bila Kranjčana Jure Legač in Boštjan Košir na 50 metrov delfin osmi in deveti, na 50 metrov hrbtno so se od šestega do desetega mesta zvrstili Kranjčani Blaž Noe, Andrej Škunca, Klemen Dovžan in Klemen Podvršek, Radovljčan Blaž Praprotnik pa je bil 23., na 50 metrov kravl sta bila Kranjča-

na Blaž Hribar in Andrej Skunca tretji in šesti, na 50 metrov prsno pa je Blaž Hribar zmagal, Damjan Marušič pa je bil tretji. Med mlajšimi pionirji B je bil na 50 metrov delfin Andrej Pirc tretji, na 50 metrov hrbtno je bil Radovljčan Tomaž Justin tretji, Kranjčana Gregor Šmitek in Andrej Pirc pa sedmi in deseti, na 50 metrov kravl je bil Tomaž Justin (Radovljica) 13., Tevž Suhadolnik (Triglav) pa 17., na 50 metrov prsno je bil Tevž Suhadolnik osmi, Gregor Šmitek (oba Triglav) pa 17. Najboljše gorenjske uvrstitve med mlajšimi pionirji C je bil na 50 metrov kravl Blaž Gašperlin tretji, na 50 metrov prsno pa je zmagal, medtem ko je bil Radovljčan Jan Jenko sedmi. Med mlajšimi pionirkami A sta bila Kranjčanki Špela Butina in Polona Peternelj 12. in 13. na 50 metrov delfin, na 50 metrov hrbtno sta bili Triglavanki Mira Dmitrovič in Petra Omejc sedma in

deveta, na 50 metrov kravl pa pa sta bili najboljši Gorenjski Kranjčanki Polona Peternelj in Špela Butina na 12. in 14. mestu. Med mlajšimi pionirkami B na 50 metrov hrbtno drugo in peto mesto Alenke Sušnik in Eve Potočnik, na 50 metrov kravl četrto mesto Eve Potočnik, na 50 metrov prsno pa zmagala Alenke Sušnik. Na 50 metrov prsno so med mlajšimi pionirkami A dobro plavale Petra Omejc, Mira Dmitrovič in Tjaša Novak, ki so bile druga, peta in šesta. Med mlajšimi pionirkami C nismo imeli zastopnikov.

Na Reki, na mitingu Primorje 90, pa je Triglav med pionirji B (pionirji, rojeni 79 in 80, ter pionirke, rojene 80 in 81) med 19 klubi zmagal s 195 točkami (pionirji so jih zbrali 91, pionirke pa 104) pred Plavalno šolo Zagreb (191 točk), Ljubljano (130 točk, Primorjem Riječko banko (116) itd. Najboljše

kranjske uvrstitve so bile naslednje: zmaga v štafeti 8-krat 50 metrov (štirje pionirji in štiri pionirke), za katero so plavali Blaž Noe, Mira Dmitrovič, Damjan Marušič, Petra Omejc, Blaž Hribar, Špela Butina, Andrej Škunca in Polona Peternelj, peto mesto Polone Peternelj na 100 prosto, drugo in četrto mesto Blaža Hribarja in Andreja Škunca na 100 prosto, tretje mesto Mire Dmitrovič in peto mesto Damjana Marušiča na 50 prsno, peto in deveto mesto Petre Omejc in Sanel Piškurja na 50 delfin, drugo in sedmo mesto Mire Dmitrovič in Petre Omejc ter tretje in sedmo mesto Blaža Noa in Klemen Podvrška na 50 hrbtno ter drugo mesto kranjske šatefe 8 krat 50 metrov prosto, za katero so plavali Aleks Radosavljevič, Polona Peternelj, Andrej Škunca, Špela Butina, Sanel Piškur, Mira Dmitrovič, Blaž Hribar in Petra Omejc. ● J. Košnjek

Pionirski atletski tekmovanja na Jesenicah in v Kranju

Stankov memorial

Jesenice, junija - Učitelji telesne vzgoje na Jesenicah že vrsto let organizirajo atletsko olimpiado za učence in učenke od 1. do 4. razreda. Leta 1989 pa so se v ŠSD Tone Čufar dogovorili, da bodo tekmovalje poimenovali po prezgodaj umrlem učitelju telesne vzgoje Stanku Smoleju, športniku in vrhušnem smučarskem skakalcu. To pobudo so sprejeli vsi učitelji telesne vzgoje v jeseniški občini. Olimpiada ima sicer tekmovalni značaj, je zapisal aktiv učiteljev telesne vzgoje na Osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah, vendar je poslan-

stvo športa tudi rojevanje novih tovarištev, prijateljstva in športnega bodrenja sošolca, šole. Športni duh naj se vrne na igrišča, tudi v opomin odraslim. V teku na 60 metrov so bili najhitrejši Edisa Pivač (Koroška Bela), Goran Trivič (Prežihov Voranc), Simona Rozman (Tone Čufar), Marko Popak (Koroška Bela), Valerija Lavtižar (Kranjska Gora), Uroš Vidmar (Prežihov Voranc), Barbara Koselj in Andraž Zupan (Žirovnica). V teku na 400 metrov so zmagali (po razredih pionirke in pionirji) Jasmina Hercegovac (Tone Čufar), Mi-

ha Zbontar (Koroška Bela), Tanja Žerjav (Kranjska Gora) in Marcel Radman (Žirovnica), v teku na 600 metrov pa Valerija Lavtižar (Kranjska Gora), Miha Šfiligoj (Mojstrana), Edisa Grgič (Koroška Bela) in Rok Škerbec (Žirovnica). V metu žogice so zmagovalci olimpiade Žaklina Stefanovič (Prežihov Voranc), Franko Ajderič (Prežihov Voranc), Ana Brojan in Dragan Grujič (oba Mojstrana), Barbara Omrzel (Tone Čufar), Jernej Žanski (Mojstrana), Edisa Grgič (Koroška Bela) in Aleš Pančur (Prežihov Voranc). Skakali so tudi v daljavo z zaletom. Zmagali so Ziva Fabjan (Tone Čufar), Gašper Habjančič (Prežihov Voranc), Tanja Kern (Tone Čufar), Tilen Mandeljc (Žirovnica), Eva Pušnik (Tone Čufar), Anže Mlakar (Koroška Bela), Medeja Košir (Prežihov Voranc) in Uroš Tajnikar (Žirovnica). ● J. Košnjek

čurja. Senčursko ŠSD je tudi zmagalo z 9675 točkami, vsa priznanja (najboljšim trem v posameznih disciplinah so bile podeljene kolajne, zmagovalne ekipe - med pionirkami domačini, med pionirji pa Prešernova šola iz Kranja) pa je podelil Matej Fister. Med pionirkami so zmagale Mojca Drnovšek (Simon Jenko) na 60 metrov, Branka Lasič (Lucijan Seljak) na 300 metrov, Irena Fister (Senčur) na 1000 metrov, Simon Jenko v štafeti 4 krat 100 metrov, Marcela Umnik (Senčur) v skoku v daljino, Tatjana Petrič (Lucijan Seljak) v skoku v višino, Darja Martinjak (Senčur) v suvanju krogle in Petra Novak (Senčur) v metu žogice. Ekipno je zmagal Senčur s 5075 točkami pred Preddvorom 3600 točk, Francetom Prešernom 3215, Lucijanom Seljakom 2790 itd. Med pionirji pa so zmagali Andrej Tepina (Preddvor) v teku na 60 metrov, Boštjan Stirn (France Prešeren) v teku na 300 metrov, Robi Lamovšek (Lucijan Seljak) v teku na 1000 metrov, Bratstvo in enotnost v štafeti 4 krat 100 metrov, Tomaž Juvan (Lucijan Seljak) v skoku v daljino, Milan Janjič (France Prešeren) v skoku v višino, Gorazd Zupanc (Senčur) v suvanju krogle in Robi Grujič (Matija Čop) v metu žogice. France Prešeren je zbral 5510 točk, Bratstvo in enotnost 4620 točk, Senčur 4600 točk, Preddvor 4425 točk itd. Senčur je v 9675 točkami skupni zmagovalac pred Prešernovo šolo 8725, Preddvorom 8175, Lucijanom Seljakom 7190 itd. ● U. Čadež

Vaterpolski klub Triglav Kranj

Člansko moštvo v novi sezoni starta na prvo mesto

Kranj, 4. julija - Člansko moštvo vaterpolskega kluba Triglav iz Kranja je v sezoni 1989-90 že petič igralo v prvi A zvezni vaterpolski ligi. V play outu so se za obstanek v ligi na dve dobljeni tekmi borili z reškim Primorjem. Tekmo na Reki so izgubili, v domačem letnem bazenu pa so igrali drugo tekmo neodločno. Tako so izpadli iz prve A lige. Torej jim ni uspelo, da bi se obdržali v elitni družini jugoslovanskih klubov. V sezoni 1990-91 bodo spet igrali v I B zvezni vaterpolski ligi in bodo startali na prvo mesto, ki jih spet pripelje v prvo A ZVL.

V članski ekipi VK Triglava so nastale spremembe. Trener Bruno Silič iz Splita je še vedno trener prvega moštva. Iz ekipe so odšli Drnasini, Marinič in Krivokapič. Od domačih, doma vzgojenih igralcev, ostanejo vsi. Krištof Štromejer, ki je bil že član zagrebške Mladosti Coning se je zopet vrnil v svoj matični klub Triglav. Ostane tudi Šimiša Tukič, k Triglavu pa je že v prvem prestopnem roku prišel Mate Jurčević igralec Jadran Koteksa in Mornarja Adria Color (oba Split).

Kot smo že zapisali, je v novi sezoni cilj članskega moštva ponovna osvojitve prvega mesta v I B ZVL, kar je tudi direktna uvrstitev v I A ZVL. V sezoni 1990-91 si s članskim moštvom pri VK Triglavu želijo ustvariti ogrodje ekipe, ki bi nato igralo v I A ZVL v domačem olimpijskem bazenu, ki se gradi. V sezoni 1991-92 bodo tako skušali v bazenu igrati enakovredno vlogo z ostalimi v I A ZVL.

Trener Bruno Silič je postal tudi šef klubskega štaba. Narejen je program dela za naslednja tri leta. Največji poudarek je na vzgoji domačih igralcev. Delo z mladimi je spet prevzel Rado Čermelj, s čimer bo skušal spet doseči in ponoviti tiste upehe, ki jih je imel že pred leti v državnem mladinskem in kadetskem merilu. ● D. Humer

V Škofji Loki

Pionirski nogometni turnir

Škofja Loka, 6. julija - Jutri, 7. julija, ob 14.30 se bo na nogometnem igrišču v Puštalu začel mednarodni pionirski nogometni turnir. Razen domačinov, pionirjev LTH, bodo sodelovali še koroški pionirji iz Sel in Bistrice v Rožu. ● P. Pokorn

Zmaga v Senčur

Kranj, junija - Nad 200 pionirjev iz desetih osnovnih šol se je udeležilo občinskega prvenstva Šolskih športnih društev v atletiki za starejše pionirke in pionirje. Prvenstvo je organiziralo ŠSD z Osnovne šole Janko in Stanko Mlakar iz Sen-

Tenis

Barbara Mulej državna prvakinja

Kranj, 3. julija - Po izjemnem uspehu najboljše kranjske tenisačice Barbare Mulej na turnirju v Milanu ta kranjska igralka nadaljuje z uspehi. V Zagrebu je osvojila naslov mladinske državne prvakinje.

Pravzaprav ni imela večjih problemov. V finalu je premagala leto dni starejšo Splitčanko Palaversičevo, gladko s 6 : 1 in 6 : 3. Barbara bo zanesljivo nastopila na bližnjem evropskem mladinskem prvenstvu v Zagrebu. Med fanti pa je bil najuspešnejši slovenski igralec, prav tako Kranjčan, Klevišar, izločen v osmini finala. Premagalec ga je kasnejši zmagovalac Srdanovič.

V Ljubljani pa je bil odprti turnir veteranov Alpe Jadran, na katerem je igralo nad 100 tenisačev iz Avstrije, Zvezne republike Nemčije in Italije. Na turnirju so igrali tudi nekateri kranjski tenisači. Najbolje se je izkazal nekdanji igralec in trener namiznega tenisa, sedaj pa vedno boljši tenisač, Mirko Janškovec, ki je zmagal med člani nad 45 let. ● J. K.

KO PRIDE POLETJE...

Dočakali smo prvi poletni dan, kar težko preživeli prvi vročinski val, večina je menda že doživela regres za dopust, srečneži se odpravljajo na morje, najšrečnejši pa se tam že veselo namakajo.

Poletje je čuden čas. Strašno težko ga dočakamo, potem pa ves čas samo stokamo, kako se od grozne vročine še živeti ne da, kaj šele delati. Spomladi na veliko načrtujemo, česa vsega se bomo poletni lotili, kam vse se podali, potem pa poletje mine tako hitro, da še na dopust komaj utegnemo. A kot kaže, si kljub načetemu standardu poletja brez morja skoraj ne moremo zamisliti.

"Kako boste preživeli poletje?", smo spraševali mimoidoče na kranjskih ulicah. Takole so odgovarjali:

Nina Pajovič: "Še en teden bom delala v zavarovalnici, da zaslužim nekaj denarja."

Nato grem za deset dni na morje in avgusta najbrž še enkrat s fantom. Potem bo pa tako spet šola.

Ela Breznik: "Sem upokojenka in bom kar doma. Mož ima sklepno revmo, zato ne moreva na morje. On bo šel v Toplice, a sam, ker mora plačati iz svojega žepa, za dva je pa predrago."

Janez Pušavec: "Preživel ga bom času primerno. Na

● T. Jurjevec, Foto: G. Šinik

morje nameravam šele septembra, v posezoni, ko je ceneje. Do takrat pa seveda služba."

Marta Lalič: "Ta teden sem še v službi, potem pa grem za štirinajst dni na morje."

Poleg tega nimam kakšnih posebnih načrtov."

Mojca Tancar: "Letos nam ni uspelo urediti dopustovanja v okviru podjetja in smo se morali znajti sami."

Najprej gremo za pet dni v Atomske Toplice, nato pa za sedem dni na Korčulo. Potem bomo pa planinarili, kot vsako poletje. Zdaj smo bili že na Stolu, v načrtu pa imamo Triglavsko jezero."

● T. Jurjevec, Foto: G. Šinik

Utrip časa

Marsikdo rad lista stare časopise. Iz porumenelih listov puhti vonj po starosti, iz zapisov na njih pa veje duh časa, v katerem so nastali. Oživijo dogodki, kraji in ljudje. Imeniten občutek potovanja skozi čas...

Včasih so lahko zapisi v starih časopisih, brani v večjim časovnim zamikom, celo zabavni ali vsaj zanimivi. Poglejmo, kaj so ljudje brali v "Gorenjcu" pred desetimi, dvajsetimi, tridesetimi... celo osemdesetimi leti:

(Glas, glasilo SZDL, junija 1980):

Nekaj naslovov: *Ce hočeš ali ne, pri nas te vedno stisne, Vzroke poznamo, programa še ne. Višji davki, višje cene, Smrt inflaciji, svoboda napredku...*

(Glas, glasilo SZDL, junija 1970):

"V soboto dopoldne je prišlo na Bled 500 delavcev agencij firme Philips. Pri glasbenem paviljonu v parku pod hotelom Jelovica so jim blejski turistični delavci pripravili prijeten sprejem..." Oh, kako lepo se je začelo. Kakšna škoda, da temu zgledu niso sledile še druge multinacionalke. Če bi takole obiskale vse turistične postojanke naše lepe domovine, bi bilo z našim turizmom čisto drugače...!?"

(Glas Gorenjske, glasilo SZDL, junija 1960)

Pometanje pred lastnim pragom ali dokaz, kako je bil Glas že pred tridesetimi leti cenjen pri Gorenjcih:

Nekdo kliče po telefonu v redakcijo: "Ali je tam porodnišnica?" Nekdo od novinarjev, ki je bil pri telefonu:

"Ne, tu Glas Gorenjske!" "No, saj je vseeno."

(Gorenjski Glas, glasilo OF okraja Kranj, junija 1950)

"Ekonomska komisija OZN razpravlja te dni o gospo-

darski blokadi, ki jo izvajajo države vzhodnega bloka proti naši državi. Naš delegat je v svojih izjavah v komisiji večkrat razkrinkal namene in postopke vzhodnih držav proti Jugoslaviji."

V dobrih starih časih je bil vsaj kdo kriv za naše gospodarske težave. Morda je pa zdaj narobe to, da nas vzhodni blok ne blokira več!?"

(Gorenjec, list za gospodarstvo, socialno politiko in pravo, junija 1939)

Z oglasnih strani: "Otvoril sem v Kranju novo, moderno opremljeno inštalacijsko in kleparsko delavnico. Prevzamem v izvršitev vsakovrstne vodovodne napeljave in vsa stavbna kleparska dela. Vsa dela bom izvrševal najsolidneje, najmoderneje in po nizki ceni z večletnim jamstvom."

Se vam je kaj zaletelo, če ste tole prebrali ravno pri kosilu? Hja, sem od leta '39 se je kaže tudi obrtnišvo močno razvilo, pa zdaj deluje na čisto drugačnih načelih.

(Gorenjec, političen in gospodarski list, junija 1910)

Iz črne kronike: "Treščilo je v četrtek zvečer v kozolec p.d. Levčev v Šenčurju. Strela je oplazila očeta Levčevega, ki je bil pri priči mrtev, ostale tri pomagalice so srečno zribali."

O oblasti so rekli...

V svojem gradu se ima vsak ptič za orla. (ruski pregovor)

Vsi hočejo na prestol; to je njihov nesmisel - kot da sreča sedi na prestolu! Često sedi blato na prestolu, češče tudi prestol na blatu. (Nietzsche)

... In o modrosti:

Modri se sramuje svojih besed, pa jih prevlada v delih. (Konfucij)

Važno je, da te proglase za modrega; potem lahko delaš neumnosti drugo za drugo. (Swift)

STOJNICE POŽIVILE MESTO

Ko je proti koncu pomladi sonce topleje zasijalo, so kranjski trgovci pred svoje lokale postavili stojnice, nanje pa zložili blago, ki naj bi najbolj "vleklo" mimoidoče. Nekatere trgovine takole pred vrati prodajajo vsako poletje, letos pa se jim je pridružilo še nekaj novincev. Če bi vsi svoje blago razstavljali vsak dan, bi bila Prešernova ulica in Titov trg že skoraj ulični sejem.

Poslovodje trgovin, ki so se s tako prodajo že lele približati kupcem, pravijo, da se je zaradi zmanjšane kupne moči prodaja v zadnjem letu kar občutno zmanjšala, poletje pa je menda že po tradiciji manj nakupovalno. Ljudje v vročini iščejo senco in okrepčilo, v razgredite trgovine pa jih nič ne vleče.

"Če ne pridete vi k nam, gremo pa mi k vam!", so si zato

rekli trgovci in pokazalo se je, da so ravnali pametno. Izkupiček s stojnic vsi pohvalijo, vse kakor pa je dohodek trgovin večji, kot če stojnic ne bi bilo. Tudi kupci so zadovoljni, saj jim izbrano blago, ki je praviloma ugodnejša ponudba, prinesejo tik pod nos in jim za njim ni treba brskati v prodajalni. Malo neugodna stran ulične prodaje je le dejstvo, da vse vrste blaga ne morejo na stojnice. Le tisto, kar je moč kupiti tako, na oko, brez pomerjanja.

Začetek je torej že tu. Tako trgovci kot kupci so se ogreli za tak način poslovanja. Morda bi zdaj kazalo razmišljati naprej. Na primer o prikupnejšem izgledu stojnic, ki bi nedvomno močno polepsale mestne ulice.

● T. Jurjevec, Foto: G. Šinik

Poslovalnica Planike v Prešernovi ulici se je letos prvič odločila za ulično prodajo. Na stojnici ponujajo celoten asortiman, saj je vse cenejše za četrtino. Z izkupičkom s stojnice so zadovoljni in s tem načinom prodaje bodo nadaljevali vse poletje.

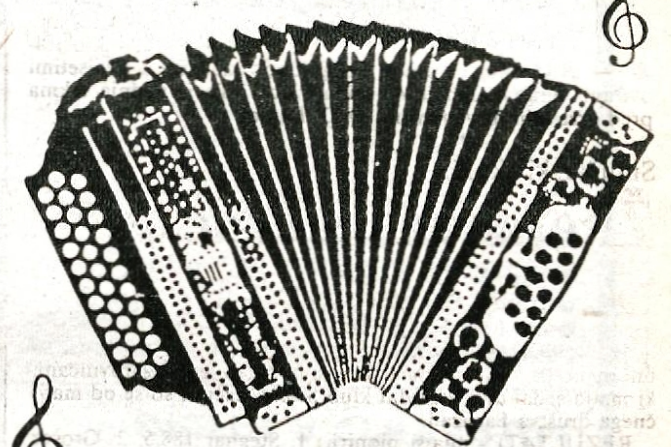

Elitina poslovalnica Volna v Cankarjevi ulici se uvršča med "veterane" ulične prodaje, saj stojnico pred prodajalno postavljajo že vsaj petnajst let. Iz prodajalne jih torej ni izbežal slabši promet, ampak načelo čimbolj ustreči kupcu. Ker gre mimo prodajalne vsak dan cela kolona delavcev iz tovarn pod mestom, največ prodajo ob plačilnih dnevih.

Kokrina blagovnica Tina prav tako vsako poletje pred vrata postavi stojala z vzorci blaga iz ugodne ponudbe, občasno pa na stojnici tudi prodajajo. Največkrat ponujajo kaj takega, kar je moč kupiti brez pomerjanja, in pa blago z oddelka za najmlajše.

GORENJSKI GLAS IN GORENJSKI SEJEM, Kranj PRIPRAVLJATA

ZLATA HARMONIKA LJUBEČNE

V soboto, 7. 7. 1990, bosta Gorenjski glas in Gorenjski sejem - Kranj pripravila izbirno tekmovanje harmonikarjev **Zlata harmonika Ljubečne**. Tekmovanje bo v Kranju prvič in seveda ob vsakem vremenu, saj imajo na Gorenjskem sejmu za to najboljše pogoje.

Prireditev se bo pričela ob 14. uri tekmovalci pa bodo nastopili v štirih kategorijah: **do 16 let, od 16 do 45 let, od 45 do 65 let in nad 65 let.**

Najboljši se bodo uvrstili na republiško tekmovanje Zlata harmonika Ljubečne, prejeli pa bodo tudi priznanja in praktična darila. Povezovalce programa bo Rado Kokalj, prijavitelje pa se lahko tudi pred samim začetkom tekmovanja nana.

Prijavnine ni. Po končanem tekmovanju se bo nadaljevala zabava s plesom; obiskovalce bo zabaval ansambel Lipa.

M. Č.

KOMPAS

POČITNICE DOMOVINA

PULA, ZADAR, KUKLJICA - 7 oz. 10 dnevni paket v zasebnih app
TUHELJSKE TOPLICE, kraj v idiličnem kotu Hrvaškega Zagorja - 7 dnevni paketi, zelo ugodno
TOPOLŠICA - 7 dnevni paketi, posebne ugodnosti za družine z manjšimi otroki (do 5 let brezplačno bivanje, od 5 - 12 let 50 % popust) in 15 % popusti za upokojece
RABAC - 7 oz. 10 dnevni aranžmaji v mesecu septembru, oktobru, novembru in decembru po zelo ugodnih cenah za upokojece

KONCERTI

ALICE COOPER v Zagrebu 17. 7. 90. Odhod z avtobusom iz Kranja in Škofje Loke. Cena prevoza 130,00 din. Cena vstopnice v predprodaji 175,00 din in na dan koncerta 210,00. Pohitite, še nekaj prostih mest!

SEJMI

FLORMART - PADOVA

Cvetličarji, vrtnarji, obižite cvetlično razstavo v Padovi od 14. - 16. 9.

POČITNICE - domovina

- KATALOG POČITNICE 90 - v 445 namestitvenih objektih (hoteli, paviljoni, vile, bungalovi, hiše, zasebne sobe, prikolice, jadrnice...)
- KOMPASOV KLUB SUTIVAN - 7 dnevni aranžmaji z avtobusnim prevozom - izmene ob sredah
- KOMPASOV AS ● KOMPASOV AS
- HVAR - H. SIRENA/BODUL, že od 1.840 din naprej. Možnost avtobusnega prevoza
- M. LOŠINJ - h. AURORA/VEPERA, 7 dni, 10 % popusta za odhode 14. in 21. 7.
- BOL - zasebni apartmaji, (za 2, 3, 4 ali 5 oseb), 10 % popusta za odhode od 1.9. - 15.9.!

POČITNICE - tujina

HAHEVAJTE KOMPASOV KATALOG: ŠPANIJA, GRČIJA, TURČIJA, FRANCIJA, CIPER, ALŽIRIJA, IZRAEL!

KOMPASOVO ŠPORTNO POLETJE

JADRANJE Z DRUŽINSKIMI JADRNICAMI, 6 - 11 oseb
7-DNEVNO KRIŽARJENJE Z DVOJAMBORENCI: JADRIČANJE PO JADRANU - JAVORAK, KOŃOBE, KAPETAN LUKA
TENIS Z MIMO JAUŠOVEC
UMAG - h. naselje KATORO, 7 dni, 1. 9.
ROGLA - h. PLANJA, 7 dni, 22. 9.
ROVINJ - V. RUBIN, 7 dni, do 29.9.
BUDIMPEŠTA, GRAND PRIX - FORMULA 1, 1 dan

KOMPAS KONCERTI

- MUENCHEN, MADONNA, 1 dan, 17. 7.
- DUNAJ, ROLLING STONEC, 1 dan, 31. 7.
- MANNHEIM, (WHITESNAKE, AEROSMITH, POISON), 1 dan, 1. 7.

POTOVANJA V TUJINO

- JUNIJA, JULIJA IN AVGUSTA
- AZURNA OBALA, 5 dni, 25. 7., 29. 8.
- DUNAJ, 2 ali 3 dni, 30. 8., 1. 9. (obisk musicla "42 ulica")
- LONDON, 4 dni, 3. 8.
- LONDON, 5 dni, 29. 8.
- PARIZ, 5 dni, 26. 7.; 23. 8. (avtobus)
- PARIZ, 4 dni, 29. 7.; 12., 26. 8. (letalo)
- PARIZ, 5 dni, 25. 7.; 8., 22. 8. (letalo)
- ŠKOTSKA, 5 dni, 3., 29. 8.
- IRSKA, 6 dni, 20. 7.
- NIZOZEMSKA, 4 dni, 9. 8.
- MOSKVA, LENINGRAD, 8 dni, 3., 17. 8.
- MOSKVA, VLADIMIR, SUZDALJ, 5 dni, 12. 8.; 9. 9.
- RIM, 4 dni, 23., 30. 8.
- GRČIJA, 6 in 7 dni poseben program za dijake in študente, 25., 30. 8.
- ŠPANIJA - COSTA BRAVA, 8 dni, 24., 31. 8., zelo ugodno
- POSEBNI PROGRAMI: GRČIJA, ŠVICA, ITALIJA, do oktobra (skupaj z revijo Aura)
- VIKEND IZLETI septembra in oktobra. že v poslovalnicah!

Koliko je vreden dinar

(Na dan 3. julija)

Država	Valuta	Srednji tečaj
Avstrija	100 ATS	99,4104
ZR Nemčija	100 DEM	700,0000
Italija	100 LIT	0,9526
Švica	100 SFR	825,8824
ZDA	1 USD	11,5912
	1 ECU	14,4635

Po svetu so sicer ugibali, ali bo dinar obdržal razmerje do marke tudi po 30. juniju, vendar je ostalo po starem. Tako tudi v zamejstvu ni sprememb. Na Tržaškem po tradiciji najboljše menjajo v slovenskih denarnih ustanovah. Po zadnjem podatku Tržaške kreditne banke, ki smo ga uspeli dobiti, je 100 lir za dinar pri nakupu, 103 lire pa pri prodaji. Na avstrijskem Koroškem je tradicionalno najugodnejša menjava v enotah Zveze bank-Zveze slovenskih zadrug. Za našega stotaka so plačali 96 ATS, kdor pa za dinarje kupoval, jih je plačal po 103 ATS.

AZUR - Kamnik d.o.o.
VRHPOLJE 170
tel. in fax. (061)832-875

TRGOVINA AZUR KAMNIK VAM V SVOJI
PRODAJALNI V VRHPOLJU 170, (1 km iz Kamnika
proti Celju) IZ LASTNE PROIZVODNJE NUDI:

KAMINE

odprte kamine (sistem voda - zrak)
kaminske obloge vseh vrst
vrtna grila in ražnje

MARMOR

okenske police (zunanje in notranje)
stopnice (izdelava po naročilu)

BETONSKA GALANTERIJA

velika izbira tlakovcev, talnih plošč, robnikov, ograjnih elementov,
cvetlična korita, fontane itd.

IZREDNA PONUDBA

Okenske police iz marmorja - CARRARA
Italija
190,00 din tekoči meter
Izdelamo po naročilu

ORGANIZIRAMO DOSTAVO NA DOM!

S SVOJIMI MONTAŽNIMI EKIPAMI DOBAVLJAMO IN
VGRAJUJEMO VSE VRSTE KAMINOV IN VRTNIH GRILOV.
Dobro smo založeni tudi z vsem ostalim gradbenim materialom po
najugodnejših cenah.

**NE POZABITE: PRI AZURJU V KAMNIKU SE DOBI VSE -
NO, SKORAJ VSE!**

SE PRIPOROČAMO IN KMALU NASVIDENJE!

V Kranju nova družba Global

Kranj, 2. julija - V prostorih banke nasproti avtobusne postaje je te dni začela delovati nova družba Global, ki jo je odprl Slavko Erzar, ukvarja se predvsem s posli, ki spremljajo bančno poslovanje.

Družba Global se ukvarja s svetovanjem na področju finanč, nasvete dobijo tisti, ki želijo naložiti kapital in tisti, ki kapitala nimajo, imajo pa dobro idejo. Ni ga čez dober nasvet, je njeno geslo, na vprašanje, kakšna bo cena, je Slavko Erzar odgovoril, da bo ura svetovanja cenejša kot sekunda televizijske reklame. Družba bo delovala nevtrarno, zapostopala bo le kliente in zagotavljala objektivnost in tajnost poslovanja. Posredovati namerava tudi pri nakupu in prodaji zemljišč in zgradb, prirejanju akcij, odpreti borzo za strokovnjake in poslovneže, odigrati posredniško vlogo med industrijo in trgovino, tudi zunanjo, saj ima Slavko Erzar diplomu iz ameriškega marketinga. ● M. V.

Ponudba na kranjski tržnici

Kljub temu da sta deževje in hladno vreme pred dobrim tednom dni nekoliko upočasnila zorenje sadja in zelenjave, je tržnica v Kranju dobro založena, ponudba pa je tudi vse pestrejša. To se kaže tudi pri cenah, saj počasi vendarle drsijo navzdol. Branjevke in branjevci imajo stojnice najbolj obložene, seveda časa primerno, z marelicami, katerih cene so gibljejo od 12 do 14 dinarjev za kilogram, bolj poslovni, pa pri večjem nakupu (nad 5 kg) ceno znižajo še za dinar ali dva (seveda pri kilogramu). Tudi breskev ne manjka, vendar so nekoliko dražje. Zanje je treba odšteti, seveda kvaliteti primerno, od 12 do 18 dinarjev za kilogram. Nekaj več je tudi že novega krompirja, za kilogram katerega je treba seči v žep po 10 dinarjev; najdejo pa se tudi kumare in fižol po 20 dinarjev za kilogram in solata po 15 dinarjev za kilogram. Med najdražje darove narave na trgu pa sodijo čebula (30 din za kg), korenje (40 din za kg) ter česen in paprika, katerih cena je prav lepo okrogla, namreč 50 din za kilogram. Če naredimo še kratko primerjavo s cenami v trgovinah, ne opazimo večjih razlik v cenah (glede na tržnico). M. Č.

JASA - prodajalna za mlade - Pred kratkim sta pod oboki tržišne občinske hiše, v prostorih, ki jih je do nedavna imel DOM, Sonja in Aleš Ošabnik iz Trziča odprla Trgovsko podjetje JASA. Že bližnji pogled po trgovini pove, da je namenjena mladim; jeans vsi vrst, od klasično modrega, do modnih rjavih, zelenih in črne barve, hlače - tudi bermuda - jopiči, krila, športne srajce pisane barv in živahnih vzorcev, tako zelo modni mornarski kompleti, mini krilca, bluže, kopalke, majice take in drugačne, dobite jih od 49 dinarjev naprej, športne copate po 399, otroške po 375. Zelo poceni so trenutno hlače nogavice in žensko in moško spornje perilo (uvoz iz Italije) in še bi lahko naštevali. Morda le še da dobite kavbojke že za 260 in jeans jakno za 390 din. Ni pa v športno, tudi za praznične trenutke se bodo mladi tu lahko obkili: zelo lepe moške srajce imajo naprodaj. Pri JASI so nam povedali, da bo vsak teden v trgovini veljala kakšna posebej ugodna ponudba. Če vas torej zanese pot v Trzič, ne ustavite se le Deteljici, spustite se v mesto, v stari del, ki je prav zaradi malotrgovnic vsak dan bolj zanimiv. Nič čudnega, da že velja geslo da se v Trziču ceneje oblečete, kot drugod. ● D. Dolenc

Novost v Triglavu

Turistično in devizno zavarovanje

V zavarovalnici Triglav ponujajo zavarovancem dve novosti; turistično zavarovanje in življenjsko zavarovanje v petih valutah.

Turistično zavarovanje je namenjeno vsem, ki se odpravljajo na dopust in potovanja po naši državi in v tujino. Sklenitvijo zavarovalne pogodbe si lahko zagotovijo vrtnice stroškov, ki bi jih imeli v primeru nezgode, tatvine in drugih nevarnosti, značilnih za turistična potovanja. Mednje sodi tudi zavarovanje v primeru prekinitve potovanja ali kasnejše vrnitve s poti, ki nastane zaradi poškodbe, bolezni in podobnih vzrokov.

Življenjsko zavarovanje bo v Triglavu odslej združevalo kapitalno-hranilno in varnostno-zavarovalno funkcijo. Ljudje

Kakšne obresti?

Po napovedi manjše eskontne stopnje NBJ in na tej podlagi nižjih aktivnih obresti v poslovnih bankah, ki naj bi bile v prihodnje največ 19,6 odstotka na leto, v bankah še tuhtajo, kako bi spravili nižje obresti za posojila v sklad s prihranki varčevalcev.

Čakajo predvsem na to, kaj bo prinesel spremenjeni odlok o posojilni in denarni politiki

in posebni odlok o maksimalni obrestni meri. Vsekakor pa bodo tudi sami morali znižati obrestne mere, ki jih priznavajo na vloge in depozite. Pralahko se zgodi, da bo obrestna mera za vloge na vpogled za polovico manjša, namesto sedanjih 8 odstotkov (v LB) le 4 odstotke na leto. Slišati je tudi, naj bi opustili revalorizacijo posojil, ker se je inflacija traneje zaustavila.

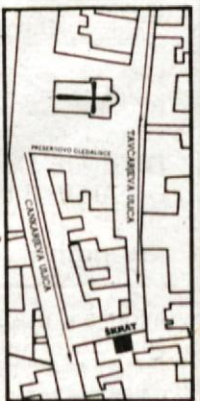
Predstavljamo vam novo
trgovino

Škrat vam bo pomagal izbrati:

- metrsko blago
- STRECH
- uvoženo viskozo po ugodnih cenah
- prejo za ročno pletenje
- gumbice
- sukance
- trakove, elastike...
- uvožene zadrge
- priskrbimo vam originalne kroje iz revije "BURDA"

Škrata najdete
v Kranju
Tavčarjeva 53

zato, da bo leto 1990
res leto **1990,**
VAM POKLANJAMO

TELEFON 79-842

TRUDI
NE TRUDITE SE SAMI, ZA VAS SE

● POPOLNOMA NOV
PIJACE OKUS

● BREZPLAČNO DOSTAVO
BREZALKOHOLNE

● BREZPLAČNI ODVOZ
PRAZNE EMBALAZE

KI VAM LEZI V KLETEH

● 50 DIN ZA VSO
PRAZNO EMBALAZO,

KRINOLINA

Odprta je nova trgovina s tekstilnimi izdelki,
bixuterijo ter ravnimi modnimi dodatki.

Ime trgovine je

Krinolina

Zdenka Vrekar pa vas vabi na ogled trgovine
v Tavčarjevi 53 (na Prešernovim gledališ-
čem)

Odprto: 9.-12. ure in od 16.-20. ure

Sobota 9.-13. ure

TONSPORT

Trgovina TON ŠPORT
V Skofji Loki (pri hotelu
Transturist)

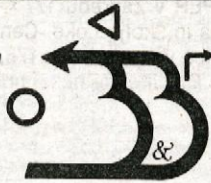
vam v poletnih mesecih nudi:

- pestro ponudbo igrač za staro in mlado po najnižjih cenah (uvoz Italija)
- avto radio, zvočnike vseh vrst ter kakovostno in hitro montažo (golf, Zastava, jugo, BMW in ostala vozila)
- servis el. opreme, avtoradijev, prenosni kasetarji, priključitve, čiščenje videokorderjev in nastavitve tudi na domu.
- v komisijko prodajo sprejemamo vse vrste el. aparatov.
- v naši videoteki si lahko izposodite preko 1000 filmov različnih žanrov. Presnemavanje z mastrov za videoteke
- fotokopiranje A4 in pomanjšanje Canon PC 7

Vse dodatne informacije dobite
po tel.: (064)621-261

Delovni čas vsak dan od 14. -
20. ure
sobota od 9. - 12. ure

d.o.o. KRANJ
AVTOŠOLA
Begunjska 10
tel.064 26245

**Želite
postati
voznik?**

Dober voznik?

Postali boste v dveh mesecih.

Vpisujemo v poletno šolo za voznike.

Dopoldanski ali večerni pouk:

- prve pomoči z izpitom (cena 350,00 din)
 - cestno-prometnih predpisov (cena 200,00 din)
- Opravljamou pouk praktične vožnje kandidatov kategorij:
A (cena ure vožnje 150,00 din, z lastnim vozilom 115,00 din)
B (cena ure vožnje 125,00 din, posebna ponudba, paket 10 ur samo po 120,00 din - velja le julija)
z vožnjo pričnete takoj, poučevali vas bodo prijazni inštruktorji.
SAMO PRI NAS: Vsi, ki vozniški izpit imate, znanje pa vam je ušlo, osvežite ga na naših vozilih za le 110,00 din na uro vožnje.

PRI NAS POSTANETE VOZNIK Z VELIKO ZAČETNICO!!!

GORENJSKI GLAS
več kot 60 let

Alpska modna industrija
ALMIRA p.o. Radovljica, Jalnova cesta 2

Objavlja

oddajo prodajal v najem z zbiranjem pisnih ponudb.

V najem bomo oddali prodajalne:

1. na Jesenicah, Cesta Maršala Tita 34
2. Radovljica, Linhartov trg 3
3. Modna hiša Pristava Bled, Cesta svobode 22 - prodajalna Dekorativa
4. v Bohinjski Bistrici, Prečna ulica 1/b

Pisne ponudbe pošljite v 15 dneh od objave poslati na naslov podjetja z oznako »pisna ponudba - ne odpiraj!«

Vse informacije dobite v podjetju ali po telefonu 75-460 int. 10.

HTP Bled
Hotel Krim
Bled, Ljubljanska c. 7

Objavlja po sklepu delavskega sveta razpis za zbiranje ponudb

za nakup garsonjere v stanovanjskem objektu na Bledu, Alpska cesta 17.

1. Predmet nakupa je garsonjera v IV. nadstropju stanovanjskega objekta na Bledu, Alpska cesta 17, ki obsega sobo z balkonom, vežo s kuhinjo, kopalnico in klet, v skupni velikosti 14,90 m².
2. Garsonjera je bila ocenjena in izklicna cena znaša 207.204,00 din
3. Ponudbe bomo sprejemali 7 dni po objavi.
4. Po končanem zbiranju ponudb bo komisija izbrala najugodnejšega ponudnika.
5. Kupnino je treba plačati v enkratnem znesku takoj po podpisu pogodbe.
6. Vse dodatne informacije in ogled posreduje Hotel Krim Bled, tel.: 77-419.

OSNOVNA ŠOLA
Prof. dr. Josipa Plemlja
BLED

Osnovna šola Prof. dr. Josipa Plemlja Bled razpisuje za določen čas, od 1. 9. 1990 do 30. 6. 1991 naslednja dela in naloge:

- predmetnega učitelja telesne vzgoje s polnim delovnim časom
- predmetnega učitelja fizike-matematike z nepolnim delovnim časom
- predmetnega učitelja angleškega jezika z nepolnim delovnim časom za dopolnjevanje obveznosti.

Pogoj: PU ter opravljen strokovni izpit.

Stanovanj ni.

Prošnje in dokazila o izobrazbi oddajte komisiji za delovna razmerja OŠ Bled v 8 dneh po objavi razpisa.

Tržiško podjetje industrijske kovinske opreme, p.o.
Tržič, Koroška c. 17

Razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. VODJA TEHNIČNEGA PODROČJA
2. VODJA KOMERCIALE

Kandidati za navedena dela in naloge morajo poleg splošnih z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1.
- visoka ali višja strokovna izobrazba strojne smeri
 - 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih del in nalog
 - aktivno znanje nemškega jezika
- pod 2.
- visoka ali višja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne ali organizacijske smeri
 - 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih del in nalog
 - aktivno znanje nemškega jezika.

Poleg navedenih pogojev zahtevamo tudi psihofizične sposobnosti in sicer sposobnosti vodenja in organiziranja, smisel za komuniciranje in sodelovanje.

Navedena dela in naloge razpisujemo za 4 leta.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati vložijo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov TIKO Tržič, Komisija za delovna razmerja, Koroška c. 17, Tržič.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končani izbiri.

ARENA
PULA

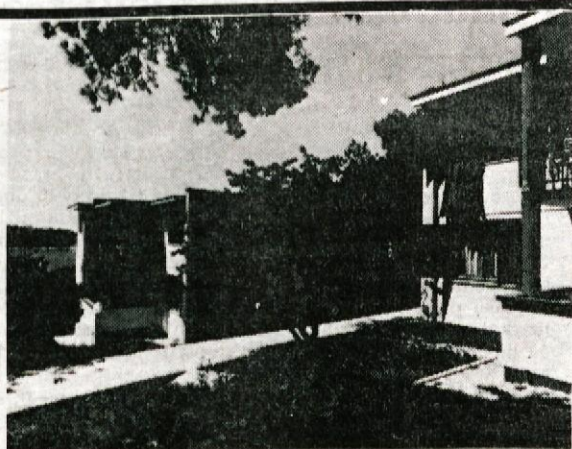
NOVO - APARTMAJI »HORIZONT«
ZLATNE STIJENE
PULJ

POSEBNI POPUSTI

BIVANJE 12 dni + 2 dni zastoj
BIVANJE 5 dni + 2 dni zastoj

Termini: 7., 8. in 9. julija, 14., 15. in 16. julija 1990

Informacije: Agencije MERCATOR, KOMPAS, ATLAS, DALMACIJATURIST, KVARNER EXPRESS, IZLETNIK, GENERALTURIST, SLOVENIJATURIST, MONTENEGRO EXPRESS, GLOBTOUR ali ARENA TURIST, 52000 PULA, A. Smareglia 5, SEKTOR ZA MARKETING, tel.: (052) 23-811, 41-619, 34-024, telex: 25228, telefax: 42138

MALI OGLASI

☎ 27-960
Cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodajam BETONSKI MEŠALEC, rabljen. Cena 5.000,00 din. ☎ 75-589 10122
Zelo ugodno prodajam nahrbtno motorno ŠKROPILNICO, 10-litrska. Bitenc, Breg ob Bistrici 8, Križe 10128
Ugodno prodajam MOTOKULTIVATOR Honda 600 F in ROLBO za sneg. ☎ 061/614-206 10131
Prodajam VF aparat za varjenje PVC plastike, 1,5 kW. ☎ 622-197, od 7. do 8. ure 10145
Prodajam STROJ za izdelavo betonske opeke + trije modeli za ograjo in TLAKOVCE. Informacije na ☎ 067/81-709, vsak dan po 16. uri 10157
Prodajam barvni TV in zamrzovalno SKRINJO. Oprešnikova 14, Kranj, ☎ 21-428 10161
Krojaški ŠIVALNI STROJ cik cik in navadni ŠIVALNI STROJ z motorjem, prodajam. Tavčarjeva 51, Kranj, ☎ 23-548 10170
TRAKTOR Deutz 75-06, pogon spredaj, s čelno desko ali brez, prodajam ali zamenjam za manjšega. ☎ 620-700 10183
Prodajam TRAKTOR goseničar Masey Ferguson, gozdarsko opremljen. ☎ 66-316 10194
Prodajam nov barvni TV, ekran 54 cm, stereo, Kontek. ☎ 27-541 10212
Prodajam malo rabljen TRAKTOR TV 523 s kultivatorjem. Marija Oblak, Stara Loka 21, Škofja Loka 10219
Prodajam TRAKTOR Tomo Vinkovič, 21 KM, letnik 1978, varnostni LOK, enobrazdni PLUG, tračni OBRAČALNIK s kardanom, potreben manjšega popravila in enosno PRIKOLICO, vse za traktor TV. Prodajam samo skupaj, posamezno ne! Stane Markelj, Lancovo 9, Radovljica 10231
Prodajam trofazni CIRKULAR in SKOBELENI STROJ - poravnalka in debelinka. ☎ 23-624 10234
Prodajam 40-litrski KOMPRESOR in bas KITARO. ☎ 631-467 10236
Prodajam zamrzovalno OMARO s tremi predali, skoraj nova. ☎ 39-850, popoldan 10240
Ugodno prodajam rabljen barvni TV. Informacije na ☎ 39-410, popoldan 10257
Prodajam dobro ohranjeno KOSILNICO Reform. Papler, Leše 44, Tržič 10259
Ugodno prodajam MOTOKULTIVATOR Gorenje Muta, s prikolico, skoraj nov in tovrstno AVTOPRIKOLICO ☎ 52-158 10267
Prodajam PLETILNI STROJ, dvoredni, s stojalom in dodatki. ☎ 27-534 10273
Prodajam 3 nerabljene sončne KOLEKTORJE in rabljen barvni TV. ☎ 23-515 10286

GRADBENI MATERIAL
Poceni prodajam DIMNIK za centralno ogrevanje, premer 16 cm. ☎ 64-258, po 19. uri 10110
Prodajam starejšo strešno OPEKO. ☎ 21-202 10147
Prodajam rabljeno strešno OPEKO. Sr. Bitnje 17, Zabcina 10165
Ugodno prodajam 2.800 kosov OPEKE - modularac. Dolenc, Log 25, Škofja Loka, ☎ 22-593, int. 29 10195
Prodajam PEČ za etažno centralno ogrevanje, več kovinskih PODOBJEV in vratna KRILA - lužen hrast, vse 40 odstotkov ceneje. Informacije na ☎ 58-086 10260
Prodajam 5 kub. m. suhih smrekovih PLOHOV. ☎ 061/611-132 10278
Prodajam nova GARAŽNA VRATA, dim. 240 x 208 cm in 25 kosov GAJBIC. ☎ 42-090 10287

IZGUBLJENO
Na poti med Dragočajno, Mavčičami in Planino sem izgubil ŠOP KLJUČEV. ☎ 39-156 10140

KUPIM
Kupim rabljen ŠTEDILNIK (2 plin, 2 elektrika). ☎ 23-232 10153
Kupim SOKOVNIK. ☎ 21-165 10153
V Kranju takoj kupimo 2-sobno STANOVANJE s centralno kurjavo ali 3-sobno STANOVANJE brez centralne kurjave. Šifra: NUJNOST 10211

TOYOTA

ORTNER
● VELIKA IZBIRA VOZIL
● NADOMESTNI DELI
● DODATNA OPREMA
● SERVIS IN POPRAVILA
BELJAK, TEL.: 0043-4242-41310
ZELENIHOFSTRASSA 28

Kupim BUTARE. Rems, Struževo 14, Kranj 10230
Kupim SENO. ☎ 42-332 10253
Kupim KNJIGE za II. letnik srednje gostinske šole. ☎ 35-609 10272
Kupim manjšo količino suhih macesnovih PLOHOV, deb. 5 cm. ☎ 65-069 10280

OBVESTILA

TV - VIDEO - HI FI SERVIS hitro in kvalitetno! Informacije na ☎ 39-886. SE PRIPOROČAMO! 9092
POPRAVLJAM in PREVIJAM vse vrste elektromotorjev. Svetozar Matijašević, Tenetiše 4/a, Golnik. ☎ 46-176 9129
VODOVOD NA HIŠI (novo ali popravila) vam izdelam solidno in kvalitetno. ☎ 28-427 9769
Vsi osamljeni pozor! AFRODITA - ženična posredovalnica v Kranju vabil Vsak četrtek, od 15. do 18. ure in v soboto, od 9. do 12. ure ali ☎ 34-581, ko so uradne ure. 9998
Zidarska skupina prevzame vsa ZIDARSKA DELA - fasade in notranje omete. ☎ 50-111 10084
ŽALUZIJE, tudi 65 mm, lamelne zavese, harmonika vrata, MARKIZE - senčila, naročite na ☎ 75-610 10100

Obveščam stranke, da ŽAGAM drva. Škofja Loka, ☎ 622-631 10114
OBNOVA sedežnih garnitur, izdelava zaves, rolojev, vzmetnic po meri ter vsa ostala TAPETNIŠKA DELA vam opravi: Tapetništvo Vinko Oblak, Tenetiše 22, Golnik, ☎ 46-210 10178
PARKETARSKA DELA, montaža stenskih in stropnih oblog, pohištva ter kuhinj - izdelam hitro in kvalitetno. ☎ 84-238, po 19. uri 10277
KROJAČ vzame v delo vseh vrst hlač in kril ter opravljam razna popravila. ☎ 70-391 10277

OSTALO
Centralno OZVOČENJE in KITARO Fender Jaguar, ugodno prodajam ali zamenjam za gradbeni material. ☎ 74-563 10126
Prodajam akustično KITARO. Cena 800,00 din. ☎ 39-561 10127
SURF Weiller, komplet in tri ŠOTORE, različnih velikosti, zelo ugodno prodajam. Žepič, Zl. polje 12/a, Kranj, ☎ 27-855 10136
Prodajam motornega ZMAJA Siera - Trabant, malo rabljen. Ogleđ v soboto, 7. 7. 1990, popoldan. Viktor Lazar, Rovte 78, Rovte nad Logatcem 10150
Prodajam 40 m gumijastih SESALNIH CEVI, premera 15 cm. Ul. P. Mede 39, Naklo, ☎ 48-009 ali 48-625 10197
Prodajam GUMI VOZ. Zupančič, Boh. Bela 91 10200
Prodajam ZMAJA Comet, velikosti 15,2 kvad. m., v odličnem stanju in STRELSKI LOK Jenings. ☎ 068/49-525 10210
RIBEZ - črn in rdeč, prodajamo vsak dan, od 8. do 20. ure. C. 1. maja 4, Kranj, ☎ 34-979 10282
Prodajam lovsko PUŠKO Karabin kal. 7 x 64, suhlska montaža z daljnogledom Habicht. Cena po dogovoru. Nada Šparovec, Proleterska 11, Tržič 10294

POSESTI
V Kranju ali bližnji okolici takoj kupim zazidljivo PARCELO ali starejšo HIŠO. Šifra: MLADI 9965
Prodajam GARAŽO v Radovljici, C. Staneta Žagarja 39. Ogleđ v soboto, nedeljo, ponedeljek in torek 10149
Prodajam polovico HIŠE, 4 km iz Kranja. Delno kredit. Tavčarjeva 22, stan. 9, Kranj 10204
Ugodno prodajam 5 km iz Kranja visokoprlično HIŠO - v dvojčku, posebni vhod, vrt, garaža in centralna kurjava, s parcelo 405 kvad. m. Cena 130.000 DEM. ☎ 37-382 10249
Prodajam HIŠO, 7 km iz Kranja proti Gorenjski. Cena ugodna. ☎ 70-724 10287

PRIREDITVE
Odlično GLASBO in HUMOR za ohceti nudita glasbenika. ☎ 42-827 Proscenc 8854

POZNAVSTVA

Upokojenec, vdovec, želi spoznati žensko, staro od 40 do 50 let, katera bi hotela pomagati pri gospodinjinskih opravilih. Ivan Kostelc, Trg Prešernove brigade 7, Kranj 10192

RAZNO PRODAM

Prodajam OMARO za čevlje, termoakumulacijsko PEČ, HLADILNIK z zamrzovalno omaro, pomivalno KORITO, ŠTEDILNIK kiperbusch s pečico, 120-litrsko zamrzovalno OMARO, polovični plinski ŠTEDILNIK in PEČ na drva. Ogleđ v soboto in nedeljo. Dobropolje 8, Brezje 9949
Poceni prodajam gumijast ČOLN za 3 osebe, REZERVNE DELE za Z 101 in MOTOR Adler, nevozen. ☎ 74-961 10042
GORSKO KOLO Peugeot, novo, shimano STI, 50 cm, prodajam. ☎ 064 622-833 9950

PEUGEOT MEYER - ZIRNIG

CELOVEC, FLEDERMAUSGASSE 14
Tel.: 9943-463-22152 in 24300 (BLIŽINA - UKH - BOLNIŠNICE)
● NADOMESTNI DELI IN DODATNA OPREMA
● SERVIS IN VSAKOVRSNA POPRAVILA
● SPECIALIST ZA AVTO-IZVOZ V JUGOSLAVIJO
● BREZPLAČNA DOSTAVA DO MEJE

Prodajam Tomos AVTOMATIK A 3 SL, nov, nevožen, 20 odstotkov ceneje in HARMONIKO Alpenlant, 4-vrstna, F,B,ES,AS, nova, nerabljena, za 17.000,00 din. ☎ 620-262 10111
Prodajam suhe smrekove PLOHE, deb. 50 mm in 500 kg krmilnega KROMPIRJA. ☎ 25-095 10120
Prodajam SORTIRNIK za krompir, PUNKE, BANKINE, 15 kosov ŠPIROVCEV in LEGE. ☎ 37-203 10129
Prodajam kamp PRIKOLICO Brako Skip in novo PEČ za etažno centralno ogrevanje, 20.000 kkal., 30 odstotkov ceneje. ☎ 28-774 10163
Prodajam SYNTHESIZER, KOLO Poly 800 in pevsko OZVOČENJE FBT. Cena ugodna. ☎ 061/841-273, od 15. do 17. ure 10175

Mlada družina takoj najame STANOVANJE v Kranju, za mesečno plačilo in zmerno ceno. ☎ 061/481-029 10208
Mlada slovenska 3-članska družina najame manjše STANOVANJE za dobo treh let, na Bledu, Radovljici ali okolici. Šifra: POŠTENI 2-sobno STANOVANJE, 51,5 kvad. m., centralno ogrevanje, telefon, lepa lokacija, v Kranju, prodajam. Šifra: PO DOGOVORU 10242

VOZILA
Prodajam JUGO 55, letnik november 1984. Cena 25.000,00 din. ☎ 58-191 10095
Prodajam Z 101, letnik 1982, registrirana do junija 1991. Ivanka Hatič, Cankarjeva 18, Radovljica 10109

Radio MELCHER

Govorimo slovensko!
TV - VIDEO - HI FI prodaja vseh znamk
Popravilo tehničnih naprav vseh vrst
RADIO - TV - MOJSTER
Beljak, Kaiser - Josef - Platz 8, Tel.: 9943 - 4242 - 26815

Prodajam BAKRENO PLOČEVINO za žlebove 0,55. ☎ 21-970 10113
ŠTEDILNIK (2 plin, 4 elektrika) za 800,00 din, 240-litrsko hladilno SKRINJO za 500,00 din, kuhinjske ELEMENTE, VRATA, silikatno OPEKO - polovičke, dim. 6 x 6 x 24 cm, 8 kvad. m., prodajam. ☎ 40-546, popoldan 10177
Prodajam novo KOLO Pony, ŠOTOR za štiri osebe, nemški, nerabljen in rabljeno PEČ za etažno centralno kurjavo Emo. Pohleven, Zevnikova 8, Kranj - Orehek, ☎ 25-332 10181

STAN.OPREMA
Ugodno prodajam rabljeno KUHINJSKO OPREMO. ☎ 41-073 10151
Ugodno prodajam KUHINJSKO POHIŠTVO. Ješetova 7, Kranj 10151
Prodajam francosko POSTELJO. ☎ 632-731 10158
Prodajam dobro ohranjeno OMARO za dnevno sobo in francosko POSTELJO. Zorzut, Savska c. 25, Kranj 10167
Prodajam dve rabljeni POSTELJI in ŠTEDILNIK (4 plin, 2 elektrika). ☎ 37-598 10229

STANOVANJA
GARSONJERO, 30 kvad. m., v Kranju, prodajam najboljšemu ponudniku. ☎ 35-276 10169
V Kranju ali okolici najem SOBO s souporabo kopalnice, za dobo od pol do enega leta. Možnost predplačila! Šifra: JULIJ 10190
Kakršnokoli STANOVANJE ali HIŠO vzame v najem mlad par. ☎ 25-406 10198

RENAULT WURM
● NADOMESTNI DELI
● SERVIS IN POPRAVILA
● DODATNA OPREMA - RADII, SONČNE STREHE, SPOJLERI, PREPROGE...
CELOVEC, tel.: 9943-463-544000
St. Veiter Ring 25-27

Terenski AVTO AR 55, z motorjem 220 D in čelnim hidravličnim plugom ter lažji GUMI VOZ, za traktor, z ročicami in platonom, prodajam. ☎ 77-092 10124
Prodajam VW 1200 J, letnik 1974, registriran do 18. 6. 1991 in moško KOLO Maraton na 10 prestav ter žensko KOLO Senior na 5 prestav. ☎ 82-333, od 15. do 19. ure 10132
Prodajam R 4, letnik 1978, registriran do oktobra 1990, vozen. Cena 1.100 DEM. ☎ 66-933 10133
Prodajam ŠKODO 105 L, letnik 1987, registrirana do julija 1991. Cena 6.500 DEM v dinarski protivrednosti. Horvat, C. 4. julija 35, Tržič 10193

ČIŠČENJE TALNIH OBLOG IN SEDEŽNIH GARNITUR MARKO GOGALA
Tel.: 21-238

VIDA

TRGOVINA Z DROBNO GALANTERIJO
VIDA JERMANČIČ
64000 KRANJ, Reševa 14
Telefon (064) 26-153

NA ZALOGI IMAMO GUMBE, ZADRGE, ŠIVILJSKI MATERIAL, MAKRAME VRVICE, VOLNO, BOMBAŽNO PREJO, GOBELINE PO UGODNIH CENAH, TRENIIRKE...
Priporočamo se za obisk!

PEUGEOT MEYER - ZIRNIG

CELOVEC, FLEDERMAUSGASSE 14
Tel.: 9943-463-22152 in 24300 (BLIŽINA - UKH - BOLNIŠNICE)
● NADOMESTNI DELI IN DODATNA OPREMA
● SERVIS IN VSAKOVRSNA POPRAVILA
● SPECIALIST ZA AVTO-IZVOZ V JUGOSLAVIJO
● BREZPLAČNA DOSTAVA DO MEJE

Prodajam dirkalno KOLO na 5 prestav. ☎ 45-074 10112
Z 750 SC, letnik 1979, registrirana celo leto, prodajam. Bujanj, Savska c. 58, Kranj 10138

ALMA-NAIL ESTETSKO TERAPEVTSKA KOZMETIKA NOHTOV
Oblikovanje, podaljševanje, utrjevanje in modeliranje nohtov
ALMA KOČNIK
Pot na Jošta 8, 64000 Kranj
tel.: (064) 24-419

Prodajam ALFA ROMEO, letnik 1986, "zlata deteljica", prevožen 54.000 km. Cena 17.000 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ 81-849 10212
Z 101, letnik 1980, registrirana do marca 1991, prodajam. ☎ 80-958 10212
Prodajam 126 P, letnik november 1985. Mrak, Kališka 15, Kranj - Dr. lovka 10220
Poceni prodajam LADO 1600, letnik 1980. Banič, Hotavljice 34, Gorenje vas 10220
Ugodno prodajam novo GORSKO KOLO na 18 prestav, opremljeno neuporabljeno, črno-rdeče barve. ☎ 33-704 10220
Prodajam Z 101, letnik 1977, registrirana do maja 1991, garažirana Predoslje 82/a, Kranj 10220
Prodajam R 4 GTL, letnik 1986. Bre ob Savi 66, Mavčiče 10220
PEUGEOT 309, star tri leta, prodajam. ☎ 52-130 10220
Prodajam GOLF GL, letnik december 1981. Luže 19, Šenčur 10220
HONDO OB 125 TWIN, letnik 1986, črne barve, prodajam. Lebar, Rač gledna 42, Bled (nad Železniški postajo) 10220
Poceni prodajam MOPED Pony E pres. ☎ 47-498 10220
Ugodno prodajam Z 750, letnik 1986, registrirana do maja 1991. Ferti Rateče 3, Planica 10220
FORD SIERA, letnik marec 1986, tovarniško dodatno opremljeno prodajam. ☎ 34-234 10220
Izredno ugodno prodajam Z 101, letnik 1978, neregistrirana, delno obnovljena, v voznem stanju. ☎ 39-123 10220
Prodajam LADO Samara 1300, letnik 1987, registrirana do 31. 3. 1990. ne Arh, Savska 9, Lesce, ☎ 74-25 10220
Prodajam R 4, letnik 1988, 16.000 km. Valjavec, Zvirče 19, Tržič ☎ 57-324 10220
WARTBURG caravan, brezhibno letnik 80, ugodno prodajam. ☎ 064 631-162 9950

ISKRA SREDNJA ŠOLA KRANJ

64000 KRANJ, Kidričeva c. 55
Razpisuje po sklepu komisije za delovna razmerja delavcev naslednja prosta dela in naloge v usmerjenem izobraževanju:
1. UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA
2. UČITELJA UMETNOSTNE VZGOJE
3. 2 UČITELJA FIZIKE
4. 4 UČITELJE ELEKTROTEHNIŠKE USMERITVE - elektronika
5. UČITELJA STROJNE USMERITVE
6. UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA STROJNE USMERITVE
POGOJI: - pod tč. 1., 2., 3. izobrazba ustrezne smeri in izpolnjevanje pogojev po ZUI (Ur. list SRS 11/80)
dipl. inž. elektrotehnike
dipl. inž. strojništva
inženir strojništva s predhodnim poklicem brusilec
- pod tč. 4
- pod tč. 5
- pod tč. 6

Za razpisana dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje:
- pod tč. 1 - za določen čas
- pod tč. 2 - za določen čas
- pod tč. 3 - za nedoločen čas
- pod tč. 4 - 3 učitelje za nedoločen čas
1 učitelja za določen čas
- pod tč. 5 - za določen čas
- pod tč. 6 - za nedoločen čas

Vsa dela in naloge bomo sklenili s polnim delovnim časom od 1. 9. 1990 dalje.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh na ISKRO - srednjo šolo Kranj, Kidričeva c. 55.
Kandidate bomo obvestili o izboru v 30 dneh od izteka roka za vložitev prijav.

Prodajam R 14 TL, letnik 1978, obrabljjen, registriran do novembra 1990. Ogleđ v soboto in nedeljo. Medja, Jereka 33, Boh. Bistrica 10219

VOLNA & PLETENINE
BIANKA
Vabimo vas v novo trgovino v centru Kranja na Cankarjevi 4. tel.: 35-440
● naravni materiali
● unikatne pletenine
● izredno ugodne cene

Prodajam dirkalno KOLO na 5 prestav. ☎ 45-074 10112
Z 750 SC, letnik 1979, registrirana celo leto, prodajam. Bujanj, Savska c. 58, Kranj 10138

ALMA-NAIL ESTETSKO TERAPEVTSKA KOZMETIKA NOHTOV
Oblikovanje, podaljševanje, utrjevanje in modeliranje nohtov
ALMA KOČNIK
Pot na Jošta 8, 64000 Kranj
tel.: (064) 24-419

Prodajam ALFA ROMEO, letnik 1986, "zlata deteljica", prevožen 54.000 km. Cena 17.000 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ 81-849 10212
Z 101, letnik 1980, registrirana do marca 1991, prodajam. ☎ 80-958 10212
Prodajam 126 P, letnik november 1985. Mrak, Kališka 15, Kranj - Dr. lovka 10220
Poceni prodajam LADO 1600, letnik 1980. Banič, Hotavljice 34, Gorenje vas 10220
Ugodno prodajam novo GORSKO KOLO na 18 prestav, opremljeno neuporabljeno, črno-rdeče barve. ☎ 33-704 10220
Prodajam Z 101, letnik 1977, registrirana do maja 1991, garažirana Predoslje 82/a, Kranj 10220
Prodajam R 4 GTL, letnik 1986. Bre ob Savi 66, Mavčiče 10220
PEUGEOT 309, star tri leta, prodajam. ☎ 52-130 10220
Prodajam GOLF GL, letnik december 1981. Luže 19, Šenčur 10220
HONDO OB 125 TWIN, letnik 1986, črne barve, prodajam. Lebar, Rač gledna 42, Bled (nad Železniški postajo) 10220
Poceni prodajam MOPED Pony E pres. ☎ 47-498 10220
Ugodno prodajam Z 750, letnik 1986, registrirana do maja 1991. Ferti Rateče 3, Planica 10220
FORD SIERA, letnik marec 1986, tovarniško dodatno opremljeno prodajam. ☎ 34-234 10220
Izredno ugodno prodajam Z 101, letnik 1978, neregistrirana, delno obnovljena, v voznem stanju. ☎ 39-123 10220
Prodajam LADO Samara 1300, letnik 1987, registrirana do 31. 3. 1990. ne Arh, Savska 9, Lesce, ☎ 74-25 10220
Prodajam R 4, letnik 1988, 16.000 km. Valjavec, Zvirče 19, Tržič ☎ 57-324 10220
WARTBURG caravan, brezhibno letnik 80, ugodno prodajam. ☎ 064 631-162 9950

Prodajam ALFA ROMEO, letnik 1986, "zlata deteljica", prevožen 54.000 km. Cena 17.000 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ 81-849 10212
Z 101, letnik 1980, registrirana do marca 1991, prodajam. ☎ 80-958 10212
Prodajam 126 P, letnik november 1985. Mrak, Kališka 15, Kranj - Dr. lovka 10220
Poceni prodajam LADO 1600, letnik 1980. Banič, Hotavljice 34, Gorenje vas 10220
Ugodno prodajam novo GORSKO KOLO na 18 prestav, opremljeno neuporabljeno, črno-rdeče barve. ☎ 33-704 10220
Prodajam Z 101, letnik 1977, registrirana do maja 1991, garažirana Predoslje 82/a, Kranj 10220
Prodajam R 4 GTL, letnik 1986. Bre ob Savi 66, Mavčiče 10220
PEUGEOT 309, star tri leta, prodajam. ☎ 52-130 10220
Prodajam GOLF GL, letnik december 1981. Luže 19, Šenčur 10220
HONDO OB 125 TWIN, letnik 1986, črne barve, prodajam. Lebar, Rač gledna 42, Bled (nad Železniški postajo) 10220
Poceni prodajam MOPED Pony E pres. ☎ 47-498 10220
Ugodno prodajam Z 750, letnik 1986, registrirana do maja 1991. Ferti Rateče 3, Planica 10220
FORD SIERA, letnik marec 1986, tovarniško dodatno opremljeno prodajam. ☎ 34-234 10220
Izredno ugodno prodajam Z 101, letnik 1978, neregistrirana, delno obnovljena, v voznem stanju. ☎ 39-123 10220
Prodajam LADO Samara 1300, letnik 1987, registrirana do 31. 3. 1990. ne Arh, Savska 9, Lesce, ☎ 74-25 10220
Prodajam R 4, letnik 1988, 16.000 km. Valjavec, Zvirče 19, Tržič ☎ 57-324 10220
WARTBURG caravan, brezhibno letnik 80, ugodno prodajam. ☎ 064 631-162 9950

Prodajam ALFA ROMEO, letnik 1986, "zlata deteljica", prevožen 54.000 km. Cena 17.000 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ 81-849 10212
Z 101, letnik 1980, registrirana do marca 1991, prodajam. ☎ 80-958 10212
Prodajam 126 P, letnik november 1985. Mrak, Kališka 15, Kranj - Dr. lovka 10220
Poceni prodajam LADO 1600, letnik 1980. Banič, Hotavljice 34, Gorenje vas 10220
Ugodno prodajam novo GORSKO KOLO na 18 prestav, opremljeno neuporabljeno, črno-rdeče barve. ☎ 33-704 10220
Prodajam Z 101, letnik 1977, registrirana do maja 1991, garažirana Predoslje 82/a, Kranj 10220
Prodajam R 4 GTL, letnik 1986. Bre ob Savi 66, Mavčiče 10220
PEUGEOT 309, star tri leta, prodajam. ☎ 52-130 10220
Prodajam GOLF GL, letnik december 1981. Luže 19, Šenčur 10220
HONDO OB 125 TWIN, letnik 1986, črne barve, prodajam. Lebar, Rač gledna 42, Bled (nad Železniški postajo) 10220
Poceni prodajam MOPED Pony E pres. ☎ 47-498 10220
Ugodno prodajam Z 750, letnik 1986, registrirana do maja 1991. Ferti Rateče 3, Planica 10220
FORD SIERA, letnik marec 1986, tovarniško dodatno opremljeno prodajam. ☎ 34-234 10220
Izredno ugodno prodajam Z 101, letnik 1978, neregistrirana, delno obnovljena, v voznem stanju. ☎ 39-123 10220
Prodajam LADO Samara 1300, letnik 1987, registrirana do 31. 3. 1990. ne Arh, Savska 9, Lesce, ☎ 74-25 10220
Prodajam R 4, letnik 1988, 16.000 km. Valjavec, Zvirče 19, Tržič ☎ 57-324 10220
WARTBURG caravan, brezhibno letnik 80, ugodno prodajam. ☎ 064 631-162 9950

Prodajam ALFA ROMEO, letnik 1986, "zlata deteljica", prevožen 54.000 km. Cena 17.000 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ 81-849 10212
Z 101, letnik 1980, registrirana do marca 1991, prodajam. ☎ 80-958 10212
Prodajam 126 P, letnik november 1985. Mrak, Kališka 15, Kranj - Dr. lovka 10220
Poceni prodajam LADO 1600, letnik 1980. Banič, Hotavljice 34, Gorenje vas 10220
Ugodno prodajam novo GORSKO KOLO na 18 prestav, opremljeno neuporabljeno, črno-rdeče barve. ☎ 33-704 10220
Prodajam Z 101, letnik 1977, registrirana do maja 1991, garažirana Predoslje 82/a, Kranj 10220
Prodajam R 4 GTL, letnik 1986. Bre ob Savi 66, Mavčiče 10220
PEUGEOT 309, star tri leta, prodajam. ☎ 52-130 10220
Prodajam GOLF GL, letnik december 1981. Luže 19, Šenčur 10220
HONDO OB 125 TWIN, letnik 1986, črne barve, prodajam. Lebar, Rač gledna 42, Bled (nad Železniški postajo) 10220
Poceni prodajam MOPED Pony E pres. ☎ 47-498 10220
Ugodno prodajam Z 750, letnik 1986, registrirana do maja 1991. Ferti Rateče 3, Planica 10220
FORD S

Petek, 6. julija 1990

Prodaj Z 750, letnik 1985. Zec, Zl. polje 3/a, Kranj 10235

Prodaj GOLF, letnik avgust 1986, prevoženih 31.000 km in NISSAN MICRA, star 4,5 let, prevoženih 35.000 km. ☎ 33-470 10243

Prodaj SKODO 105, pravkar registrirana, motor generalno obnovljen, GOLF, letnik 1979, generalno obnovljen, pravkar registriran in HONDO CBR 600 F, letnik 1988. Ogled od 16. do 20 ure. Ciril Jeraj, Ziganja vas 53, Duplje 10244

Prodaj Z 128, rdeče barve, 8.800 km, letnik oktober 1989. ☎ 40-275 10245

Prodaj FIAT 126 P, letnik 1985, zelo ohranjen. ☎ 52-116 10247

Prodaj JUGO Korral 45, letnik 1989. ☎ 35-626 10248

Prodaj FIAT 125 P, letnik 1978. Informacije na ☎ 69-227 10250

Prodaj dobro ohranjen APN 6 in ČELADO AGV. ☎ 49-318 10251

Zelo poceni prodaj nov MOTOR Tomos Kolibri. Štular, Zg. Bitnje 139, Zabnica (pri Puškarni) 10258

Prodaj APN 6, z motorjem od E 90. ☎ 48-017 10261

Prodaj MOSKVIČ 1500. Grašič, Senično 22, Tržič 10262

BT 50, dodatno opremljen, ugodno prodaj. ☎ 620-622 10263

Prodaj 30 odstotkov ceneje nov MOPED AVTOMATIK 3 S. ☎ 28-886 10264

Prodaj R 4, letnik 1982. ☎ 34-928, do 8. ure zjutraj 10266

Prodaj JUGO GVL, letnik november 1988 in KOMBI Z 850 AK, letnik 1982. Janez Zidar, C. talcev 53, Kranj, ☎ 35-274 10269

Prodaj Z 101 GTL 55, letnik 1986. ☎ 633-771 10270

Prodaj VW, letnik 1973. ☎ 70-785 10276

Prodaj GOLF JX bencinar, letnik november 1987. Pirc, St. Žagarja 40, Kranj 10279

Prodaj MOTOR 15 SLC, letnik 1985. ☎ 41-082 10284

Prodaj Z 101, letnik 1984 in JUGO 45, letnik 1986. ☎ 79-531 10285

Prodaj FIAT 126 P, registriran do junija 1991. ☎ 42-127 10288

Prodaj KAMION Z 35-8, kason dolžine 4,65 m, prevoženih 21.000 km, star 3 leta. ☎ 69-509 10291

Tomas AVTOMATIK A 3 ML, prodaj. ☎ 48-721 10292

Zaposlitve

KV NATAKARICO redno zaposli gostilna v Kranju. ☎ 22-890 9775

Zaposlim NATAKARICO z znanjem enega tujega jezika, OD po dogovoru. ☎ 80-339 10030

Če ste ostali brez zaposlitve in imate prosti čas, poskusite kot POTNIK DZS. Tedenska izplačila provizijel ☎ 622-343 10118

Bi radi zaslužili 625.000,00 din? Pokličite na ☎ 83-918, od 15. do 19. ure, vsak dan 10154

Obrtnikom vodim poslovne knjige na območju Kr. gora - Radovljica. Šifra: POSLOVNOST 10187

Investicija 600,00 din - dobiček 625.000,00 din ali investicija 2.000,00 din - dobiček 975.000,00 din. Šifra: IGRAJMO 10222

Za celodnevno POMOČ V GOSPODINSTVU in delno nego na domu - Slovenke na Koroskem (Avstrija), nudimo mlajši, skrbni upokojenki, ugodno plačilo. Šifra: KOROŠKA 10268

DELAVKO v predelavi plastike in UREJEVALCA stružnih avtomatov, sprejem. Šifra: Z AVUGUSTOM 10283

ŽIVALI

Prodajam 8 mesecev stare KOKOŠI in sprejemam naročila za 2,5 meseca stare JARKICE, ki bodo v prodaji 25. julija 1990. Pavlin, Temniška 19, Naklo (nasproti Živil), ☎ 48-725 10105

Prodaj 10 dni starega BIKCA frizija. Ažman, Suha 5, Kranj 10115

Prodaj KRAVO, v 9. mesecu brejsosti. Ahačič, Lom 27, Tržič 10117

Prodaj tri mesece staro rjavo TELIČKO. C. na Klanec 19/a, Kranj 10119

JARKICE, stare tri mesece in PELITIČKE za pleme, prodaj. Zgoša 47/a, Begunje 10130

Prodaj osem tednov starega BIKCA simentalca. ☎ 65-026 10135

Prodaj dva meseca stare rjave JARKICE. Oman, Zminc 12, Škofja Loka, ☎ 621-475 10137

Prodaj KOZO srnaste pasme, dobra mlekarica. ☎ 46-227, po 15. uri 10148

Prodaj dva BIKCA, stara en teden. Tenetiše 1, Golnik 10148

Prodaj brejo KRAVO po prvem teletu. ☎ 51-287 10155

Prodaj KOZO z mladiči in GORILEC za centralno kurjavo. ☎ 79-921 10156

AVTOIMPORT
UDOVČLesce d.o.o.
Begunjska 17, 64248 Lesce
tel.: 064 74-207POSREDUJEMO PRI PRODAJI
NOVIH IN RABLJENIH
AVTOMOBILOV VSEH VRST

Prodaj dva meseca staro TELIČKO simentalca, za nadaljno rejo ali zakol. Švab, Leše 11, Tržič, ☎ 51-045 10160

Prodaj KRAVO v 9. mesecu brejsosti. Podbrezje 9, Duplje 10162

Prodaj bele PUDLE. Šempeter-ska 35, Kranj - Stražišče 10166

Prodaj mlade RAČKE. Rakovica 17, Zg. Besnica 10172

Prodaj 200 kg težkega BIKCA. Grad 17, Cerklje 10176

Prodaj KRAVO simentalca, s teletom. Janez Jelovčan, Zg. Besnica 6 10182

Prodaj en teden starega črno-bellega BIKCA. Visoko 71, Šenčur 10182

Prodaj čistokrvno črno PSIČKO, pasme pudel, brez rodovnika, stara 7 tednov. ☎ 061/612-242 10206

Prodaj PRAŠIČE, težke 35 in 55 kg, po 35,00 din za kg. Janez Raztresen, Planina nad Horjulom 9, Gorenja vas, ☎ 061/749-176 10214

Prodaj PRAŠIČE, težke 50 kg in manjše. Sp. Brnik 80, Cerklje 10214

Prodaj 7 tednov stare PRAŠIČKE. Pivka 7, Naklo 10218

Prodaj BIKCA simentalca, starega 10 dni. ☎ 66-859 10224

Prodaj KOZLIČKA in KOZICE. ☎ 46-397 10227

Prodaj dva BIKCA - simentalca, težak 120 kg in črno-bel, težak 100 kg. Trata 15, Škofja Loka 10237

Prodaj PRAŠIČE, težke od 100 do 120 kg, za nadaljno rejo. Kurirska pot 7, Kranj - Primsko 10238

Prodaj dve TELIČKI, simentalca in frizijko. Jamnik, Zabnica 8 10239

Prodaj 10 dni staro TELIČKO simentalca. ☎ 52-116 10246

Prodaj dve TELIČKI simentalci, stari 7 in 5 tednov. Sp. Besnica 136 10255

Prodaj KOZICO. Reteče 46, Škofja Loka 10255

Prodaj KRAVO simentalca, breja 5 mesecev ali zamenjam za bikca. ☎ 40-308 10256

seleco

TV APARATI, VIDEOREKORDERJI, GLASBENI STOLPI, RTV SERVIS IN TRGOVINA

PORENTA,
BREG OB SAVI 75
Tel.: 40-347

Prodaj več PRAŠIČEV za nadaljno rejo, težke od 70 do 90 kg. Bohinc, Zg. Brnik 57/a, Cerklje 10265

Prodaj BIKCA simentalca, starega 3 tedne. Bodešče 36, Bled 10271

Prodaj dva TELIČKA, stara 10 dni. Jamšek, Bukovica 12, Vodice 10271

Prodaj TELIČKO simentalca, za rejo. Grilc, Visoko 20, Šenčur 10281

Manjše in večje PRAŠIČE prodajam ter 1 mesec stare PIŠČANCE pitance, primerne za dopitanje. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 10290

Gorenjska kmetijska zadruga TZO Naklo RAZPRODAJA pri kooperantu Drinovcu, Strahinj 38, Naklo, enoletne KOKOŠI nesnice ali za zakol. Cena 25,00 din za kos. Dobi-te jih vsak dan. 10293

OSMRTNICA

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je v 85. letu starosti zapustil naš dragi oče, stari ata, dedek in praded

JURIJ KRAJNIK

upokojenec Lesnine

Od njega se bomo poslovili danes ob 16. uri na pokopališču Lipica pri Škofji Loki.

ŽALUJOČI: vsi njegovi otroci z družinami, vnuki, pravnuki in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti očeta, tasta, starega očeta in praded, brata in strica

ALOJZA
REZARJA

roj. 1914

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Bajžlju za njegovo zdravljenje, sosedi Martini za nesebično pomoč, g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem iz Trstenika za zapete žalostinke, ZB Tenetiše, praporščakom in sodelavcem Triglav konfekcije Kranj. Vsem, ki ste ga obiskali v času njegove bolezni in nam kakorkoli pomagali, iskrena hvala!

ŽALUJOČI: hčerka Ani z družino in ostalo sorodstvo

Tenetiše, junija 1990

V SPOMIN

10. julija bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila dobra žena in mama

JOŽEFA NOČ

Vsem, ki postojite ob njenem grobu, ji prizigate sveče in se je spominjate, iskrena hvala!

VSI NJENI

ZAHVALA

Ob mnogo prezgodnji smrti naše drage

MARIJE PORENTA

roj. Ruper
Tončkove iz Žabnice

Zahvaljujemo se dr. Bajžlju, doc. dr. Gadžijevu iz UKC Ljubljana, osebju bolnišnice Golnik - odd. 200, za njeno dolgotrajno zdravljenje, sorodnikom, sosedom, znancem, sodelavcem trgovine Peka 3 iz Kranja, Merkur Kašman in Elita Nogavičar iz Škofje Loke za toliko darovanega cvetja in izraze sožalja. Iskrena hvala g. župniku, gasilcem, cerkvenemu zboru in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI: mož Ivan, sin Janez, hčerki Nada in Majda, sestra Francka ter brat Tone z družinami

Žabnica, Rupa, Ljubljana-Šiška, 23. junija 1990

ZAHVALA

Ob smrti drage mame

FRANČIŠKE DIJAK

se vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali v tem težkem trenutku in jo pospremili na zadnji poti, iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo kolektivu hotela Jelovica, še posebej osebju kuhinje in strežbe ter kolektivu Gradis Jesenice.

ŽALUJOČI: sinova Marjan in Franci z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, prababice, sestre in tete

MARIJE
URBANČIČ

roj. 1903

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli ustno in pisno sožalje, podarili toliko lepega cvetja, sočustvovali z nami in našo mamo obiskovali v času njene bolezni. Sosedji Ivanki Lunar prisrčna hvala za zadnje trenutke pozornosti in pomoči. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Mariji Ravnihar za skrb in zdravljenje v času njene dolgoletne bolezni ter patronažni sestri Ivici za obiske na domu. Vsa zahvala g. župniku za čudovite poslovilne besede in lepo opravljen pogrebni obred ter pevcem iz Naklega za občutno zapete žalostinke ob odprtem grobu. Vsem in vsakemu posebej, ki ste našo mamo spoštovali in spremljali z dobro mislijo še enkrat naša iskrena zahvala.

Žalujoci: hčerka Nada, vnuk Dušan z družino, sestra, brata ter ostalo sorodstvo

Cegelnica, Ljubljana, Novo mesto-Gabrijela, Šentjanž, Roseenheim, Canada, 27. junija 1990

V SPOMIN

4. julija bo minilo žalostno leto, odkar ni več med nami dragega moža in očeta

LEOPOLDA
RAVNIKARJA

Nemi grob nam priča, da ni več vrnitve nazaj k njegovim, ki za njim žalujejo. Hvala vsem, ki mu prizigate svečo!

NJEGOVI: žena, sin in hčerke z družinami

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, ata, starega ata, dedka in praded

IVANA LESKOVCA

upokojenca iz Stražišča

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraze sožalja in za darovano cvetje. Hvala dr. Bavdku za dolgoletno zdravljenje. Najlepše se zahvaljujemo delovnemu kolektivu Sava Kranj za podatjen venec in pevskemu zboru pri pogrebem obredu. Vsem še enkrat hvala!

ŽALUJOČI: žena Vida, njegovi otroci z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po dolgoletni bolezni nas je zapustila

FRANCKA HAFNER

roj. Kejžar
Sv. Duh pri Škofji Loki

Vsem, ki ste jo pospremili k zadnjemu počitku na pokopališču Lipica, se iskreno zahvaljujemo. Posebna hvala za izkazano skrb, pomoč in nego družini Kos, gospe Frelihovi, domačemu zdravniku dr. Dolencu in dr. Krejačičevi iz Inštituta Golnik.

Sinova Peter in Pavel z ženo ter Jože

Četrta poletna šola iz naravoslovja

Za učence, ki želijo in rabijo več

27 učencev iz dvanajstih gorenjskih osnovnih šol in iz zamejstva v Italiji deset dni proučuje onesnaženost zraka in geološke značilnosti Škofje Loke.

Škofja Loka, 4. julija - Začeli so v petek, končali bodo v nedeljo. 27 učencev sedmih in osmih razredov iz dvanajstih gorenjskih osnovnih šol, ki so osvojili eno od prvih treh mest na tekmovanju iz fizike in kemije, med njimi pa so tudi trije otroci naših rojakov iz Italije, pod vodstvom šestnajstih mentorjev z različnih polj znanosti proučuje onesnaženost zraka in geološke značilnosti Škofje Loke.

Ela Teran, duša poletne šole iz naravoslovja, ki se je iz Bistrice pri Trzinu lani selila na Jezersko, od tam pa letos v

Škofjo Loko, je poudarila tako znanstveno raziskovalni kot vzgojni pomen šole. V biltenu, ki ga bodo izdali ob zaključku šole, bodo namreč objavili vse izsledke geoloških, kemijskih, fizikalnih, bioloških in drugih raziskav. Gradivo bo torej poučno izhodišče ne le za šolski pouk, ampak bo spričo verodostojnosti podatkov, za katere jamčijo strokovni mentorji, lahko tudi pomoč ali vsaj opomnik upravnim in strokovnim institucijam. Z vzgojnega vidika pa je šola pomembna z več plati. »Ker je poletni, med počitnicami - pri tem bomo vztrajali - navaja mlade, ki želijo in rabijo več znanja, da je treba znanje "loviti" kadarkoli. ne

le med poukom, hkrati pa jih z interdisciplinarnim pristopom, s povezovanjem različnih ved in s terenskimi metodami dela navaja na spoštovanje narave,« je dejala Ela Teran.

Šola, ki med sorodnimi v Sloveniji edina traja deset dni, se lahko pohvali z dobrimi mentorji, ki so za malo denarja pripravljeno delati z učenci osem do deset ur na dan. Letos so to inž. Filip Štucin, prof. Stanko Buser, inž. Iztok Bitenc, Jure Osredkar, inž. Barbarka Ambrožič, prof. Vesna Žakelj, Romana Križnar, prof. Vinko Udir, Boris Černilec, Milan Bohinec, inž. Helena Kambič-Krže, prof. Boris Kham, dr. Helena Berce, dr. Mirko Bizjak, Marko Slapar in dr. Franc Batič.

Prof. Vinko Udir iz Zavoda SRS za šolstvo vodi fizikalno skupino. Žal raziskovalcem nekoliko nagaja vreme, tako da

morajo nekatere poskuse opraviti kar v učilnicah gostiteljske šole Petra Kavčiča. Sicer pa raziskujejo smer vetra, ki se zelo hitro spreminja, merijo količino padavin na kvadratni meter, silo vzgona in upor zraka, ki deluje na zmaja, temperature zraka v različnih višinah in nad različnimi sestavami tal in podobno.

Romana Križnar skupaj s prof. Vesno Žakelj vodi biološko skupino. »Delamo z lišaji, ki so bioindikatorji onesnaženosti zraka. Prvo popisno mesto imamo okrog kmetije Grebenar na Kranjcu, drugo ob cesti za Petrolom v mestu. Na več vzorcih iste vrste drevov ugotovljamo, da pri Petrolu uspevajo predvsem skorjasti lišaji, ki so znanilci onesnaženega zraka, nekaj je tudi listastih lišajev, ki pa so nekateri že poškodovani, medtem ko na Kranjcu odkrivamo tudi že prve grmičaste lišaje,

znak za čistejši zrak. Pri raziskavah upoštevamo različne višine rasti, številnost lišajev in pokrovnost. Po tej metodi letos delamo prvič. Za naše izkušnje se zanima tudi Inštitut za lesno in gozdno gospodarstvo Slovenije, ki oblikuje novo lišajsko karto Slovenije.«

Vodja kemijske skupine dr. Mirko Bizjak iz Inštituta Borisa Kidriča v Ljubljani je o delu z učenci povedal naslednje: »Spoznavamo emisijske izvore, snovi, ki onesnažujejo ozračje, razdelitev po kemijskih in fizikalnih lastnostih, metode meritve njihovih koncentracij, nekatere škodljive vplive na okolje. Pri praktičnem delu smo obdelali predvsem dve tematici: meritve koncentracij žveplovega dioksida v zraku, in sicer 12- in 24-urne povprečne koncentracije, ter meritve elementarnega ogljika, ki je v trdih delcih v zraku (saje), pri čemer gre za polurne povprečne meritve z aparaturama Aethalometer, ki sta pri nas novost, namenjeni za znanstveno delo. Merimo v mestu ob šoli in na kmetiji pri Grebenarju. Zaradi dežja in vetra z zadovoljstvom ugotovljamo praktično neznatne količine teh snovi v zraku. Zanimive bi bile meritve pozimi.«

Pavel Poseilliepo prihaja iz Stare Gorice. »Zanimata me

kemija in fizika. V poletni šoli sem se naučil veliko novega, rad bi, da bi tudi v naši šoli delali na tak način in s takšnimi instrumenti. Tu delamo razne poskuse, pišemo poročila, tudi z računalnikom, se pogovarjamo o ozračju, gremo k merilni postaji. Spoznal sem Škofjo Loko,

nove prijatelje, naslednje leto spet prišel.«

Helga Dobrin, sedmošolka iz šole heroja Grajzerja v Trzinu, je bila na tekmovanju v miji najboljša na Gorenjski

»V šoli sem obiskovala dodatni pouk iz kemije. V poletni šoli menjavo skupin obdelamo področja. Doslej sem že fiziko, kemijo, geografijo, geologijo, čaka me še biologija. Vsečisto ker so majhne skupine in se lahko veliko naučimo. V rednih so prepolni razredi, učitelji več ukvarjajo s slabšimi učenci. Dobro bi bilo, če bi lahko organizirali podoben način delanja imamo v poletni šoli.«

Grega Bavdek se je komaj preden poslovil od osnovne šole Franceta Prešerna v Kranju septembra ga čaka gimnazij

»Največja razlika med rednim poletno šolo je ta, da je v poletni šoli obvezna, poletna pa ne. Sem sem prišel iz veselja, ker je način dela poletne šole veliko boljši, lahko bi bil kakšen dan, morda med počitnicami, kaj podobnega pripravili tudi v osnovni šoli.«

Mentorji in učenci poletne šole so zadovoljni tudi s poudarjenim delom in življenja v osnovni šoli Petra Kavčiča. Šoli bodo zbrali stili zbirko najbolj značilnih kamnin z območja Škofje Loke, ki so jih nabrali in razpoznali s pomočjo mentorjev Stanka Buserja iz Geološkega zavoda Slovenije, enega od budnikov poletne šole iz naravoslovja. ● H. Jelovčan

"Znižanje,

- 35 %

- enoročne sanitarne barvaste armature ARMAL

- 25 %

- enoročne sanitarne krom armature - ARMAL

- keramične ploščice (domače in iz uvoza)

- sanitarna keramika (iz uvoza)

- fitingi - TITAN

- 15 %

- silikatna opeka, cepljenec - OPEKARNA RUDNIK

- novoterm izolacija - KRKA

- izotekt, strešna lepenka, smole - IZOLIRKA

- tervol - TERMO

- strešna okna - KOVINOPLASTIKA

Kje?

V vseh prodajalnah MERKUR z gradbenim in

vodoinstalacijskim materialom od 20.6. do 15.7.

ZNIŽANJE VELJA PRI NAKUPIH

NAD 500,00 din

PODROBNEJŠE INFORMACIJE DOBITE V NAŠIH
PRODAJALNAH

MERKUR
KRANJ

dobite kod..."

ZNIŽANJE CEN

STAVBNEGA POHIŠTVA

do 20 %

+ 10 % POPUSTA

za plačila v gotovini

KREDIT 1 + 4

IZREDNA PRILožNOST:

25 % gotovinski popust za nakup stenskih in stropnih oblog III. kvalitete - KOLIČINA OMEJENA

BREZPLAČEN PREVOZ za večje nakupe
MONTAŽA, STROKOVNI NASVETI, PROSPEKTI

JELOVICA

Lesna industrija 64220 ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58, tel.: 064/631-241, telex: 34579 yu lijel, telefax: 064/632-261

Predstavništva:

ŠKOFJA LOKA, MURSKA SOBOTA, CELJE,
NOVA GORICA, NOVO MESTO, IZOLA